

Sadržaj	Stranica
Ključni pokazatelji poslovanja	1
Osnovne informacije o ProCredit Banci	3
Izveštaj o poslovnoj aktivnosti Banke	5
Izveštaj o očekivanom poslovnom razvoju Banke	8
Objave u skladu za zahtjevima zakona o računovodstvu i reviziji odjeljak c	11
Finansijski izvještaji za godinu koja je završila 31. decembra 2020.	
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje finansijskih izvještaja	12
Izveštaj nezavisnog revizora	13
Izveštaj o dobiti ili gubitku	21
Izveštaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	22
Izveštaj o finansijskoj poziciji	23
Izveštaj o promjenama na kapitalu	24
Izveštaj o novčanim tokovima	25
Bilješke uz finansijske izvještaje	
- Opći podaci	26
- Osnova pripreme	27
- Značajne računovodstvene politike	30
- Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti	47
- Prelaz na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novim regulatornim zahtjevima	48
- Upravljanje finansijskim rizikom	50
- Fer vrijednost finansijskih instrumenata	81
- Bilješke uz finansijske izvještaje	84

Ključni pokazatelji poslovanja

ProCredit Bank d.d. Sarajevo (.000 BAM) IFRS	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.	Promjena
BILANS STANJA			
Gotovina, sredstva kod CB BiH i drugih banaka	135.499	135.293	0,2%
Kredit i avansi dati klijentima	449.400	398.254	12,8%
Ostala imovina	22.641	19.436	16,5%
Depoziti od klijenata	330.544	282.167	17,1%
Primljene pozajmice (sub dug uključen)	229.508	217.826	5,4%
Ostale obaveze	3.684	3.885	(5,1%)
Kapital	43.804	49.105	(10,8%)
Ukupan bilans stanja - finansijska pozicija	607.540	552.983	9,9%
BILANS USPJEHA			
Neto prihod od kamata	12.520	9.679	29,3%
Rezervisanja za kreditne gubitke	(1.751)	(692)	183,5%
Neto prihod od naknada i provizija	4.182	4.330	-4,5%
Operativni prihodi	25.437	22.897	12,0%
Operativni rashodi	(23.128)	(23.690)	-2,3%
Rezultat perioda	507	(1.559)	
POKAZATELJI POSLOVANJA			
Povrat na prosječan kapital (RoAE)	1,1%	(3,1%)	
Koeficijent trošak/prihod	90,2%	103%	13,3 pp
Depoziti/kredit	73,6%	71%	2,7 pp
DODATNI POKAZATELJI			
RWA - Rizikom ponderisana aktiva	352.907	331.493	6,5%
Koeficijent adekvatnosti kapitala	14,5%	15,0%	0,5 pp
OPERACIJE			
Broj uposlenih	148	140	6%
Poslovne jedinice	6	6	

NAŠA MISIJA

Biti vodeća banka za mala i srednja preduzeća

Poslovna godina ukratko

POBOLJŠANJE TRŽIŠNE POZICIJE

- Koncept "Housebank" kao katalizator podrške MSE preduzećima u konkurentnim tržišnim uslovima
- Snažan rast kreditnog portfolija 13,5%
- Udio "zelenih kredita" 18,5%
- Rast depozita od 17%
- Udio NPLa 2,6%
- Dodatno smanjen interni uticaj na okoliš

UVID U 2021

- Planirani dalji rast broja klijenata
- Iznadprosječan rast kredita i depozita
- Dalje povećanje udjela "zelenih kredita" u ukupnom kreditnom portfoliju
- Unaprijeđenje koeficijenta troškovi/prihod
- Rast operativnih prihoda,
- Koeficijent adekvatnosti kapitala iznad zakonskih limita

OSNOVNE INFORMACIJE O PROCREDIT BANCII

Strategija

ProCredit banka fokusirana je na pružanje bankarskih usluga malim i srednjim preduzećima kao i uslugama direktnog bankarstva fizičkim licima. Banka posluje unutar ProCredit Grupe koja posluje na području Jugo-Istočne Evrope, Istočne Evrope, Južne Amerike i Njemačke. Vlasnik banke je ProCredit Holding sa sjedištem u Frankfurtu na Majni, Njemačka.

Kroz poslovne aktivnosti nastoji se ostvariti stabilan povrat na investirani kapital dioničara uz istovremen doprinos ekonomskom, društvenom i ekološkom razvoju na području poslovanja. Biznis strategija banke bazirana je na dugoročnoj vezi sa našim klijentima i uposlenicima kao i konzervativnom apetitom za rizike. Banka ne vrši špekulativne poslovne aktivnosti.

Samoodrživost je jedna od ključnih komponenti poslovne strategije banke sa željom da poslovne aktivnosti imaju pozitivan efekat i doprinos ka samoodrživosću okoliša i društva u cjelini. Svaka banka unutar grupe koordinira vlastite aktivnosti koristeći sveobuhvatan sistem upravljanja okolišem. Analizira se uticaj na okoliš, kako vlastitih aktivnosti tako i aktivnosti naših klijenata. Unutar ovog procesa, podstičemo projekte čistog ili zelenog investiranja, posebno u projekte energetske efikasnosti i obnovljive izvore energije.

Banka ima za cilja da ispuni ulogu „Housebank-matične banke“ našim klijentima. Kao takvo, cilj je da budemo njihov prvi kontakt za bankarske usluge kreditiranja, depozita i platnog prometa. Naši klijenti, mala i srednja preduzeća uglavnom zahtijevaju finansiranje koje se kreće od 50.000 do 3 miliona EUR-a. Specijalizovani u finansiranju malih i srednjih preduzeća banka prepoznaje posebne zahtjeve klijenata za bankarskim uslugama, nudeći čitav niz usluga finansiranja, depozitnog i transakcionog poslovanja. Našu klijentsku grupu čine inovativne kompanije koje pokazuju dinamičan rast i razvoj kao i stabilnu i formalizovanu strukturu. Putem naših aktivnosti želimo da doprinesemo kreiranju novih radnih mjesta, povećanju inovativnih kapaciteta i investiranju u ekološki prihvatljive projekte. Posebna pažanja je data „zelenom“ finansiranju i lokalnoj proizvodnji, posebno u poljoprivredi. Naš pristup je zasnovan na pažljivom odabiru klijenata, koji posluju stabilno, transparentno i društveno odgovorno. Vjerujemo da naši klijenti značajno doprinose formalnom sektoru, društvenom i ekonomskom razvoju. Istovremeno, banka ima jasne zahtjeve prema klijentima po pitanju etike poslovnih praksi kao i odgovornosti prema okolišu.

Pored poslovanja sa malim i srednjim preduzećima, banka teži promovisanju direktnog bankarstva za fizička lica. Sveobuhvatnost „online“ usluga omogućava razvoj dugoročne saradnje sa klijentima. Banka uopšteno ne pruža usluge gotovinskih transakcija na šalterima, i klijenti banke mogu koristiti usluge putem digitalnih kanala što je u uslovima pandemije bilo izrazito korisno za sve strane.

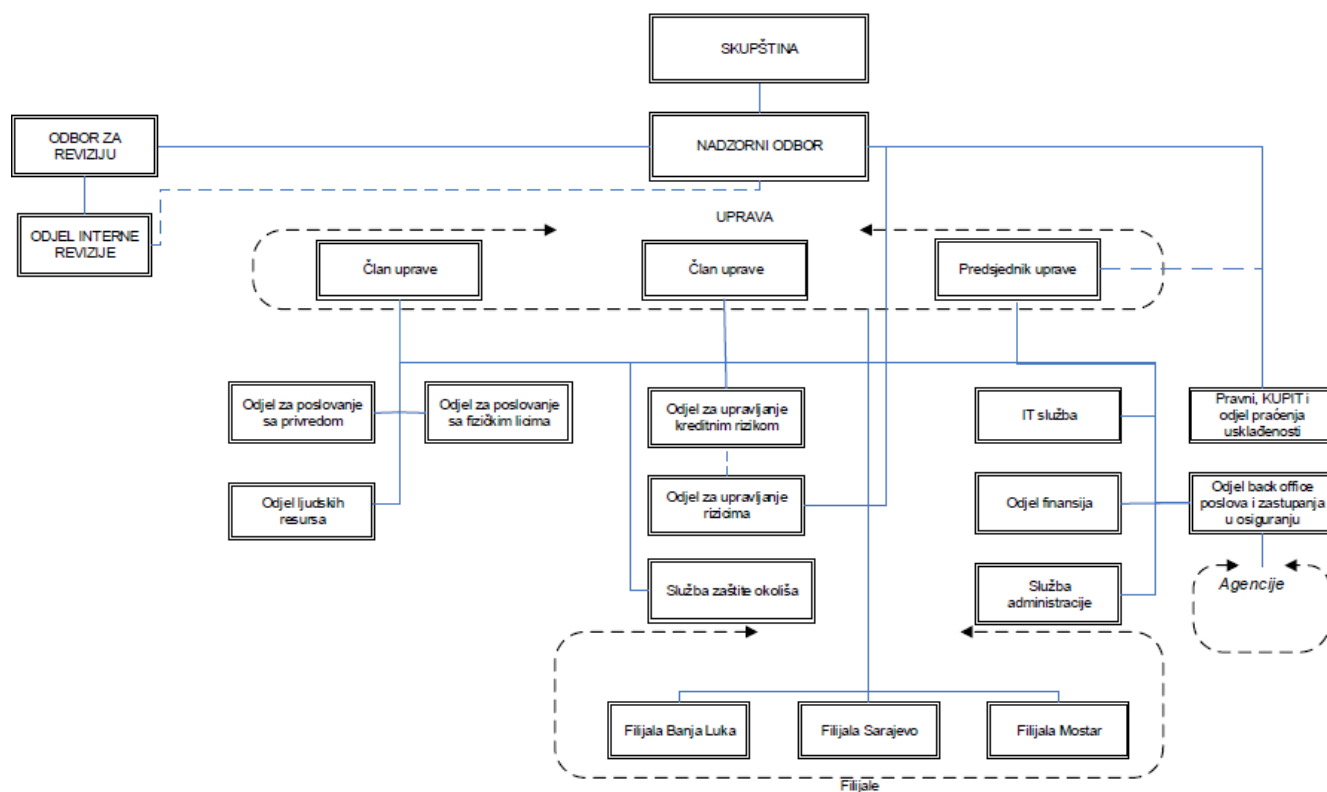
Risk strategija banke odražava jasno definisan poslovni model, visok stepen diverzifikacije, pažljiv izbor i kontinuiran trening uposlenih. Kvalitet i motiviranost uposlenih je jedan od ključnih faktora postizanja poslovnih ciljeva. Izbor uposlenih vrši sa posebnom pažnjom nudeći mogućnost dugoročne karije. U cilju obezbjeđenja kontinuirane edukacije, grupacija ima razvijen program različitih treninga koji se održavaju unutar vlastitih trening centara. Dodatno, implementiran je Kodeks ponašanja kojim su definisane korporativne vrijednosti, privrženost zajedničkim vrijednostima međusobnog poštovanja i odgovornog ponašanja u svakodnevnim aktivnostima.

Vlasnik banke

ProCredit banka u 100% vlasništvu je ProCredit Holdinga, koji je registrovan kao ograničeno partnerstvo. Najznačajniji dioničari Holdinga su: Zeitinger Invest GmbH 17,0%, KfW 13,2%, DOEN Participaties B.V. 12,5%, International Finance Corporation IFC 10,0%, TIAA 8,6% i ProCredit Staff Invest.

Najveći pojedinačni dioničar jeste Zeitinger Invest GmbH, Frankfurt na Majni. Koji je i ključni inicijator formiranja ProCredit Grupe. KfW je jedna od najznačajnijih razvojnih banka sa ciljem unapređenja ekonomskog, društvenom i ekološkog života širom planete u ime Savezne Republike Njemačke. Drugi dioničari su razvojno orjentisane institucije koje imaju aktivnosti širom svijeta. Razvoju opredjelne institucije su ključne u formiranju poslovnog modela ProCredit grupe i banke.

Organizaciona struktura banke

Detaljnije informacije o korporativnoj strukturi banke nalaze se u Bilješci 1 uz finansijske izvještaje.

IZVJEŠTAJ O POSLOVNOJ AKTIVNOSTI BANKE

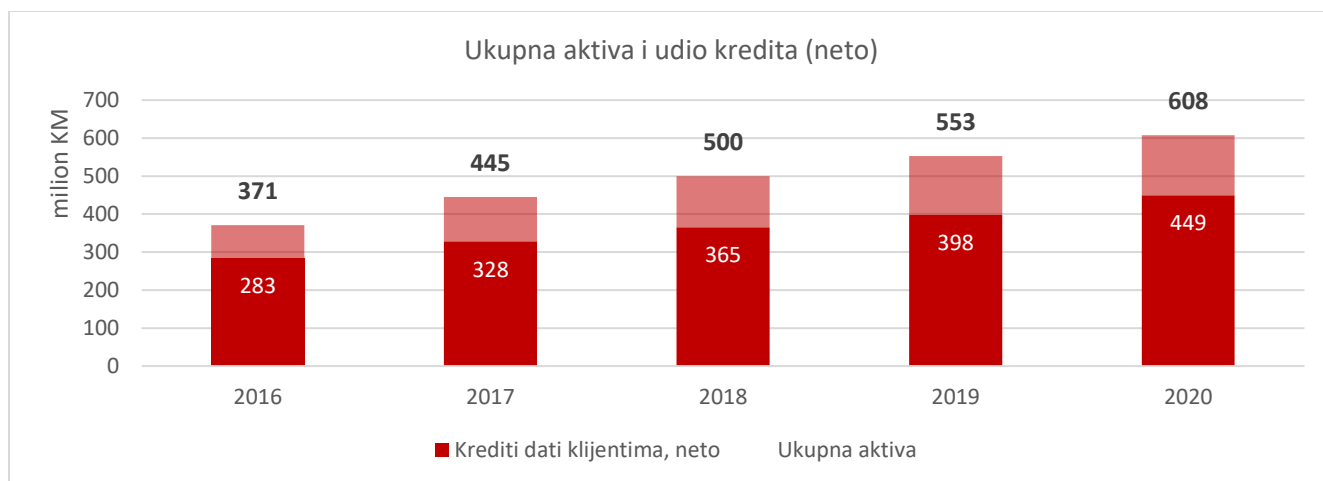
Razvoj poslovnih operacija

Sveukupan poslovni rezultat u prošloj godini bio je pozitivan uprkos izazovima prouzrokovanim COVID-19 pandemijom. Ukupan bruto kreditni portfolio rastao je za 13,4% u odnosu na 2019. godine što predstavlja najveći pojedinačni rast na bankarskom tržištu. Značajan udio kreditnog portfolia jesu „green“ ili „zeleni“ krediti odobreni za ekološki prihvatljive projekte. Depoziti klijenata također bilježe pozitivan razvoj, rastući za više od 17% ili oko 48 miliona KM. Banka je ostvarila pozitivan finansijski rezultat od 507 hiljada KM, dok je godinu ranije ostvaren negativan rezultat u iznosu od 1.559 hiljada KM. Banka je u 2020. godini ostvarila operativni i finansijski rezultat u skladu sa planom poslovanja koji je kreiran u periodu prije COVID-19 pandemije.

Banka u skladu sa misijom i strategijom u fokusu svoga poslovanja postavlja pružanje usluga malim i srednjim preduzećima, što se reflektuje i na strukturi aktive, a posebno kreditnog portfolia. Najveći dio kreditnog portfolia jesu krediti odobreni pravnim licima te je to razlog zašto banka izvještava razvoj kreditnog i depozitnog portfolia bez razdvajanje na segmente poslovanja prema tipu klijenta. Prikazani operativni podaci će uključivati kredite i depozite od pravnih i fizičkih lica.

Aktiva

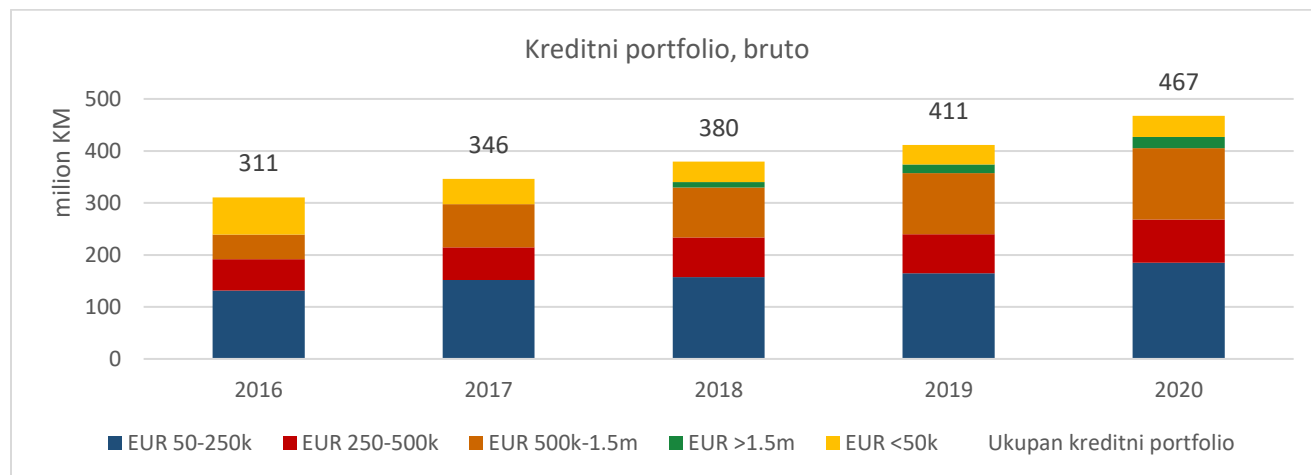
Ukupna aktiva banke je porasla za 54.5 miliona KM ili 10%, od čega je naznačajni rast kredita datih klijentima. Banka je zadžala i stabilna novčana sredstva koja drži kod Centralne banke BiH i drugih finansijskih institucija zadovoljavajući sve likvidonosne zahtjeve. U cilju optimiziranja aktive i likvidonosnih potreba i pozicije, kao i efikasnijeg upravljanja troškovima banka je tokom 2020. godine izvršila kupovinu trezorskih zapisa izdatih od Vlade FBiH u iznosu od 5 miliona KM, sa rokom dospjeća od 12 mjeseci ili polovinom 2021. godine. Banka od drugih stavki aktive ima vlastite nekretnine i nije bilo novih značajnih ulaganja. Banka posjeduje određen broj nekretnina stečenih u postupku naplate, 2020: 1,5 miliona KM (2019: 2.3 miliona KM) nad kojima se provodi redovno testiranje na fer vrijednost i ukoliko je potrebno umanjeње u skladu sa zahtjevima regulatora.

Ukupna aktiva banke i neto kreditni portfolio

Portfolio kredita odobrenih klijentima rastao je za 51 milion KM ili za 12,8% što predstavlja jednu od najvećih stopa rasta na tržištu. Ukupan rast je u skladu sa planom koji je banka definisala u periodu prije COVID-19 pandemije. Aktivnosti banke su išle u skladu sa preporukama regulatora da se u uslovima rastuće potrebe

za likvidnošću na tržištu, ne zaustavlja proces kreditnog finansiranja. Uz napomenu da banka ima konzervativne apetite za rizikom i odobreni krediti su prošli proces detaljne kreditne analize i ocjene.

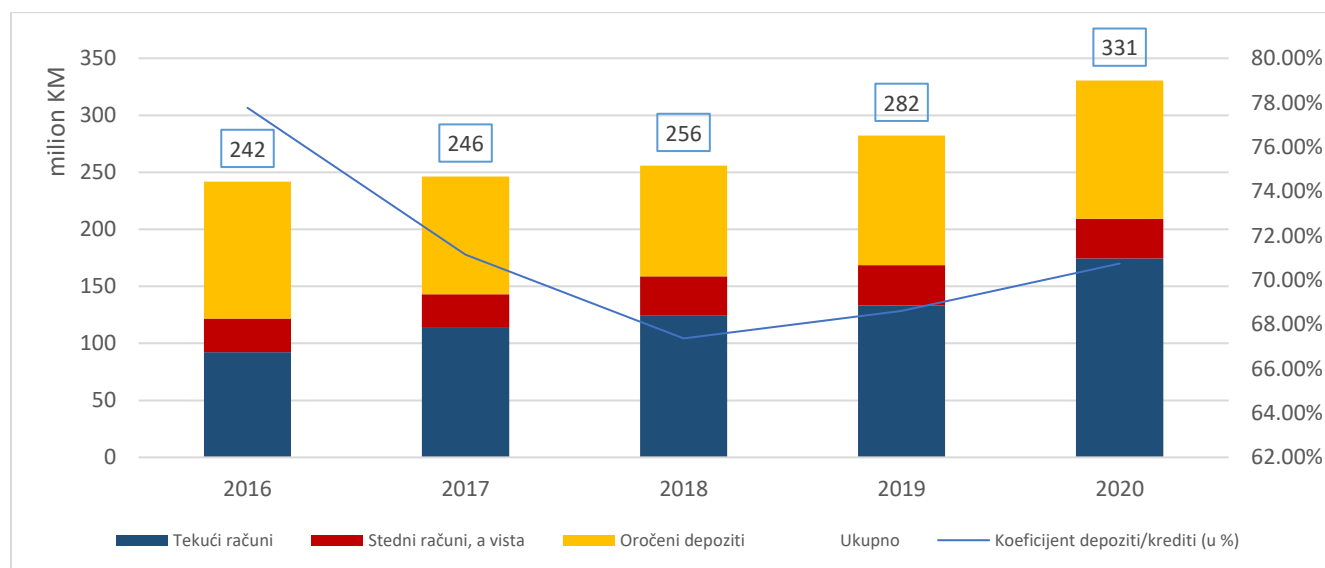

Kreditni portfolio, po iznosu odobrenih kredita

Osnovni parametar razvrstavanja kreditnih klijenata jeste kreditna izloženost u banci. Taj parametar se koristi i kod prikazivanja ukupnog kreditnog portfolia banke. Najznačajni dio kreditnog portfolia su krediti odobreni pravnim licima sa udjelom višim od 95%.

Obaveze i kapital

Pasiva ili obaveze banke se najvećim dijelom sastoje od depozita klijenata i obaveza za primljene kredite od finansijskih institucija. Depoziti klijenata su najznačajnija pozicija izvora finansiranja i sa krajem 2020. godine čine 59% (2019: 56%). Rast depozita u odnosu na prošlu godinu bio je 48 milion KM ili preko 17%, istovremeno je poboljšán i udio depozita u odnosu na druge izvore. Rast depozita ostvaren je na tekućim i na oročenim računima. Odnos depozita i kredita poboljšán je u 2020 na 70,7% (2019: 68,6%).

Depoziti klijenata

Drugi izvori finansiranja, krediti uzeti od finansijskih institucija takođe su rasli u odnosu na 2019. godinu za 5,4% i smanjen je ukupan udio ovih obaveza u izvorima u odnosu na prethodnu godinu. Banka koristi

pozajmice od povezanih lica ProCredit Holding, a kratkoročne izvore od ProCredit Bank Njemačka. Ostali kreditori banke su relevantne međunarodne finansijske institucije.

Kapital banke, uprkos ostvarenom pozitivnom rezultatu je smanjen u odnosu na 2019. godinu, iz razloga primjene nove Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Prva primjena Odluke bila je na 01.01.2020. i ukupan efekat na kapital je bio (5.829) hiljada KM.

Operativni rezultat

Dobit period za 2020. godinu iznos 507 hiljada KM (2019: 1.559 hiljada KM), što rezultira blagim povratom na kapital. Neto kamatni prihod rastao je za 2,8 miliona KM ili 29,4 u odnosu na prethodnu godinu. Rast kreditnog portfolija je primarni generator rasta prihoda, dok je stabilizacija kamatne marže u manjem obimu imala pozitivan uticaj na kretanja prihoda. Neto kamatna marža u 2020. godini porasla je za 0,3 procentni poen u odnosu na godinu ranije.

Pozitivan razvoj kamatnog prihoda umanjeno je povećanim rezervisanjima za potencijalne kreditne gubitke. Banke je u situaciji pandemije prepoznala određene industrije gdje su mogući povećani kreditni rizici, te u skladu sa tim izvršila povećanje rezervi što ne mora biti realizovano u narednom periodu. U odnosu na prethodnu godinu, povećani su troškovi rezervi za 1 milion KM ili 153%.

Razvoj neto prihoda od naknada i provizija zabilježio je pad od 3,4% iz razloga manjeg broja transakcija u periodu početka pandemije i ograničenja kretanja, sa oporavkom u drugoj polovici godine. Kako banka 100% transakciono bankarstvo radi putem digitalnih platformi period oporavka je bio relativno brz i bez daljih negativnih kretanja. Ovaj negativan efekat je u volumenu anuliran pozitivnim trendovima od prihoda iz transakcija i konverzija strane valute. Povećan je prihod od FX transakcija za 28% ili 241 hiljadu KM. Banka očekuje pozitivan razvoj i u narednom periodu, a rezultat su povećanog obima transakcija i novih klijenata koji koriste konkurentne prednosti ino plaćanja koje banka nudi.

Administrativni i troškovi uposlenih zabilježili su blaži pad, najvećim dijelom zbog manjih troškova službenog putovanja i troškova režija. Troškovi uposlenih su također zabilježili blaži pad zbog određenih isplata otpremnina u 2019. godini.

Finansijski položaj banke kao i rezultat u 2020. godini pokazuju stabilnost poslovnih aktivnosti. Banka je tokom čitavog perioda bila u skladu sa svim obavezama i zahtjevima.

IZVJEŠTAJ O OČEKIVANOM POSLOVNOM RAZVOJU BANKE

Makroekonomsko okruženje i situacija na tržištu

U 2020. godini desio se značajan poremećaj globalne ekonomije, COVID-19 pandemija izazvala je prekide u poslovanju i potrošnji na globalnom nivou. Projekcije Međunarodnom Monetarnog Fonda za kretanje BDP-a Bosne i Hercegovine bio je -5,5%, a za 2021. godinu inicijalno bio je 5% a kasnije je korigovano na 3,5%. Ova projekcija je praćena stabilnom razvojem društvenog proizvoda od oko 3%, pored projektovanog oporavka u 2021. godini, izazovi pandemije će biti prisutni i tokom najvećeg dijela godine i zbog nesigurnosti oko nabavke vakcina kao preduslova za daljom stabilizacijom.

Poslovanje bankarskog tržišta u 2020. godinu pokazalo je usporavanje ili zaustavljanje rasta kreditnog portfolia kod najvećeg broja banka. Rast depozitnog portfolia i dalje je nastavljen uz niže stope u odnosu na periode ranije. Velika većina banka izvršila je povećanje rezervisanja za prepoznate kreditne rizike. U 2021. godini banka očekuje povećanje kreditnih aktivnosti banka zbog očekivanja oporavka tržišta i zbog stagnacije u godini ranije. 2021. godina će biti tržišno intenzivnija sa uključenjem većeg broja banka u proces kreditiranja. Banka očekuje ovakva kretanja i pozicioniranje koja su urađena već i u godini prije, kao i bliska veza sa svojim klijentima i mrežom njihovih poslovnih partnera daje priliku banci da u očekivanim uslovima može ponoviti pozitivnu aktivnosti i ostvariti planirani razvoj.

Očekivani poslovni razvoj banke

U 2020. godini banka je blago povećala udio u ukupnoj aktivni kao i kreditima u odnosu na tržište. Ostvaren je značajan rast kreditnog portfolia, koji je bio značajno iznad tržišnog prosjeka. Za 2021. godinu predviđamo nastavak poboljšanja pozicije na tržištu i postoji određen potencijal za dugoročan, profitabilan i održiv rast.

Pored očekivanog rasta, fokus ostaje na očuvanju i ojačavanju naše saradnje sa klijentima. Uz nadu da su naši klijenti i dalje stabilni pored ekonomskih efekata pandemije i tokom 2021. godine je za očekivati izazovno poslovno okruženje.

Za narednu godinu, kao i na srednji rok, banka predviđa nastavak rasta kreditnog portfolia u skladu sa dosadašnjim trendovima. Udio zelenih kredita u ukupnom portfoliu očekujemo na nivou od 20% uz nastavak aktivnosti i promovisanja aktivnosti očuvanja okoliša. Očekivanje je zasnovano na rastućoj potrebi za energetske efikasnosti i energijom iz obnovljivih izvora.

Banka planira i značajan rast na strani depozita, provođenjem aktivnosti na prikljupljanju novih kreditnih i nekreditnih klijenata, pravnih i fizičkih lica. Digitalni poslovni koncept kao i jednostavan pristup uslugama omogućava privlačenje novih klijenata koji su u uslovima pandemije prepoznali prednosti nešalterskog poslovanja.

Primljeni krediti i pozajmice kao drugi vid izvora finansiranja je planiran kao podrška rastu kreditnog portfolia i planiran je rast za 2021. koji je manji u odnosu na ranije periode, a u skladu sa planom većeg rasta izvora od depozita klijenata. I za naredni periodu planiran je blaži rast ovakvog izvora finansiranja. Ukupne obaveze su planirane sa rastom od 7,7% u 2021 a sa rasponom od 9-11% u narednim godinama.

Plan kapitala predviđa povećanje ili dokapitalizaciju u 2021. godini u iznosu od 11,7 miliona KM te pretvaranje subordinisanog duga u osnovni kapital u iznosu od 8,8 miliona KM. Banka je tokom 2019. godine pokrenula proceduru pretvaranje sub duga kao i dokapitalizaciju u iznosu od 3,9 miliona KM za šta je dobila sve potrebne dozvole i do potpunog provođenja nedostaje konačno rješenje Komisije za vrijednosne papire.

Za 2021. godinu očekujemo pozitivno kretanje kamatnog i neto kamatnog prihoda u skladu sa očekivanjima rasta prihodovne aktive. Predviđen je rast neto kamatnog prihoda u 2021. sa trendom sličnim kao i u 2020.

godini, povećanjem portfolia i pretvaranjem subordinisanog duga u kapital što izaziva uštedu od oko 500 hiljada kamatnog troška. U narednim godinama rast se kreće od 9-11% što predstavlja ispod očekivanog rasta kredita jer je banka konzervativno planirala kretanje prosječnih kamatnih stopa.

Prihodi od naknada kao i ostali nekamatnosni prihodi su planirani uz određen rast u 2021. i narednim godinama. Istovremeno na strani rashoda predviđena su kretanja u skladu sa inflatornim očekivanjima, i implementaciji novih digitalnih servisa banke. Troškovi zaposlenih odražavaju očekivanja blagog povećanja broja uposlenih i redovnih revizija plata. Uz redovne troškove kontinuiranih edukacija koje banka provodi, kako interno unutar razvijenih trening centara tako i eksternih specifičnih treninga.

Navedena očekivanja stvaraju pretpostavke za pozitivan razvoj koeficijenta trošak/prihod.

Banka očekuje da troškovi kreditnog rizika zadrže viši nivo ali ispod nivoa 2020. godine za 8% predviđajući potencijalni negativan razvoj kod određenih industrija, prije svega HORECA- ugostiteljstvo za što će se formirati više rezerve.

Ukupne navedene pretpostavke dovode do ostvarenja pozitivnog rezultata u 2021. godini koji bi bio iznad ostvarenog u godini prije. Istovremeno efekat se stvara i na povećanje povrata na prosječan kapital u narednih pet godina.

Uz ove pretpostavke kao i planirano povećanje kapitala očekivani koeficijent adekvatnosti kapitala bio bi iznad zakonski postavljenih limita i tokom narednih pet godina u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Procjena poslovnih prilika i rizika

U osnovi, COVID-19 pandemija izazvala je značajne poremećaje na tržištu dobara i rada. Isto tako u našem planiranju moguće je da dođe do razlika u odnosu na ostvareno prvenstveno zbog mogućih daljih uticaja pandemije. Produženje efekata pandemije može uticati na ostvarenje plana rasta i kretanja profitabilnosti.

Mi vjerujemo da poslovni model banke može odgovoriti na buduće izazove i da poslovanje nije ni u kom slučaju ugroženo. Dodatno je ojačano planiranom i započetom dokapitalizacijom što pretpostavlja jasnu podršku vlasnika. Ova činjenica je uvažena i od FITCH rejting agencije koja je u aprilu 2021. godine potvrdila kreditni rejting vlasnika banke na BBB i same banke na B+ sa stabilnim izgledima.

Banka je u uslovima krize generisala veoma dobru stopu rasta, najvećim dijelom kao rezultat naše bliske saradnje sa klijentima i konzervativnog apetita za prihvatanjem rizika. Nadalje, poslovanje u kriznim uslovima predstavlja izazov, ali ostavlja prostor i za određene prilike koje će banka pokušati iskoristiti pozicionirajući se i dalje kao pouzdan partner privredi i poslovnim subjektima. U srednjoročnom periodu banka vjeruje u pozitivne tržišne trendove i mogućnosti za profitabilan rast banke.

Energy Trade d.o.o. Proizvodnja električne energije – Klijent ProCredit Bank

OBJAVE U SKLADU ZA ZAHTJEVIMA ZAKONA O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI ODJELJAK C

Banka nije imala značajnih događaja koji su nastali nakon datuma bilansa a koji mogu imati uticaj na finansijske izvještaje sa 31.12.2020. godine. Banka ima redovne poslovne transakcije koje su usklađene sa poslovnim modelom banke i ne odstupaju od redovnog poslovnog toka.

U prethodnim poglavljima dat je pregled razvoja i plana poslovanja. U skladu sa tim banka osim razvijanja specifičnih proizvoda za svoje klijente a koji su u skladi sa poslovnim modelom i modelom digitalnog bankarstva ne radi posebna istraživanja i razvoj. Također, banka ne planira vršiti otkup vlastitih dionica. Te je kretanje i plan kapitala objašnjen u prethodnim paragrafima.

Ovaj izvještaj se treba čitati kao cjelina sa finansijskim izvještajem i bilješkama uz finansijske izvještaje, gdje je posebna pažnja posvećena upravljanju svim rizicima sa kojima se banka suočava u svom poslovanju.

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje finansijskih izvještaja

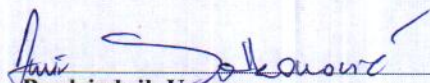
Uprava Banke dužna je pripremiti finansijske izvještaje, koji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Banke, te rezultate njezinog poslovanja i novčanog toka, u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprječavanje i otkrivanje prijevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih pretpostavki i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja temeljem principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

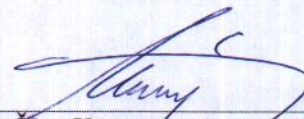
Uprava je dužna da Nadzornom odboru podnese godišnje finansijske izvještaje nakon čega Nadzorni odbor iste treba odobriti za podnošenje Skupštini Banke na usvajanje.

Finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 21 do 110 odobreni su od strane Uprave Banke na dan 31. maja 2021. godine za podnošenje Nadzornom odboru te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Za i u ime Uprave Banke

Predsjednik Uprave

Amir Salkanović

Član Uprave

Amina Durmo Trlin

ProCredit Bank d.d. Sarajevo
Franca Lehara
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
31. maj 2021.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja ProCredit Bank d.d. Sarajevo ("Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2020. godine, izvještaj o dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu, te bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2020. godine i njenu finansijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Banke u skladu s *Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom)* kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata

Na dan 31. decembra 2020. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja: 467 miliona KM, pripadajuće umanjenje vrijednosti: 18 miliona KM i gubici od umanjenja vrijednosti priznati u bilansu uspjeha za tada završenu godinu: 1,7 miliona KM (31. decembra 2019.: bruto vrijednost kredita i potraživanja: 411 miliona KM, umanjenje vrijednosti: 13 miliona KM i gubici od umanjenja vrijednosti priznat u bilansu uspjeha za tada završenu godinu: 0,6 miliona KM).

Vidjeti Bilješku 2.6 Promjene u računovodstvenim politikama zbog primjene nove *Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka* i Bilješku 5 Prelaz na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novim regulatornim zahtjevima.

Vidjeti Bilješku 3 Značajne računovodstvene politike, Bilješku 4 Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti, Bilješku 21 Krediti i potraživanja dati klijentima, te Bilješku 6.1 Kreditni rizik.

Ključno revizijsko pitanje

Umanjenje vrijednosti predstavlja najbolju procjenu Uprave o očekivanim kreditnim gubicima (eng. „ECLs“) unutar kredita i potraživanja od klijenata (zajedno, „kreditni“, „izloženost“) na izvještajni datum. Usredotočili smo se na navedeno područje s obzirom da određivanje iznosa umanjenja vrijednosti zahtjeva kompleksnu i subjektivnu procjenu od strane Uprave koja se odnosi na određivanje takvih iznosa umanjenja vrijednosti.

Od 1. januara 2020. Banka je, u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovina („Agencija“) primjenila novi model umanjenja vrijednosti koji kombinuje zahtjeve MSFI 9 „*Finansijski instrumenti*“ koji je Banka primjenjivala u ranijim periodima uz propisane minimalne zahtjeve za rezervisanja.

Kako je naša revizija adresirala pitanje

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, obavljene, gdje je to bilo primjenjivo, uz pomoć naših stručnjaka za procjenu vrijednosti, upravljanje finansijskim rizicima i informacione tehnologije, između ostalog, uključivale su:

- Pregled Bančine metodologije umanjenja vrijednosti i modele te procjenu njihove usklađenosti sa relevantnim zahtjevima regulatornog okvira i okvira za finansijsko izvještavanje. Kao dio toga, preispitivanje Uprave o adekvatnosti razine detalja same metodologije sagledavanjem faktora relevantnih za Banku;
- Postavljanje relevantnih upita zaposlenicima iz odjela upravljanja rizicima i odjela informacionih tehnologija (IT) Banke, kako bismo razumjeli proces umanjenja vrijednosti, korištenih IT aplikacija, izvora ključnih informacija i pretpostavki o podacima koji su korišteni u modelu izračuna očekivanih kreditnih gubitaka. Također, uz pomoć naših IT stručnjaka, proveli smo procjenu i testiranje IT kontrolnog okruženja Banke na sigurnost i pristup podacima;
- Testiranje dizajna, implementacije i operativne učinkovitosti odabranih kontrola vezanih za odobravanje, evidentiranje i praćenje kredita, uključujući, ali ne ograničavajući se na identifikaciju događaja koji uzrokuju značajno povećanje kreditnog rizika, događaja koji uzrokuju umanjenje vrijednosti, primjerenost klasifikacije između prihodujućih i neprihodujućih kredita, primjerenost njihove segmentacije u grupe sličnih rizika, izračun dana kašnjenja, procjene vrijednosti kolaterala i izračun umanjenja vrijednosti.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja (*nastavak*)

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje (<i>nastavak</i>)
<p>Umanjenje vrijednosti prihodujućih izloženosti (Faza 1 i Faza 2 po hijerarhiji računovodstvenog okvira) i Faza 3 za pojedinačne izloženosti ispod 50 hiljada EUR određuju se temeljem tehnika modeliranja koje se zasnivaju na ključnim parametrima kao što su vjerovatnost nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. PD), izloženost u trenutku statusa neispunjenja obaveza (eng. EAD) i gubitak zbog nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. LGD), uzimajući u obzir historijsko iskustvo, prepoznavanje izloženosti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditne kvalitete i informacije o predviđanjima budućih kretanja, kao i i specifična pravila Agencije u pogledu primjene različitih minimalnih stopa gubitaka (zajedno „kolektivno umanjene vrijednosti“).</p> <p>Očekivani kreditni gubici za pojedinačno značajne Faza 3 (neprihodujuće) izloženosti (iznad 50 hiljada EUR) procjenjuju se na individualnoj osnovi temeljem analize diskontiranih novčanih tokova. Ovaj proces uključuje subjektivnost i brojne značajne pretpostavke, uključujući i vjerovatnoću priljeva od prodaje pripadajućeg kolaterala i minimalnog perioda potrebnog za prodaju kolaterala, kao i i specifična pravila Agencije u pogledu primjene različitih minimalnih stopa gubitaka.</p>	<ul style="list-style-type: none">● Ocjenjivanje da li je Banka u svojoj klasifikaciji kredita u faze i mjerenju ECL-a na odgovarajući način razmotrila učinke poremećaja na tržištu koji proizlaze iz pandemije COVID-19.● U odnosu na računanje umanjenja vrijednosti zahtijevano novim zahtjevima Agencije:<ul style="list-style-type: none">— Razumijevanje aktivnosti vezanih uz prijelaz na novi zahtjev i testiranje da li su propisani minimalni zahtjevi primijenjeni na datum prijelaza, kao i procjena kompletnosti i tačnosti pripadajućih objava;● Za umanjenja vrijednosti koje se računa na kolektivnoj osnovi:<ul style="list-style-type: none">— Razumijevanje relevantnih budućih informacija i makroekonomskih projekcija korištenih od strane Banke u procjeni umanjenja vrijednosti. Neovisna procjena informacija putem potkrepljujućih upita Upravi i i javno dostupnih tržišnih informacija;— Preispitivanje kolektivnih PD, EAD i LGD parametara korištenih od strane Banke, kroz preračun stvarnih istorijskih slučajeva nastanka statusa neispunjenja obaveza i povezujući ih sa tada ostvarenim iznosima gubitka, kao i razmatranje bilo kakvih potrebnih prilagođavanja kako bi se odrazile očekivane promjene okolnosti.● Za umanjenje vrijednosti koje se računa na individualnom nivo, na uzorku baziranom na rizičnim obilježjima:<ul style="list-style-type: none">— Provođenje kritičke procjene postojanja naznaka potrebne reklasifikacije na dan 31. decembra 2020. u Fazu 2 ili Fazu 3, sa fokusom na klijente koji posluju u sektorima koji su najviše pogođeni COVID-19 pandemijom, temeljeno na pregledu pripadajuće dokumentacije (kreditnih spisa) te upitima voditeljima odnosa s klijentima i nositeljima funkcije upravljanja kreditnim rizikom;— Za pojedinačno značajne kreditne izloženosti, klasifikovane u Fazu 3, preispitivanje ključnih pretpostavki Uprave vezanih za procjene očekivanih budućih novčanih tokova za potrebe izračuna ispravke vrijednosti, kao što su diskontna stopa, vrijednost kolaterala i razdoblje realizacije pozivajući se na kreditni spis ili tržišne uslove.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja (*nastavak*)

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje (<i>nastavak</i>)
Uzimajući u obzir sve gore navedene faktore, zajedno sa značajno većom neizvjesnošću procjena koja proizilazi iz utjecaja globalne pandemije COVID-19 na brojne ekonomske sektore, smatrali smo da je umanjeње vrijednosti datih kredita povezano sa značajnim rizikom značajno pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima. U skladu s tim, smatrali smo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.	<ul style="list-style-type: none">• Za umanjeње vrijednosti u cjelini:<ul style="list-style-type: none">— Razmatranje adekvatnosti očekivanih kreditnih gubitaka u odnosu na različite minimalne zahtjeve za rezervisanja propisane od strane Agencije;— Ocjenjivanje adekvatnosti sveukupnih rezervacija za umanjeње vrijednosti, uključujući razvoj pokrivenosti izloženosti rezervacijama i njihovo uspoređivanje sa javno dostupnim informacijama.— Ispitivanje da li Bančine objave u vezi sa umanjeњem vrijednosti i objavama povezanim s kreditnim rizikom u finansijskim izvještajima na odgovarajući način uključuju i opisuju relevantne kvantitativne i kvalitativne informacije zahtijevane primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja.

Izvještaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja (*nastavak*)

Razmatranja vremenske neograničenosti poslovanja u vezi s COVID-19

Vidjeti Bilješku 2.5 Pretpostavka vremenske neograničenosti poslovanja i Bilješku 36 koja se posebno bavi neizvjesnostima vezanim za epidemiju COVID-19.

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje (<i>nastavak</i>)
<p>Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su temeljem pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja.</p> <p>Kao što je objavljeno u Bilješki 2.5, za godinu završenu 31. decembra 2020. godine Banka je iskazala neto dobit u iznosu od 507 hiljada KM. Dodatno, na dan 31. decembar 2020. godine akumulirani gubici su iznosili 27.864 hiljada KM što predstavlja značajno povećanje u odnosu na prethodni godišnji izvještajni period, zbog efekata usvajanja novih zahtjeva za očekivanim kreditnim gubitcima vezanih za kreditni portfolio Banke, kako je objavljeno u Bilješki 2.6. Zbog navedenih ostvarenih gubitaka u prethodnim godinama vlasnik je u nekoliko navrata dokapitalizirao Banku s ciljem održavanja stope adekvatnosti kapitala barem na minimalnoj razini koju zahtijeva Agencija za Bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Agencija"). Kao što je prikazano u bilješki 6.4, stopa adekvatnosti ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembar 2020. godine iznosila je 14,5% . Iako je stopa adekvatnosti kapitala Banke na dan 31. decembra 2020. godine iznad minimalno propisane od strane Agencije, potencijalni budući gubici bez adekvatne potpore mogu ugroziti kapitalnu osnovu.</p> <p>Pored toga, kao što je objavljeno u Bilješki 36, proglašenje COVID-19 pandemije i mjere poduzete od strane Vlade BiH u cilju sprječavanja širenja pandemije, naglo su umanjile ekonomske aktivnosti, što je rezultiralo padom BDP-a i podiglo daljnju neizvjesnost u pogledu vremena i opsega oporavka. Navedeno je negativno utjecalo na kvalitetu Bančinih datih kredita u određenim industrijama koje su najviše pogođene COVID-19 pandemijom (na primjer, turizam).</p>	<p>Naši postupci u ovom području, između ostalog, uključivali su:</p> <ul style="list-style-type: none">• Pregled procjene Uprave vezane uz vremensku neograničenost poslovanja uključujući njihovu procjenu operativnih rizika i rizika likvidnosti te planove za daljnje aktivnosti kao odgovor na utvrđene rizike. U sklopu postupka izvršili smo i potkrepljujuća ispitivanja članova Uprave. U sklopu postupka, posebno smo se fokusirali na analizu Banke o izvorima rizika povezanih sa COVID-19, uključujući potencijalni negativni učinak širenja COVID-19 na kreditni portfolio Banke;• Uspoređivanje projekcija računa dobiti i gubitka te novčanog toka Banke za prethodne godine sa stvarnim rezultatima tekuće godine kako bi se ocijenila kvaliteta procesa planiranja Uprave;• Neovisna procjena opravdanosti i izvodljivosti planova za buduće aktivnosti, preispitujući pretpostavke na bazi kojih Banka planira ostvariti budući rast, koristeći rezultate prethodno navedenih postupaka, te na bazi našeg razumijevanja aktivnosti Banke i znanja o tržištu. Kao dio ovog postupka također smo, između ostalog:<ul style="list-style-type: none">— preispitali projekcije finansijske uspješnosti Banke i novčanih tokova kako bi potkrijepili korištenje pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave, ocjenjujući mjere koje Banka planira implementirati, posebno preispitujući primijenjene ključne pretpostavke i procjene uključujući između ostalog one u vezi sa kamatnim i sličnim prihodima, rastom kreditnog portfolia i očekivanog umanjenja vrijednosti kredita;— procjena dostupnosti kapitalnih i drugih finansijskih sredstava, pregledavajući usvojene kapitalne preuzete obaveze od strane vlasnika i procijenjujući namjeru i sposobnost vlasnika da puži takvu finansijsku podršku pozivajući se na njegove finansijske informacije te kroz potkrepljujuće upite Upravi, kao i predstavnikove vlasnika. Dodatno, pregledali smo potpisane finansijske aranžmane i stand-by linije raspoložive u 2021. godini od strane vlasnika i drugih finansijskih institucija.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje (<i>nastavak</i>)
<p>Procjena neograničenosti poslovanja Banke temelji se na analizi projekcije dobiti i gubitka, kao i na projekcijama likvidnosti i kapitalne adekvatnosti. Njihova priprema uključuje niz složenih pretpostavki i zahtjeva primjenu značajne prosudbe. Kao dio procjene, Banka je također razmotrila i niz aktivnosti usmjerenih na ublažavanje mogućih poremećaja u poslovanju i likvidnosnom položaju, poput mjera Agencije i BiH vlade. Uprava je zaključila da raspon mogućih ishoda koji se razmatraju pri donošenju ove procjene ne predstavlja značajnu neizvjesnost vezanu uz događaje ili uvjete koji bi mogli uzrokovati sumnju u sposobnost Banke da nastavi vremenski neograničeno poslovanje.</p> <p>Bilješka 36 u finansijskim izvještajima dodatno objašnjava procjenu formiranu od strane Uprave.</p> <p>Priprema izvještaja temeljem pretpostavke neograničenosti vremena poslovanja predstavlja ključno pitanje revizije zbog povezane razine nesigurnosti, a posljedično i visoke razine prosudbe potrebne za procjenu planova Uprave za buduće aktivnosti i njihov finansijski učinak.</p>	<p>— u odnosu na prethodno navedene planove, analizirali smo Bančin očekivani razvoj kapitalne pozicije u doglednoj budućnosti.</p> <ul style="list-style-type: none">● Provođenje analize osjetljivosti pretpostavke neograničenosti poslovanja na promjene ranije spomenutih ključnih pretpostavki usvojenih u procjeni vremenske neograničenosti poslovanja i razmatranje postoje li u procjeni pokazatelji pristranosti Uprave;● Razmatranje da li su neke relevantne činjenice ili informacije postale dostupne od datuma kada je Banka napravila svoju procjenu.● Procjena prikladnosti objava Banke povezanih s procjenom vremenske neograničenosti poslovanja, događajima nakon datuma bilansa i povezanim neizvjesnostima u finansijskim izvještajima.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže Ključne pokazatelje poslovanja, Osnovne informacije o ProCredit Banci, Izveštaj o poslovnoj aktivnosti Banke, Izveštaj o očekivanom poslovnom razvoju Banke, Objave u skladu sa zahtjevima zakona o računovodstvu i reviziji Odjeljak C, koji su sastavni dio Godišnjeg izvještaja, ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, temeljeno na poslu kojeg smo obavili, zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da izvijestimo tu činjenicu. U tom smislu mi nemamo nešto za izvijestiti.

Izvještaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine, i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni, ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (nastavak)

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

- zaključujemo o primjerenosti Upravnog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugu i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koje se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i s toga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba komunicirati u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobit javnog interesa od takvog saopštavanja.

Angažirani partner u reviziji, koja je rezultirala ovim izvještajem nezavisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju

Registrovani revizori

Zmaja od Bosne 7-7a

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

U ime KPMG B-H d.o.o. za reviziju:

Manal Bećirbegović
Izvršni direktor

31. maj 2021. godine

Vedran Vukotić
FBiH ovlašten revizor
Broj licence: 3090017124

Izvještaj o dobiti ili gubitku za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	2020.	2019.
Prihodi od kamata obračunati korištenjem efektivne kamatne stope	8	17.476	15.213
Ostali kamatni prihodi		162	87
Rashodi od kamata i slični rashodi	9	(5.118)	(5.621)
Neto prihodi od kamata		12.520	9.679
Prihodi od naknada i provizija	10	5.903	6.047
Rashodi od naknada i provizija	11	(1.721)	(1.717)
Neto prihodi od naknada i provizija		4.182	4.330
Neto prihod od kursnih razlika	12	1.094	853
Ostali operativni prihodi	13	802	697
Neto prihod iz redovnog poslovanja		18.598	15.559
Administrativni troškovi	14	(7.812)	(8.056)
Troškovi zaposlenih	15	(4.855)	(5.146)
Amortizacija	23,24,25	(1.550)	(1.562)
Ostali operativni rashodi	16	(2.072)	(1.588)
Rashodi iz redovnog poslovanja		(16.289)	(16.352)
Dobitak/(Gubitak) prije umanjenja vrijednosti i poreza na dobit		2.309	(793)
Umanjenje vrijednosti, neto	17	(1.751)	(692)
DOBITAK / (GUBITAK) PRIJE POREZA NA DOBIT		558	(1.485)
Porez na dobit	18	(51)	(74)
NETO DOBIT/(GUBITAK) PERIODA		507	(1.559)
Zarada/(Gubitak) po dionici (u KM)	33	0.07	(0.22)

Izveštaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
 (svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	2020.	2019.
Neto dobit / (gubitak) perioda	507	(1.559)
Pozicije koje ne mogu biti reklasifikovane u račun dobiti i gubitka		
Neto dobiti i gubici od promjene fer vrijednosti vlasničkih vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	21	-
Ostala sveobuhvatna dobit za godinu	21	-
Ukupna sveobuhvatna dobit / (gubitak) za godinu	528	(1.559)

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2020.

(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Aktiva			
Gotovina	19	6.744	6.712
Stanje računa kod Centralne banke BiH	19	104.143	108.676
Kreditni i potraživanja od banaka	19	24.612	19.905
Kreditni dati klijentima, neto	21	449.400	398.254
Ulaganja u hartije od vrijednosti			
po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		64	43
po amortiziranom trošku	20	5.001	-
Akontacija tekućeg poreza na dobit		259	236
Ulaganja u investicijske nekretnine	22	2.174	1.681
Nekretnine i oprema	23	11.686	12.967
Nematerijalna imovina	24	731	985
Odgodena poreska imovina	18	29	80
Ostala imovina i potraživanja	25	2.697	3.444
Ukupano aktiva		607.540	552.983
Obaveze			
Obaveze prema bankama	26	40.957	39.180
Obaveze prema finansijskim institucijama	27	179.747	169.842
Obaveze prema klijentima	28	330.544	282.167
Subordinisani dug	29	8.804	8.804
Rezervisanja	30	1.587	818
Ostale obaveze	31	2.097	3.067
Ukupno obaveze		563.736	503.878
Kapital			
Dionički kapital	32	71.126	71.126
Emisiona premija		293	293
Zakonske rezerve		228	228
Zadržana zarada		(27.864)	(22.542)
Rezerva fer vrijednosti		21	-
Ukupno kapital		43.804	49.105
Ukupno obaveze i kapital		607.540	552.983

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama na kapitalu na dan 31. decembar 2020.
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Dionička premija	Zakonske rezerve	Zadržana dobit	Rezerva fer vrijednosti	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. januar 2019.	71.126	293	228	(20.983)	-	50.664
Neto gubitak perioda	-	-	-	(1.559)	-	(1.559)
Ostala sveobuhvatna dobit						
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-
Ukupna sveobuhvatna dobit/(gubitak) perioda	-	-	-	(1.559)	-	(1.559)
Stanje na dan 31. decembar 2019	71.126	293	228	(22.542)	-	49.105
Stanje na dan 01. januar 2020.	71.126	293	228	(22.542)	-	49.105
Efekti primjene nove odluke Agencije (Bilješka 5)	-	-	-	(5.829)	-	(5.829)
Prepravljeno stanje na dan 01. januar 2020.	71.126	293	228	(28.371)	-	43.276
Neto dobit perioda	-	-	-	507	-	507
Ostala sveobuhvatna dobit						
<i>Neto dobiti i gubici od promjene fer vrijednosti vlasničkih vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz OSD</i>					21	21
Ukupna sveobuhvatna dobit perioda				507	21	528
Stanje na dan 31. decembar 2020	71.126	293	228	(27.864)	21	43.804

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. decembra 2020. godine
(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Neto dobit/(gubitak) prije poreza		558	(1.485)
<i>Usklađenja za:</i>			
Amortizacija		1.550	1.562
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja, neto		1.751	692
Dobit od prodaje materijalne imovine		-	(5)
Neto gubitak otpisa nekretnina i opreme		10	1
Promjena rezervisanja, neto		614	259
Neto(dobit)/gubitak od prodaje stečene imovine		(61)	(380)
Umanjenje vrijednosti stečene imovine		774	578
Neto kamatni prihod		(12.520)	(9.679)
		(7.324)	(8.457)
<i>Promjene na operativnoj imovini i obavezama:</i>			
Neto promjena obavezne rezerve kod CBBH		(6.250)	(6.846)
Neto promjena kredita datih klijentima, prije umanjnja vrijednosti		(58.263)	(34.160)
Neto promjena ostale imovine i potraživanja, prije umanjnja vrijednosti		126	2.740
Neto promjena obaveza prema bankama		1.760	(1.878)
Neto promjena obaveza prema klijentima		48.655	26.387
Isplate rezervisanja		(152)	-
Neto promjena ostalih obaveza		(631)	488
Plaćeni porez na dobit		(23)	(86)
Primljene kamate		17.395	15.141
Plaćene kamate		(5.593)	(5.006)
		(10.300)	(11.677)
NETO NOVAC KORIŠTEN U POSLOVNIM AKTIVNOSTIMA			
NOVČANI TOKOVI IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Nabavka vrijednosnih papira po amortiziranog trošku		(5.006)	-
Nabavka nekretnina i opreme		(437)	(161)
Prilivi od prodaje nekretnina i opreme		-	11
Nabavka nematerijalne imovine		(58)	-
		(5.501)	(150)
NETO NOVAC KORIŠTEN U INVESTICIJSKIM AKTIVNOSTIMA			
FINANSIJSKE AKTIVNOSTI			
Prilivi iz obaveza prema drugim finansijskim institucijama		29.337	42.996
Otplate obaveza prema drugim finansijskim institucijama		(19.219)	(15.259)
Plaćene obaveze po najmovima		(362)	(414)
Povećanje dioničkog kapitala		-	-
		9.757	27.323
NETO NOVAC KORIŠTEN U FINANSIJSKIM AKTIVNOSTIMA		(6.044)	15.496
NETO (SMANJENJE) / POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENATA		(10.300)	(11.677)
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE	<i>19</i>	88.246	72.750
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU GODINE	<i>19</i>	82.202	88.246

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

ProCredit Bank d.d. Sarajevo ("Banka") je registrovana kao dioničko društvo sa sjedištem u Bosni i Hercegovini.

Banka je dio globalne mreže finansijskih institucija kojom upravlja ProCredit Holding AG & Co. KGaA koji je ujedno i 100%-tni vlasnik.

Banka obavlja sve bankarske aktivnosti prema Zakonu o bankama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a glavne djelatnosti uključuju komercijalno kreditiranje, primanje depozita, poslove sa stranim valutama i usluge platnog prometa u zemlji i inozemstvu te poslovanje sa fizičkim licima i poduzetnicima. Banka je razvojno orijentisana komercijalna banka koja nudi usluge malim i srednjim privrednim licima i fizičkim licima.

Registrovano sjedište Banke je u ulici Franca Lehara bb. Sarajevo, Bosna i Hercegovina. Na dan 31. decembar 2020. godine Banka je imala 148 zaposlnih (31. decembar 2019: 139 zaposlenih).

Banka posluje putem podružnica, Kontaktnog Centra i 24/7 (samoposlužnim) zonama, kako bi klijentima pružila sveobuhvatne i lakše dostupne usluge.

Podružnice

Sarajevo, Franca Lehara bb
Mostar, Biskupa Čule bb
Banja Luka, Prvog krajiškog korpusa 54

Agencije

Sarajevo, Ilidža, Ibrahima Ljubovića 20
Bijeljina, Majevička 102
Tuzla, Aleje Alije Izetbegovića 2

Nadzorni odbor. Uprava Banke i Odbor za reviziju

Tokom 2020. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Nadzornog odbora bili su:

Nadzorni odbor

Gian Marco Felice	Predsjednik
Igor Anić	Zamjenik predsjednika
Wolfgang Bertelsmeier	Član
Aida Soko	Član
Natia Tkhilashvili	Član

Tokom 2020. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Odbora za reviziju bili su:

Odbor za reviziju

Emanuela Caushi	Predsjednik od 17. novembra 2020. godine
Emilija Spirovska	Član od 17. novembra 2020. godine
Heiko Buzin	Član od 17. novembra 2020. godine
Violeta Ivanković	Predsjednik do 17. novembra 2020. godine
Vesna Paunovska Petroska	Član do 17. novembra 2020. godine
Rumyana Velichkova Todorova	Član do 17. novembra 2020. godine

Tokom 2020. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Uprave bili su:

Uprava Banke

Amir Salkanović	Predsjednik
Amina Durmo - Trlin	Član
Vladimir Rajić	Član

2. OSNOVA PRIPREME

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine („F BiH“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH, Zakonu o bankama FBiH i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Agencija“ ili „FBA“) donesenim na osnovu spomenutih zakona.

- Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama FBiH propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija je usvojila *Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka* („Odluka“), koja se primjenjuje od 1. januara 2020. godine i koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtijevane MSFI 9: „*Finansijski instrumenti*“ („MSFI 9“). Odluka ima utjecaj i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (stečena materijalna imovina čije je vrednovanje u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Banka je u skladu sa odredbama Odluke na dan 31. decembar 2020. godine kreirala veće ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 5.671 hiljada KM u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat internog modela Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka, usklađen sa zahtjevima MSFI 9, sa detaljima kako slijedi:

- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 – razlika u iznosu od 1.132 hiljada KM,
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 – razlika u iznosu od 1.864 hiljada KM,
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 25. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) – razlika u iznosu od 2.669 hiljada KM, od čega se iznos od 1.152 hiljada KM odnosi na izloženosti koje nisu obezbjeđene prihvatljivim kolateralom, iznos od 1.517 hiljada KM na izloženosti koje su obezbjeđene prihvatljivim kolateralom,
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 26. Odluke za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja – razlika u iznosu od 6 hiljada KM.

2. OSNOVA PRIPREME (nastavak)

2.1. Izjava o usklađenosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje efekte prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u FBiH i zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja:

	1. januar 2020.	31. decembar 2020.
Imovina	(5.615)	(5.380)
Obaveze	214	291
Kapital	(5.829)	(5.671)

Napomena: pozitivni iznosi predstavljaju povećanje, a negativni smanjenja.

Ovo je prvi set finansijskih izvještaja u kojima je Banka počela sa primjenom *Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka*. Promjene u značajnim računovodstvenim politikama su opisane u Bilješki 2.6 *Promjene u računovodstvenim politikama* i Bilješki 5 *Prelaz na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novim regulatornim zahtjevima*.

Ovi finansijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Banke na dan 31. maja 2021. godine za usvajanje od strane Nadzornog odbora.

2.2. Osnova mjerenja

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog ili amortizovanog troška osim za finansijsku imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha koja se iskazuje po fer vrijednosti.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama ('000 KM) u hiljadama, koja je i Bančina funkcionalna valuta i valuta prezentiranja, zaokružena na najbližu hiljadu. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1.95583 KM).

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Iako su prosudbe i procjene su bazirane na najboljem poznavanju aktuelnih događaja od strane Uprave stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke kontinuirano se preispituju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene ukoliko promjena utječe samo taj period ili u periodu promjene procjene i budućim periodima, ako utječu i na njih.

Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama i kritičnim prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u ovim finansijskim izvještajima prikazane su u Bilješki 4.

2. OSNOVA PRIPREME (nastavak)

2.5 Pretpostavka vremenske neograničenosti poslovanja

Kao što je prikazano u finansijskim izvještajima, Banka je ostvarila neto dobit za godinu koja je završila 31. decembra 2020. godine u iznosu od 507 hiljada KM (31. decembar 2019. godine: neto gubitak od 1.559 hiljada KM). Uprava je pripremila petogodišnji poslovni plan, usvojen od strane Nadzornog odbora, predviđajući razumni rast kreditnog portfolija, prihoda od kamata i depozita u periodu od 2021. do 2025. godine, kao i dodatnu kapitalizaciju u iznosu od 11.700 hiljada KM uplatom u novcu te konverziju subordiniranog duga u kapital u iznosu od 8.804 hiljada KM, planirano u 2021. godini. Zbog značajnih gubitaka u prošlosti Banka je imala nekoliko dokapitalizacija od strane vlasnika kako bi se održala adekvatnost kapitala propisana od strane Agencije.

Uprava očekuje da će poslovanje u narednom period nastaviti biti profitabilno, međutim, navedeno se može promijeniti zbog utjecaja COVID 19 na klijente Banke. Bez obzira na navedeno, Uprava smatra da će Banka i dalje biti usklađena s regulatornim zahtjevima, posebno uzimajući u obzir planirano povećanje dioničkog kapitala, što će dodatno ojačati kapitalnu poziciju Banke. Banka je razmotrila niz budućih scenarija, uključujući one nepovoljne, ali vjerovatne, na primjer značajno pogoršanje kvalitete kreditnog portfolija, usporavanje rasta i smanjenje finansiranja iz depozita. Na osnovu tih scenarija nisu identificirane materijalne neizvjesnosti povezane sa postojećim poslovanjem.

Kao što je objavljeno u Bilješci 6.4, stopa adekvatnosti ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2020. godine iznosi 14,5% te je u okviru zaštitnog sloja odobrenog od strane regulatora (minimalna stopa adekvatnosti kapitala 12% i zaštitni sloj 2,5%). Procedura povećanja dioničkog kapitala u iznosu od 3.900 hiljada KM i konverzija duga u kapital je već pokrenuta u decembru 2019. godine, međutim zbog neosnivanja državne Komisije za vrijednosne papire (događaj koji nije pod kontrolom Banke) Banka već više od godinu dana nije u mogućnosti primiti i registrovati povećanje kapitala. Agencija za Bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je upoznata sa navedenim problemom. U periodu nakon kraja godine, ali prije izdavanja ovih izvještaja, Banka nastavlja stabilno profitabilno poslovanje, u skladu sa odobrenim planom, i u skladu je sa regulatorno propisanim ograničenjima adekvatnosti kapitala i likvidnosti.

Na osnovu gore navedenog, ovi finansijski izvještaji pripremljeni su pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, koja podrazumijeva da će Banka biti sposobna realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u sklopu redovnog poslovanja. Uprava je zaključila da raspon mogućih ishoda koji se uzimaju u obzir pri donošenju ove presude ne dovodi do materijalnih neizvjesnosti povezanih za događajima ili uvjetima koji mogu dovesti u značajnu sumnju sposobnost Banke da nastavi sa poslovanjem po principu neograničenog poslovanja.

2.6. Promjene u računovodstvenim politikama

Kao što je prethodno navedeno u Bilješci 2.1 *Izjava o usklađenosti*, Banka je od 1. januara 2020. godine primijenila *Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka* izdatom od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovina, što je rezultiralo promjenom računovodstvenih politika i korigovanjem iznosa prethodno priznatih u finansijskim izvještajima.

Kako je to propisano Odlukom, Banka nije prepravila usporedne podatke za 2019. godinu. Učinci prve primjene Odluke priznati su na teret početnog stanja zadržane dobiti i rezervi na dan 1. januara 2020. godine. Ostale osnovne računovodstvene politike primijenjene pri sastavljanju ovih finansijskih izvještaja jednake su kao i pri sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja na dan 31. decembra 2019. godine.

Primjena nove Odluke rezultirala je promjenama računovodstvenih politika u vezi sa mjerenjem finansijske imovine. Detaljan opis promjena objavljen je u Bilješci 3 *Značajne računovodstvene politike* i Bilješci 5 *Prelaz na izračun očekivanih kreditnih gubitaka* u skladu sa novim regulatornim zahtjevima, ovih finansijskih izvještaja.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Izuzev prethodno opisanih promjena u Bilješci 2.6. *Promjene u računovodstvenim politikama*, računovodstvene politike Banke opisane u nastavku dosljedno su primjenjivane za sve periode prikazane u ovim finansijskim izvještajima.

3.1 Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama inicijalno se registruju po kursu valute na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama se preračunavaju na dan izvještavanja primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom kurseva važećih na dan utvrđivanje fer vrijednosti. Nemonetarne stavke koje se mjere po historijskom trošku u stranoj valuti se ne preračunavaju ponovo na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali preračunavanjem priznaju se u bilans uspjeha za period.

Banka vrednuje imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećem na datum izvještavanja. Kursevi Centralne banke za najznačajnije valute koje je Banka primjenjivala u izradi izvještaja o finansijskom položaju na datume izvještavanja bili su kako slijedi:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2020.
USD	1,74799	1,59257
EUR	1,95583	1,95583

3.2. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. "Efektivna kamatna stopa" je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine; ili
- amortizovani trošak finansijske obaveze.

Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, koji nisu kupljena ili kreditno umanjena finansijska imovina. Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i očekivani kreditni gubitak (eng. ECL). Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu finansijsku imovinu, kreditno usklađena efektivna kamatna stopa izračunava se na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova uključujući i očekivani kreditni gubitak.

Izračun efektivne kamatne stope uključuje troškove transakcije, naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Amortizovani trošak i bruto knjigovodstvena vrijednost

“Amortizovani trošak“ je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijske obaveze mjere pri inicijalnom priznavanju, umanjeno za otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa po roku dospijeca i za finansijsku imovinu, usklađeno za bilo koji očekivani kreditni gubitak (ili umanjene vrijednosti).

“Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine” je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja za bilo koji očekivani kreditni gubitak.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.2. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Obračun prihoda i rashoda od kamata

Efektivna kamatna stopa finansijske imovine ili finansijskih obaveza izračunava se pri početnom priznavanju. Pri izračunu kamatnih prihoda i rashoda, efektivna kamatna stopa primjenjuje se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine (kada imovina nije umanjena za kreditne gubitke) ili na amortizovani trošak obaveza. Efektivna kamatna stopa revidira se kao rezultat periodične procjene novčanih tokova instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom kako bi se odrazila kretanja tržišnih kamatnih stopa.

Međutim, za finansijsku imovinu koja je nakon početnog priznavanja kreditno umanjena, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ako imovina više nije kreditno umanjivana, izračun kamatnog prihoda se vraća na bruto osnovicu.

Za finansijsku imovinu koja je bila kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak imovine.

3.3. Prihodi i rashodi od naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obvezu uključuju se u mjerenje efektivne kamatne stope, i priznaju se u prihode i rashode od kamata.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, kao takvi, sastoje se uglavnom od naknada za transakcije kreditnim karticama, izdavanja garancija i akreditiva, platnog prometa u zemlji i inostranstvu i drugih usluga i priznaju se u bilansu uspjeha po izvršenju relevantne usluge.

Prihod od naknada i provizija proistekli iz ugovora sa klijentima mjere se na temelju naknade utvrđene u ugovoru sa klijentima. Banka priznaje prihod kad prenosi uslugu na klijenta.

Tabela u nastavku prikazuje prirodu i vrijeme ispunjavanja obaveza prema kupcima, uključujući značajne uvjete plaćanja i povezane politike priznavanja prihoda.

Vrsta usluge	Priroda i vrijeme ispunjavanja obaveza, uključujući značajne uvjete plaćanja	Priznavanje prihoda u skladu sa MSFI 15
Bankarske usluge u poslovanju sa stanovništvom i pravnim osobama	Banka pruža bankovne usluge klijentima u poslovima sa stanovništvom i pravnim licima, uključujući upravljanje računima, prekoračenjima, transakcijama sa stranim valutama, kreditnim karticama i uslugama. Naknade na konstantnoj osnovi za upravljanje računima se obračunavaju na mjesečnoj osnovi. Banka utvrđuje tarife posebno za poslovanje sa stanovništvom i pravnim licima na godišnjoj osnovi. Naknade koje se zasnivaju na transakcijama, transakcijama sa stranim valutama i prekoračenjima se naplaćuju od klijenta u trenutku nastanka transakcije. Usluge se naplaćuju na mjesečnoj osnovi na bazi utvršenih naknada koje se revidiraju godišnje od strane Banke.	Prihod od naknada po računima i uslugama se priznaje tokom vremena kad se usluga pruža. Prihod od transakcija se priznaje u trenutku nastanka transakcije.

Ugovor sa klijentom koji rezultira priznavanjem finansijskog instrumenta u finansijskim izvještajima Banke može biti djelimično u okviru zahtjeva MSFI 9 i djelomično u okviru zahtjeva MSFI 15. Ako je to slučaj, Banka prvo primjenjuje MSFI 9 da odvoji mjerenje dijela ugovora koji je u okviru zahtjeva MSFI 9 a na ostatak primjenjuje zahtjeve MSFI 15.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.4. Neto prihod od kursnih razlika

“Neto prihod od kursnih razlika” obuhvata dobitke umanjene za gubitke od promjene kursa za transakcije u stranim valutama te usljed usklađivanja monetarnih pozicija u stranim valutama.

3.5. Najmovi

Na početku sklapanja ugovora, Banka ocjenjuje da li ugovor jeste ili sadrži komponentu najma. Ugovor jeste ili sadrži komponentu najma ako prenosi pravo kontrole nad upotrebom utvrđene imovine u određenom vremenskom razdoblju u zamjenu za naknadu. Kako bi se procijenilo prenosi li ugovor pravo kontrole nad korištenjem identificirane imovine, Banka koristi definiciju najma prema zahtjevima MSFI 16 „Najmovi“.

Ova politika primjenjuje se na ugovore sklopljene (ili izmjenjene) na dan ili nakon 1. januara 2019.

i) Najmovi gdje je Banka najmoprimac

Banka priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu od datuma početka ugovora o najmu. Imovina s pravom korištenja, inicijalno se mjeri po trošku, koji je jednak početnoj vrijednosti obaveze za najam usklađeno za bilo koja plaćanja najma izvršena na dan ili prije početka ugovora o najmu, plus bilo koji direktni troškovi nastali i procjena troškova koji bi mogli nastati prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine. Obaveza za navedene troškove nastaje s prvim danom trajanja najma ili kao posljedica korištenja predmetne imovine tokom određenog perioda.

Nakon početnog priznavanja, imovina s pravom korištenja se amortizuje primjenom linearne metode do datuma kraja ugovora o najmu ili na period koji je izvjesno očekivati da će zakup biti aktivan. Pored navedenog, imovina s pravom korištenja se periodično smanjuje za iznos umanjenja vrijednosti, ukoliko je primjenjivo, ili usklađeno za određeno ponovno mjerenje obaveza po najmu.

Obaveza po najmu, inicijalno se mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena na dan početka ugovora o najmu, korištenjem kamatne stope iz ugovora ili u slučaju da ovakva stope ne može biti lako određiva, inkrementalne stope zaduživanja. Općenito, Banka koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja od 3,95% i 1,13% za najam ostale opreme i 3,65% za poslovne prostore kao diskontnu stopu. Banka određuje inkrementalnu stopu zaduživanja kao kamatnu stopu koju plati za posudbu sredstava slične vrijednosti kao imovina s pravom korištenja, u sličnom ekonomskom okruženju, pod sličnim uvjetima i odredbama.

Plaćanja po osnovu najma uključena u mjerenje obaveze po osnovu najma obuhvataju sljedeća plaćanja:

- fiksna plaćanja uključujući u suštini fiksna plaćanja;
- promjenjiva plaćanja koja zavise od određenog indeksa ili stope i koja su početno mjerena prema tom indeksu ili stopi na prvi dan trajanja najma;
- iznose koji se očekuju da prispiju na plaćanje najmoprimcu u okviru garantovanog ostatka vrijednosti; i
- cijenu korištenja opcije otkupa ukoliko postoji realna vjerovatnoća da će najmoprimac iskoristiti tu opciju, i kazne za raskid najma, ukoliko period trajanja najma pokazuje da je najmoprimac iskoristio tu opciju.

Obaveza po najmu mjeri se po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamate. Preispituje se kad dođe do promjene budućih plaćanja najma koja proizlaze iz promjene indeksa ili stopa, ako postoji promjena u procjeni Banke za iznos za koji se očekuje da će biti plativ za garantovani ostatak vrijednost, u slučaju da Banka promijeni svoju procjenu da li će se iskoristiti opciju kupovine, produženja ili ukidanja ili ako postoji revidirana fiksna najamnina u osnovi.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.5. Najmovi (nastavak)

Kada se obaveza po najmu ponovno mjeri na ovaj način, vrši se odgovarajuće usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine s pravom korištenja ili se nastala razlika evidentira kroz bilans uspjeha u slučaju da je knjigovodstvena vrijednost imovina s pravom korištenja svedena na nulu.

Banka prikazuje imovinu s pravom korištenja u okviru 'Nekretnine i oprema' a obaveze za najam u okviru 'Ostalih obaveza' u izvještaju o finansijskoj poziciji.

Najmovi s rokom dospijeca kraćim od 12 mjeseci i najmovi imovine male vrijednosti

Banka je izabrala da ne priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu za najmove s rokom dospijeca kraćim od 12 mjeseci i najmove imovine male vrijednosti. Banka priznaje plaćanja po ovim najmovima kao trošak po linearnoj osnovi tokom trajanja najma.

ii) Najmovi gdje je Banka najmodavac

Banka priznaje plaćanja po najmu primljenih u okviru operativnih najмова kao prihod po linearnoj osnovi tokom trajanja najma.

3.6. Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekućeg i odgođenih poreza.

Tekući porez na dobit

Poreski rashod se temelji na oporezivoj dobiti za godinu. Neto dobit perioda iskazana u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razlikuje se od oporezive dobiti jer uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Banke izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine preispituje se na svaki datum izvještavanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze

Priznavanje i početno mjerenje

Banka inicijalno priznaje kredite i potraživanja, depozite, izdane dužničke vrijednosne papire i subordinirane obaveze na dan nastanka. Svi ostali finansijski instrumenti (uključujući redovnu kupovinu i prodaju finansijskih sredstava) priznaju se na datum trgovanja, odnosno na datum na koji Banka postaje strana ugovornih odredbi instrumenta.

Finansijska imovina ili finansijska obaveza se početno mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, osim za finansijsku imovinu i obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati njegovom stjecanju ili izdavanju.

3.7.1 Finansijska imovina

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Banka klasifikuje svoju finansijsku imovinu na temelju svog poslovnog modela (tj. svrhom upravljanja finansijskom imovinom) i karakterističnih ugovorenih novčanih tokova (eng. ("Solely Payments of Principle and Interest". u daljem tekstu "SPPI test" ili "SPPI") u sljedećim kategorijama mjerenja:

- Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku
- Finansijska imovina mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL)

Zahtjevi klasifikacije za dužničke i vlasničke instrumente navedeni su ispod.

Određivanje poslovnog modela

Napravljeno je razdvajanje između poslovnih modela:

- "držanje radi naplate": Finansijska imovina koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova
- "držanje radi naplate i radi prodaje": Finansijska imovina koja se drži radi ujedno i radi naplate ugovorenih novčanih tokova i/ili prodaje finansijske imovine, i
- "ostali poslovni model": Ovaj poslovni model se koristi za finansijsku imovinu koja nije alocirana niti u poslovni model "držanja radi naplate" niti "držanje radi naplate i radi prodaje"

Banka provodi procjenu cilja poslovnog modela u kojem se imovina drži na razini portfolija (tj. na temelju grupe finansijske imovine) jer to najbolje odražava način upravljanja poslovanjem i pružanje informacija Upravi. U obzir se uzimaju sljedeći kriteriji:

- poslovna i risk strategija Banke.
- način na koji se ocjenjuje i izvještava razvoj poslovnog modela Upravi i Nadzornom odboru Banke. i
- ako je u prethodnom periodu bilo prodaje, učestalost, obim, vrijeme i razlozi za te prodaje, kao i očekivanja u pogledu budućih prodajnih aktivnosti.

Kao rezultat toga, stavke bilansa stanja dodijeljene poslovnom modelu "držanje radi naplate" su: sredstva kod Centralne banke", "Tekući računi kod drugih banaka", "Krediti i potraživanja dati klijentima" i "Ostala imovina". Ulaganje u dužničke vrijednosne papire raspoređeno je u poslovni model "držanje radi naplate", dok su ulaganja u vlasničke vrijednosne papire raspoređena u poslovni model "držanje radi naplate i radi prodaje".

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

Procjena jesu li ugovorni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (SPPI)

Ispitivanje karakteristika ugovornih novčanih tokova sa stajališta isključivo plaćanja glavnice i kamata jedan je od kriterija za klasifikaciju finansijske imovine u pojedinačnoj kategoriji mjerenja. SPPI test provodi se u svrhu utvrđivanja da li kamatna stopa na nepodmirenu glavnica odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik i druge osnovne rizike zaduživanja, troškova kreditiranja i profitne marže.

SPPI test se provodi:

- za svaku finansijsku imovinu, dodijeljenu poslovnom modelu čija je svrha držanje finansijske imovine za plaćanje ugovornih novčanih tokova i poslovni model u svrhu prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine na dan njegovog početnog priznavanja.,
- za svaku finansijsku imovinu u slučajevima kada je izvorna imovina znatno izmijenjena i stoga ponovno priznata kao nova imovina,
- pri uvođenju novih modela i/ili programa kreditiranja kako bi se unaprijed utvrdila prihvatljivost razmatranog trajanja kredita i uvjeta u vezi s potrebom naknadnog praćenja vrijednosti bilo koje finansijske imovine koja bi iz njih mogla nastati.

Vlasnički instrumenti imaju ugovorene novčane tokove koji ne ispunjavaju kriterij SPPI- a, Banka raspoređuje svoje vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

- **Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI), i koja nije određena kao po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri po amortizovanom trošku.

Nakon početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost ove imovine je prilagođena za očekivane kreditne gubitke priznate i mjerene kao što je opisano u Bilješki 6.1.1.

Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope i uključen je u poziciju „Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope“.

Finansijska imovina po amortizovanom trošku na datum izvještavanja uključuju: novac i novčane ekvivalente, obaveznu rezervu kod Centralne Banke BiH, date kredite i potraživanja od klijenata, ulaganje u dužničke vrijednosne papire i ostalu imovinu.

- **Finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje imovine, gdje novčani tokovi imovine predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate, i koja nije određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Procjene fer vrijednosti finansijske imovine mjerene kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrijednosti, prihoda od kamata i tečajnih razlika koji se priznaju u bilansu uspjeha osim ako se radi o vlasničkim vrijednosnicama kod kojih se nerealizovani gubici/dobici nikad ne reklasifikuju u bilans uspjeha.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobiti ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificiraju u bilans uspjeha, osim vlasničkih ulaganja za koje se dobiti i gubici ne reklasifikuju na bilans uspjeha, već se izravno prenose na zadržanu dobit. Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope.

Na datum izvještavanja, Banka nije držala nikakve dužničke instrumene klasifikovane kao finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Ulaganja u hartije od vrijednosti uključuju vlasnička ulaganja koja su raspoređena kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na datum izvještavanja.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se naknadno ne mjeri po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha. Dodatno, Banka ima opciju da raspoređuje finansijsku imovinu u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod inicijalnom priznavanja kada takva klasifikacija uklanja ili znatno umanjuje računovodstvenu neusklađenost koja bi inače nastala.

Na datum izvještavanja Banka nije imala finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

(ii) Prestanak priznavanja finansijske imovine

Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cjelini ili djelimično) kada isteknu ugovorna prava na primitke novčanih tokova iz finansijskog instrumenta ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Ovo se dešava kada Banka prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava realizovana, predata ili istekla.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine razliku između knjigovodstvene vrijednosti (ili knjigovodstvenog iznosa raspoređenog na dio imovine koja se prestaje priznavati) i sume primljene naknade (uključujući svako novo sredstvo umanjeno za svaku novu obavezu) i bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz sveobuhvatnu dobit priznaje se u bilansu uspjeha.

Svaki kumulativni dobitak ili gubitak priznat kroz sveobuhvatnu dobit za vlasničke vrijednosne papire označene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ne priznaju se u bilansu uspjeha kod prestanka priznavanja takvih vrijednosnih papira, nego se direktno priznaju u zadržanu dobit.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iii) Modifikacija finansijske imovine

Modifikacija izloženosti je postupak kojim se mijenjaju uslovi originalnog ugovora, pri čemu modifikacija može biti:

- 1) uzrokovana tekućim potrebama dužnika (npr. smanjenje efektivne kamatne stope, produženje trajanja instrumenta zamjena kolaterala i slično), a ne finansijskim poteškoćama dužnika.
- 2) uzrokovana trenutnim finansijskim poteškoćama dužnika ili poteškoćama koje će uskoro nastati. odnosno pogoršanjem njegove kreditne sposobnosti.

Modifikacija stavke finansijske aktive postoji kada je izvršena promjena nekih ili svih odredbi ugovora.

Banka će da u slučaju stavke finansijske aktive koja predstavlja dužnički finansijski instrument (vrijednosni papiri i dati krediti i potraživanja) utvrdi da li je izvršena modifikacija značajna, odnosno da li je razlika između sadašnje vrijednosti preostalih modifikovanih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope i sadašnje vrijednosti izmijenjenih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope veća od 10%.

Ukoliko je modifikacija značajna, Banka prestaje priznavati originalnu finansijsku imovinu i počinje priznavati novu finansijsku imovinu po fer vrijednosti plus troškovi transakcije i preračunava novu efektivnu kamatnu stopu sredstva. Datum modifikacije se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti, uključujući i potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Nadalje, Banka također procjenjuje da li je novo priznato finansijsko sredstvo umanjene vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja, posebno u slučaju kada je modifikacija nastala usljed finansijskih poteškoća dužnika. Razlika u knjigovodstvenoj vrijednosti se također priznaje u bilansu uspjeha kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja.

Ukoliko modifikacija finansijskog sredstva nije značajna te modifikacija nije rezultirala prestankom priznavanja finansijskog sredstva, onda Banka prvo iznova računa bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva koristeći revidirane novčane tokove i priznaje razliku kao dobit ili gubitak u bilansu uspjeha. Nova bruto knjigovodstvena vrijednost se preračunava diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova originalnom efektivnom kamatnom stopom (ili primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik u slučaju POCI imovine). Dobit ili gubitak nastao usljed neznačajne modifikacije se prikazuje zajedno sa gubitkom od umanjenja vrijednosti kredita.

(iv) Umanjenje vrijednosti

MSFI 9 ističe model „tri faze kreditnog rizika“ u vezi umanjenja vrijednosti finansijske imovine zasnovano na promjenama kreditnog kvaliteta od inicijalnog priznavanja finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se, odnosno od 01. januara 2020. godine bazirano je, na modelu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) za imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku i imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (osim vlasničkih instrumenata). Kako je objavljeno u Bilješci 2.6 i u nastavku dole, od 1. januara 2020. godine Banka primjenjuje novu Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka prema kojem Banka priznaje očekivane kreditne gubitke prema minimalnim stopama kako je zahtijevano Odlukom ili iznosima obračunatim prema internom modelu Banke u zavisnosti od toga šta je više.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Preračun i mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka prema internom modelu Banke predstavlja područje značajnog prosuđivanja i podrazumijeva metodologiju, modele i ulazne podatke. Sljedeće komponente izračuna ECL-a imaju najznačajniji efekat na kreditni gubitak: status neispunjenja obaveza, značajno povećanje kreditnog rizika, vjerovatnoću neizvršenja obaveza (eng. probability of default, dalje: PD), gubitak u trenutku statusa neispunjena obaveza (engl. Loss Given Default, dalje: LGD), i izloženost u trenutku neispunjena obaveza (engl. Exposure at Default, dalje: EAD). Banka redovno pregleda i vrednuje modele i ulazne podatke za modele kako bi smanjila razlike između očekivanih procjena kreditnog gubitka i stvarnog iskustva sa kreditnim gubicima.

Pogledati Bilješku 6.1.1. za više detalja u vezi sa primjenjenim internim modelom umanjenja vrijednosti.

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

Kao što je obavljeno u Bilješkama 2.1, 2.6 i 5, Banka od 1. januara 2020. godine mjeri očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Zahtjevi nove Odluke na području umanjenja vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka MSFI 9 s tim da ima određenih specifičnosti (na primjer propisane minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za nivo kreditnog rizika). Slijedeći nove zahtjeve regulatora, Banka je ažurirala metodologiju umanjenja vrijednosti u skladu sa zahtjevima nove Odluke, te definisala minimalne kriterije za mjerenje očekivanih gubitaka u skladu sa rasporedom izloženosti u nivo kreditnih rizika, kako je opisano u nastavku.

1. Nivo kreditnog rizika 1:

Banka izloženosti raspoređene u fazu kreditnog rizika 1 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima kako slijedi:

- a) za izloženosti sa niskim rizikom - 0,1% izloženosti,
- b) za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 3 i 4 – 0,1% izloženosti,
- c) za izloženosti prema bankama i drugim subjektima finansijskog sektora za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1, 2 ili 3 – 0,1% izloženosti,
- d) za ostale izloženosti - 0,5% izloženosti.

Ako Banka u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od onih koji proizlaze iz navedenih odredbi Odluke, Banka primjenjuje tako utvrđen veći iznos.

2. Nivo kreditnog rizika 2:

Banka za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu većem od dva navedena:

- a) 5% izloženosti,
- b) iznosa utvrđenog u skladu sa internom metodologijom Banke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

3. Nivo kreditnog rizika 3:

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka raspoređenih u Nivo 3 ovise od činjenice da li je izloženost osigurana prihvatljivim kolateralom ili ne, te u skladu s tim, minimalne stope su kako slijedi:

a) izloženosti osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	25%
od 271 do 365 dana	40%
od 366 do 730 dana	60%
od 731 do 1460 dana	80%
preko 1460 dana	100%

b) izloženosti koje nisu osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	45%
od 271 do 365 dana	75%
od 366 do 456 dana	85%
preko 456 dana	100%

Izuzetno, ukoliko je Banka poduzela odgovarajuće pravne radnje i može dokumentovati izvjesnost naplate iz prihvatljivog kolaterala u naredne tri godine, povećanje nivoa očekivanih kreditnih gubitaka nije dužna vršiti iznad 80% izloženosti. Pri tome procjena budućih novčanih tokova iz prihvatljivog kolaterala svedenih na sadašnju vrijednost mora biti veća od 20% tog potraživanja. U slučaju da Banka ne naplati potraživanja u navedenom periodu od tri godine, dužna je knjigovodstveno evidentirati očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

U slučaju restrukturiranih izloženosti Banka će svih 12 mjeseci perioda oporavka zadržati očekivane kreditne gubitke na nivou pokrivenosti koji je bio formiran na datum odobrenja restrukture, a koji ne može biti niži od 15% izloženosti. Za treću i svaku narednu restrukturu ranije restrukturirane izloženosti koja je u trenutku restrukture bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3 ili POCI imovine, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

Za izloženosti koje se odnose na slučajeve kada dužnik nije izvršio svoju obavezu prema banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivani kreditni gubitak u iznosu od 100% izloženosti.

Ako Banka u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od iznosa koji proizlaze iz odredbi Odluke, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira te iznose.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja, primjenjuju se prema tabeli kako slijedi:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
nema kašnjenja u materijalno značajnom iznosu	0,5%
do 30 dana	2%
od 31 do 60 dana	5%
od 61 do 90 dana	10%
od 91 do 120 dana	15%
od 121 do 180 dana	50%
od 181 do 365 dana	75%
preko 365 dana	100%

3.7.2. Finansijske obaveze

(i) Klasifikacija

Banka klasifikuje finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i po amortizovanom trošku. Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijskih instrumenata kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha imaju dvije podkategorije: finansijski instrumenti koji se drže radi trgovanja (uključujući derivative) i oni koje Uprava inicijalno rasporedi u ovu kategoriju. Finansijski instrument raspoređuje se u ovu kategoriju isključivo ukoliko je nastao ili stečen radi prodaje ili kupovine u kratkom roku, u svrhu kratkoročnog stjecanja profita ili raspoređivanjem od strane rukovodstva u ovu kategoriju kod inicijalnog priznavanja. Banka nema finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze čine sve finansijske obaveze koje nisu vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i uključuju obaveze prema klijentima, obaveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama kao i subordinirani dug.

(ii) Inicijalno i naknadno mjerenje

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se inicijalno po fer vrijednosti, dok se transakcijski troškovi priznaju odmah kao rashod u bilansu uspjeha. Naknadno mjerenje je također po fer vrijednosti.

Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Ostale finansijske obaveze se početno vrednuju po svojoj fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.2. Finansijske obaveze (nastavak)

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijske obaveze kada, i samo kada one prestaju postojati, to jeste kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

(iv) Modifikacija finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijsku obavezu kada su uslovi promijenjeni i kada su novčani tokovi modificirane obaveze suštinski drugačiji. U tom slučaju, nova finansijska obaveza bazirana na modificiranim uvjetima se priznaje po fer vrijednosti. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti i finansijske obaveze se prestaje priznavati i priznaje se plaćena naknada u bilansu uspjeha. Plaćena naknada uključuje prenesenu nefinansijsku imovinu, ukoliko je ima, preuzimanje obaveza uključujući novu modificiranu finansijsku obavezu.

Ukoliko modifikacija finansijske obaveze nije obračunata kao prestanak priznavanja, onda se trošak amortizacije te obaveze ponovo računa diskontovanjem modifikovanog novčanog toka po izvornim efektivnim kamatnim stopama i rezultira priznavanjem u bilansu uspjeha kao dobitak ili gubitak. Kod finansijskih obaveza sa promjenjivom stopom, izvorna kamatna stopa korištena za izračun modifikacije dobiti ili gubitka usklađuje se tako da reflektuje trenutne tržišne uvjete u vrijeme modifikacije. Troškovi i naknade koji nastaju priznaju se kao usaglašavanje knjigovodstvene vrijednosti obaveze ili amortizovane vrijednosti tokom prestalog vijeka modificirane finansijske obaveze kroz ponovno računanje efektivne kamatne stope na instrument.

3.7.3 Prebijanje finansijske imovine i obaveza

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se prikazuje u finansijskom izvještaju, kada, i samo kada Banka ima zakonsko pravo da vrši prebijanje i ima namjeru podmiriti je na neto osnovi ili realizirati imovinu i istovremeno podmiriti obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju na neto osnovi samo kada je dozvoljeno u skladu sa MSFI, ili za dobitke i gubitke koji proizilaze iz sličnih transakcija, kao u poslovima trgovine.

3.7.4. Specifični finansijski instrumenti

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvataju sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, stanja na žiro računima kod drugih banaka kao i sredstva oročena kod drugih banaka originalno na period do 3 mjeseca od datuma nastanka.

Novac i novčani ekvivalenti iskazuju se po amortizovanom trošku u izvještaju o finansijskoj poziciji.

Novac i novčani ekvivalenti isključuju obaveznu minimalnu rezervu kod Centralne banke, budući da sredstva obavezne rezerve nisu na raspolaganju Banci u njenom svakodnevnom poslovanju. Obavezna minimalna rezerva kod Centralne banke je iznos koji su obavezne izdvajati sve poslovne banke koje imaju dozvolu za rad u Bosni i Hercegovini.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i potraživanja iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali i procenjeni nadoknadivi iznosi.

“Kredit i potraživanja” u Izvještaju o finansijskom položaju uključuju:

- kredite i potraživanja koja se mjere po amortiziranom trošku (pogledati Bilješku 3.7.1). Inicijalno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za početne troškove, a naknadno po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.4. Specifični finansijski instrumenti (nastavak)

Ulaganja u hartije od vrijednosti

Ulaganja u hartije od vrijednosti u izvještaju o finansijskoj poziciji uključuje vlasničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i dužničke vrijednosne papire koji se mjere po amortiziranom trošku.

Finansijske garancije i kreditne obaveze

“Finansijske garancije” su ugovori koji zahtijevaju od banke da izvrši specifična plaćanja kao nadoknadu vlasnicima uslijed gubitka koji proizilazi iz neizvršenja obaveza dužnika kada ugovorni uvjeti nastanu. “Kreditne obaveze” su obaveze banke da plasiraju kredit pod unaprijed ugovorenim uvjetima.

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug klasificiraju se kao ostale finansijske obaveze i početno se priznaju po fer vrijednosti. umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, pri čemu se svaka razlika između primitaka (umanjena za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha tokom razdoblja trajanja posudbe korištenjem metode efektivne kamatne stope.

Tekući računi i depoziti banaka i klijenata

Tekući računi i depoziti su klasificirani kao ostale obaveze i početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.8. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema početno se iskazuju po trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Naknadni troškovi se uključuju u neto knjigovodstvenu vrijednost ili se iskazuju kao zasebna imovina samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi utjelovljene u okviru dijela biti protjecane u Banku i da se njihov trošak može pouzdano mjeriti. Troškovi svakodnevnih popravki i održavanja priznaju se u bilansu uspjeha u trenutku nastanka. Zemljište se ne amortizuje.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koristeći linearnu metodu koja je kako slijedi:

Procijenjeni vijek trajanja nekretnina i opreme bio je kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2020	Procijenjeni vijek 2019
Zgrade	40 godina	40 godina
Računari	3 – 7 godina	3 – 7 godina
Namještaj i oprema	5 – 10 godina	5 – 10 godina
Bankomati	5 – 8 godina	5 – 8 godina
Vozila	3 – 5 godina	3 – 5 godina
Ostala oprema	2 – 7 godina	2 – 7 godina

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa te imovine i priznaju se u izvještaju o bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.9. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se iskazuje po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjena vrijednosti. Trošak uključuje sve troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju imovine.

Procijenjeni vijek trajanja je kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2020	Procijenjeni vijek 2019
Nematerijalna imovina	5-10 godina	5-10 godina

3.10. Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine mjere se po trošku nabavke umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjena vrijednosti. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu i obračunava se na osnovu procijenjenog životnog vijeka sredstva, korištenjem linearne metode kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2020	Procijenjeni vijek 2019
Zgrade	40 godina	40 godina

Prihod od zakupa od ulaganja u investicijske nekretnine klasifikuje se unutar 'Ostalih operativnih prihoda' u izvještaju o bilansu uspjeha.

3.11. Imovina stečena naplatom potraživanja

Banka može priznati aktivu koja je prvobitno primljena kao kolateral po kreditu nakon ispunjenja ugovornih odredbi ili poduzetih određenih pravnih radnji. Kad su oba ispod navedena uvjeta ispoštovana, određena aktiva će biti priznata u bilasu stanja Banke:

- Nakon što se završe pravne radnje oko stjecanja
- Nakon što Banka postane vlasnik imovine.

Banka klasifikuje imovinu stečenu naplatom potraživanja u skladu sa MSFI 5 te se naknadno mjeri po manjoj vrijednosti između neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i fer vrijednosti umanjeno za troškove prodaje.

Prema zahtjevima nove Odluke (Bilješka 2.6. *Promjena računovodstvene politike*) od 1. januara 2020. godine, ukoliko Banka ne proda stečenu materijalnu imovinu dužna je vrijednost iste svesti na 1 KM u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja, a za imovinu koja je evidentirana prije 1. januara 2019. godine, dužna je istu svesti na 1 KM u roku od dvije godine od dana početka primjene nove Odluke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.12 Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na svaki datum izvještajnog perioda Banka preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina i opreme da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem.

Nadoknativa vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva umanjuje do nadoknativog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao reshod u bilansu uspjeha.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknativog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3.13 Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervacije se priznaju kada Banka ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu kao rezultat prošlih događaja za koje je vjerovatno da će biti potreban odlivi resursa koji sadrže ekonomske koristi za podmirenje obaveze i pouzdana procjena iznosa obaveze biti napravljen.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji rukovodstvo Banke smatra dovoljnim za apsorpciju nastalih gubitaka. Uprava određuje dostatnost odredbi na osnovu uvida u određene stavke; trenutne ekonomske okolnosti rizika karakteristike pojedinih kategorija transakcija, kao i drugi relevantni faktori.

Rezervisanja se oslobađaju samo za takve izdatke u vezi sa kojima se rezervacije priznaju na početku. Ako odliv ekonomskih koristi za izmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.14. Obaveze za zaposlene

i. Obaveze za doprinose

Banka u svom svakodnevnom poslovanju za svoje zaposlene plaća penziono i zdravstveno osiguranje i porez na platu koji se računa na bruto plate, topli obrok, regres i troškove prijevoza a sve u skladu sa zakonskom regulativom. Banka ove doprinose uplaćuje u državne fondove za zdravstveno i penziono osiguranje prema stopama koje se primjenjuju tokom godine obračunate na bruto plate.

Banka je obavezna plaćati doprinose za javno penziono osiguranje. Nakon što izvrši uplatu, Banka nema dalje obaveze po tom osnovu. Stalni doprinosi predstavljaju troškove godine u kojoj dospijevaju i kao takvi su uključeni u troškove zaposlenih. Troškovi navedenih uplata priznaju se u bilansu uspjeha u istom periodu kao i povezani troškovi plata.

ii. Kratkoročna primanja zaposlenih

Obaveze plaćanja kratkoročnih primanja zaposlenima računaju se na nediskontovanoj osnovi i knjiže se u vrijeme pružanja date usluge.

Rezervisanje se knjiži za iznos za koji se očekuje da će biti plaćen kao kratkoročni bonus ili kao dio plana podjele zarade ukoliko Banka ima sadašnju pravnu ili izvedenu obavezu koja je nastala na osnovu prošlih usluga koje je zaposleni pružio i ukoliko ta obaveza može na pouzdan način biti procijenjena.

iii. Dugoročna primanja zaposlenih

Prema propisima, prilikom odlaska u penziju zaposlenici Banke imaju pravo na jednokratnu beneficiju čiji iznos zavisi od godina starosti, godina radnog staža, te plate koju su primali u Banci.

Takve uplate se tretiraju kao ostala dugoročna primanja zaposlenih, a obaveza knjižena u izvještaju o finansijskom položaju predstavlja sadašnju vrijednost imovine za pokriće beneficije (ukoliko je ima), uključujući korekciju za neiskazane aktuarske dobitke i gubitke te trošak prošlih usluga.

Ovu obavezu na godišnjoj osnovi računa nezavisni aktuar koristeći metodu projiciran kreditne jedinice. Sadašnja vrijednost utvrđene obaveze plaćanja beneficije utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih odliva novca primjenom prosječne kamatne stope koja je slična stopi prinosa korporativnih obveznica u Federaciji Bosne i Hercegovine i prosječnoj kamatnoj stopi dugoročnih depozitnih računa u komercijalnim bankama u zemlji.

Aktuarski dobitci i gubici nastali uslijed korekcije na osnovu iskustva i promjenama u aktuarskim pretpostavkama iskazuju se odmah po nastanku u izvještaj o bilansu uspjeha kao i trošak prošlih obaveza.

3.15. Kapital i rezerve

i. Dionički kapital

Dionički kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih dionica klasifikovanih u poziciju kapitala i rezervi i denominiran je u BAM. Dividende se priznaju kao obaveza u periodu u kojem su objavljene.

ii. Dionička premija

Dionička premija predstavlja akumuliranu pozitivnu razliku između nominalne vrijednosti i iznosa primljenog za izdate dionice.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.15. Kapital i rezerve (nastavak)

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve su kreirane u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine koji zahtijeva da se 10% godišnje dobiti prenosi u zakonske rezerve dok one ne dosegnu 25% upisanog dioničkog kapitala. Ukoliko zakonske rezerve do kraja pete poslovne godine ne dostignu visinu od 25% upisanog dioničkog kapitala, za petu i naredne poslovne godine dioničko društvo je obavezno povećati prijenos u rezerve na 20% godišnje dobiti, sve dok zakonske rezerve ne dostignu iznos od 25% dioničkog kapitala. Zakonske rezerve mogu se koristiti za pokriće gubitaka sadašnje i prošlih godina.

Zadržana dobit / akumulirani gubitak

Sva dobit (nakon raspoređivanja) ili gubitak za godinu prenosi se u zadržanu dobit/akumulirane gubitke.

3.16. Zarada po dionici

Banka objavljuje osnovnu i razrjeđenu zaradu po dionici (eng. earnings per share „EPS“).

Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg razdoblja namijenjenih redovnim dioničarima Banke ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda. Banka nema povlaštene dionice.

3.17 Novi standardi i tumačenja

Brojni novi standardi i dodaci standardima su na snazi za godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. januara 2020. godine. Banka smatra da novi standardi i dodaci standardima neće imati značajan utjecaj na finansijske izvještaje u razdoblju prve primjene.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Banka u toku svog redovnog poslovanja procjenjuje i prosuđuje o neizvjesnim događajima, uključujući pretpostavke i procjene o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se preispituju i temelje na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno pretpostaviti u postojećim okolnostima, ali unatoč tome neizbježno predstavljaju izvore neizvjesnosti. Procjena umanjenja vrijednosti kreditnog portfolia Banke, predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjene. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja značajnih uskladba knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja

Banka kontinuirano prati kreditnu sposobnost svojih klijenata. Potreba za umanjenjem vrijednosti bilansne i vanbilansne izloženosti Banke kreditnom riziku, procjenjuje se mjesečno.

Informacije o prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji uticaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima sadržane su u sljedećim bilješkama.

- Bilješka 3.7.1: klasifikacija finansijske imovine: procjena poslovnog modela u kojem se imovina klasifikuje i procjena da li su ugovorni uslovi finansijske aktive na SPPI preostalog iznosa glavnice.
- Bilješka 6.1.1: uvođenje kriterija za utvrđivanje da li je kreditni rizik finansijske aktive značajno povećan nakon inicijalnog priznavanja, utvrđivanje metodologije za uključivanje informacija koje se odnose na buduća mjerenja ECL-a i odabir modela za mjerenje ECL-a.

Informacije o pretpostavkama i neizvjesnostima procjena koje imaju najznačajniji uticaj na usklađenja priznata u godini koja je završila na dan 31. decembar 2020. i 31. decembra 2019. godine sadržane su u sljedećim bilješkama.

- Bilješka 6.1.1.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: određivanje ulaznih parametara za ECL model mjerenja, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.
- Bilješka 6.1.1.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: osnovne pretpostavke u određivanju procjene nadoknadivih novčanih tokova.

COVID-19

Kao što je opisano u Bilješci 6, pojava COVID-19 pandemije predstavlja značajan novi događaj koji je imao utjecaj na upravljanje kreditnim rizikom i određivanje umanjenja vrijednosti kredita. Značajne prosudbe koje se odnose na umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke posebno su složene u trenutnom neizvjesnom okruženju. COVID-19 pandemija nastavlja se razvijati te ekonomsko okruženje u kojem Banka posluje je podložno volatilnosti, koja bi mogla imati daljnji utjecaj na finansijske rezultate s obzirom da je trajanje COVID-19 pandemije te efikasnost mjera poduzetih od strane vlada i bankarskog regulatora neizvjesna.

Usljed navedenih ekonomskih promjena Banka je prilagodila pristup mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka kako je detaljno objašnjeno u Bilješci 6.1.1: Dodatno u ovom dijelu Banka kontinuirano prati i implementira zahtjeve Agencije propisane Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“.

Banka nastavlja pratiti i procjenjivati utjecaj COVID-19 pandemije na ključne računovodstvene prosudbe, procjene i pretpostavke.

Porezi

Banka priznaje poreznu obavezu u skladu sa poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezne prijave odobravaju porezna tijela koja su nadležna za provođenje naknadne kontrole poreznih obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Banke i može zahtijevati izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućim propisima.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI (nastavak)

Sudski sporovi

Ukupan iznos sudskih sporova iznosi 1.399 hiljada KM (2019: 1.152 hiljade KM). Banka provodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja. Procjenu i predlaganje iznosa rezervisanja za sudske sporove provodi Direkcija pravnih poslova Banke i Sektor finansija, dok odluku o iznosu rezervisanja donosi Uprava Banke.

Kao što je navedeno u Bilješci 30. Banka je rezervisala 683 hiljada KM (2019.: 425 hiljada KM). iznos koji Uprava smatra dostatnim.

5. PRELAZ NA IZRAČUN OČEKIVANIH KREDITNIH GUBITAKA U SKLADU SA NOVIM REGULATORNIM ZAHTEJVIMA

Procijenjeni utjecaj usvajanja Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka – Prvo usvajanje (eng. „FTA”)

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je 20. juna 2019. godine donijela novu Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (Službene novine FBiH br. 44/19 od 26.06.2019. godine), čija primjena je obvezujuća za sve banke počevši od 1. januara 2020. godine.

Zahjevima nove Odluke na području umanjenja vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka MSFI 9 s tim da su propisane određene specifičnosti a koje se u najvećoj mjeri odnose na propisane minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za nivo kreditnog rizika (za detalje pogledati Bilješku 3.7.1.(iv)). U skladu s navedenim banke su bile u obavezi izračunati efekte prve primjene ove Odluke sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine, odnosno početnim stanjem na dan 1. januara. 2020. godine, te ih evidentirati na računima kapitala na taj dan bez zahtjeva za prepravkom usporednih podataka za 2019. godinu.

Efekte prve primjene predstavljaju razliku između očekivanih kreditnih gubitaka utvrđenih u skladu sa odredbama ove Odluke i onih koje je Banka utvrdila i knjigovodstveno evidentirala u skladu sa svojom internom metodologijom koja je u skladu sa zahtjevima MSFI-a 9, a u slučaju kada su tako utvrđeni očekivani kreditni gubici manji. Prema zahtjevima odluke efekti se računaju za svaku pojedinačnu izloženost.

Utjecaj prelaska na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novom Odlukom na dan 1. januar 2020. godine na finansijske izvještaje Banke odrazio se na umanjenje neto imovine u iznosu od 5.829 hiljada KM, koje proizlazi iz:

- Smanjenja u iznosu od 5.615 hiljada KM iz dodatnog umanjenja vrijednosti finansijske imovine,
- Povećanja rezervi za finansijske garancije i odobrene neiskorištene kredite u iznosu od 214 hiljada KM.

Banka ima adekvatnu stopu adekvatnosti kapitala i nakon usvajanja Odluke. Stope adekvatnosti kapitala na dan 31. decembra 2020. godine su prikazane u Bilješci 6.4.

Utjecaj usvajanja Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i izračunu očekivanih kreditnih gubitaka prikazan je u tabeli u nastavku:

5. PRELAZ NA IZRAČUN OČEKIVANIH KREDITNIH GUBITAKA U SKLADU SA NOVIM REGULATORNIM ZAHTJEVIMA (nastavak)

Procijenjeni utjecaj usvajanja Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka – Prvo usvajanje (eng. „FTA”) (nastavak)

Efekti prve primjene prikazani su u tabeli u nastavku:

U '000 KM	Stanje na dan 31. decembar 2019. MSFI 9	Ponovno mjerenje	1. januara 2020. FBA Odluka
IMOVINA			
Stanje računa kod Centralne banke BiH	108.676	(61)	108.615
Kreditni i potraživanja od banaka	19.905	(41)	19.864
Kreditni i potraživanja dati klijentima*	398.254	(5.499)	392.755
Ostala imovina i potraživanja	3.444	(14)	3.430
OBAVEZE			
Rezervisanja za vanbilansne stavke	3.067	214	3.281
KAPITAL			
Zadržani gubitak	(22.542)	(5.829)	(28.371)

*U skladu sa zahtjevima nove Odluke, Banka vrši računovodstveni otpis bilansne izloženosti dvije godine nakon što je Banka knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom. S tim u vezi na dan prve primjene, odnosno na dan 1. januar 2020. godine Banke je izvršila računovodstveni otpis kredita i potraživanja datih klijentima koji su bili 100% rezervisani u ukupnom bruto iznosu od BAM 1.632 hiljade.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Banka je izložena rizicima u domenu svojih poslovnih aktivnosti. Informativan i transparentan pristup upravljanju rizikom jedna je od centralnih komponenti našeg poslovnog modela. Ovo je također odraženo i u našoj risk kulturi i apetitu za rizik. Slijedeći dosljedan pristup upravljanju rizicima, cilj je osigurati da likvidnost i adekvatnost kapitala i dalje budu primjereni u svakom trenutku, kao i postizanje stabilnih rezultata. Sveukupan risk profil banke je adekvatan i stabilan. Ovo je bazirano na sveukupnoj procjeni individualnih rizika, kao što je predstavljeno u ovom izvještaju.

Dok poslovna strategija objašnjava poslovne ciljeve Banke i mjere kojima će ti ciljevi biti ostvareni, risk strategija objašnjava sve materijalne rizike koji se mogu javiti u toku ostvarivanja i implementacije poslovne strategije i također definiše ciljeve i mjere upravljanja rizicima. Risk strategija je podijeljena na pojedinačne strategije za upravljanjem svih pojedinačnih materijalnih rizika. Strategije se ažuriraju na godišnjem nivou i usvajaju se od strane Upravnog odbora nakon diskusija sa Nadzornim odborom.

Principi naše poslovne strategije, objašnjeni ispod, predstavljaju osnovu na kojoj je izgrađen sistem upravljanja rizicima. Konzistentna primjena ovih principa umanjuje rizike kojima je Banka izložena.

Implementirani principi i strategija upravljanja rizicima nisu imali značajnije izmjene u odnosu na godinu ranije. Tokom COVID-19 pandemije konzervativniji način upravljanja rizicima se pokazao izrazito adekvatnim. Banka je prepoznala rizike kao i razmjer uticaja COVID-19 na tržište i ekonomiju Bosne i Hercegovine te je poslovne aktivnosti prilagodila nastaloj situaciji. Na samom početku pandemije formirane su radne grupe za zadacima organizovanja i upravljanja ljudskim i tehničkim resursima, operativnim rizicima, kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti i finansiranja. Praćeni su potencijalni uticaji pandemije i donošene odgovarajuće odluke. Poduzete su organizacijske aktivnosti u cilju zaštite uposlenika i klijenata, limitirani su kontakti i broj uposlenih na jednom mjestu, obezbijeden je rad od kuće za najveći broj uposlenih. Osiguran je kontinuitet za sve ključne funkcije Banke. U cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizicima, izvršena je procjena najizloženijih industrija i kontaktiran najveći broj klijenata u cilju prepoznavanja potrebe za mjerama olakšanja.

Za potrebe upravljanja likvidnošću urađeni su stress testovi i održavana je redovna komunikacija sa maticom banke za slučaj podrške u likvidnosti. Uspostavljen je redovan monitoring pokazatelja radi ranog prepoznavanja i reagovanja na moguće efekte. U proteklom period regulator je izvršio određene izmjene limita radi efikasnijeg upravljanja likvidnošću tokom pandemije. Banka nije imala problem sa likvidnošću niti je bilo potrebe za korištenjem dodatnih izvora likvidnosti.

Banka će i u narednom periodu, u kojem su prisutni efekti COVID-19 pandemije vršiti redovno praćenje uticaja na promjene u kreditnom, operativnom i riziku likvidnosti.

Fokus na osnovno bankarsko poslovanje

Banka se fokusira na pružanje finansijskih usluga malim i srednjim preduzećima kao i fizičkim licima. Shodno tome, prihod se ostvaruje prvenstveno u formi prihoda od kamate na kredite klijenata i prihoda od naknada za poslovanje po računima i platnom prometu. Sve ostale operacije banke se vrše primarno za podršku osnovne djelatnosti. Banka preuzima uglavnom kreditni rizik, rizik kamatne stope i rizik likvidnosti u svakodnevnom poslovanju. Istovremeno, Banka strogo ograničava sve ostale rizike uključene u bankarsko poslovanje.

Visok stepen transparentnosti, jednostavnosti i diversifikacije

Fokusiranje Banke na mala i srednja preduzeća povlači za sobom visok nivo diverzifikacije u oblasti kredita i depozita. U smislu grupa klijenata, diverzifikacija se proteže na privredne sektore, segmente klijenata (mala i srednja preduzeća i fizička lica) i prihodovne grupe. Diverzifikacija portfolija kredita je centralni stub politike upravljanja kreditnim rizikom. Dodatna karakteristika našeg pristupa je da mi nastojimo osigurati klijentima jednostavne i lako razumljive proizvode. Navedeno vodi ka visokom nivou transparentnosti ne samo u pogledu određenog klijenta, već i u pogledu upravljanja rizicima. Visok nivo diverzifikacije te jednostavni i transparentni proizvodi, kao i procesi, rezultiraju značajnim smanjenjem rizičnog profila Banke.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

Ključne komponente upravljanja rizicima

Upravljanje rizikom obuhvata identifikovanje, kvantifikaciju, upravljanje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o rizicima. U upravljanju rizicima, Banka uzima u obzir "Minimalne zahtjeve za upravljanje rizicima" (MaRisk), relevantnih publikacija nacionalnih i međunarodnih regulatornih tijela kao i Bančino znanje o tržištima stečenim tokom više godina. Mehanizmi koji su dizajnirani za zaštitu i ublažavanje rizika se redovno prate kako bi se osigurala njihova efikasnost, a procedure i metode koje se koriste za upravljanje rizicima podliježu stalnom razvoju.

Ključni elementi upravljanja rizicima u banci su prikazani u nastavku.

- Banka primjenjuje jedinstven okvir za upravljanje rizikom. Politike i standardi upravljanja rizicima su odobreni od strane Uprave Banke i ažuriraju se najmanje jednom godišnje. One određuju odgovornosti na nivou Banke i utvrđuju minimalne zahtjeve za upravljanje, praćenje i izvještavanje,
- Svim preuzetim rizicima se upravlja tako što se u svakom trenutku osigurava adekvatan nivo regulatornog i internog kapitala banke,
- Godišnja provjera rizika osigurava da su identificirani svi materijalni i nematerijalni rizici, i ako je potrebno uzmu u obzir strategije i procesi upravljanja rizikom,
- Praćenje i kontrola rizika te moguće koncentracije rizika vrše se koristeći sveobuhvatne alate za analizu svih materijalnih rizika,
- Pokazatelji ranog upozorenja (okidači za izvještavanje) i limiti se postavljaju i prate za sve materijalne rizike,
- Redovni stres testovi se izvode za sve materijalne rizike. za svaku pojedinačnu kategoriju rizika kao i za sve kategorije rizika,
- Redovno i ad-hoc izvještavanje se vrši na profilu rizika,
- Efikasnost odabranih mjera, ograničenja i metoda se kontinuirano prati i kontroliše,
- Uspostavljeni su odgovarajući procesi i procedure za efikasan sistem interne kontrole. Ovo se zasniva na principima podjele dužnosti, dvostrukoj kontroli i za sve operacije relevantne za rizik, razdvajanja front i back office-a do nivoa upravljanja,
- Svi novi ili značajno promijenjeni proizvodi prolaze temeljitu analizu prije nego što se prvi put koriste kako bi se osigurala procjena novih rizika.

Organizacija pozicije upravljanja rizicima i risk izvještavanja

Uprava Banke snosi odgovornost za upravljanje rizicima unutar Banke. Banka ima, kao minimum, odjeljenja za upravljanje rizicima, odbor za upravljanje rizicima i ALCO, kao i specijalizovane komisije koje se bave pojedinačnim rizicima. Ovi odbori prate i upravljavu rizičnim profilom Banke.

Na nivou Banke, rizične pozicije se redovno analiziraju, intenzivno razmatraju i dokumentuju u standardizovanim izvještajima. Risk odjeljenje Banke redovno izvještava različitim risk funkcijama unutar Banke. Nadzorni odbor se obavještava najmanje jednom kvartalno o svim događajima relevantnim za rizike.

Upravljanje ključnim rizicima u Banci detaljnije je opisano u sljedećem odjeljku. To uključuje: kreditni rizik, devizni rizik, rizik kamatne stope i rizik likvidnosti i finansiranja.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

Upravljanje pojedinačnim rizicima

6.1 Kreditni rizik

Banka definiše kreditni rizik kao rizik od gubitka koji će biti ostvaren ukoliko druga strana u kreditnoj transakciji neće biti u mogućnosti ispuniti svoje ugovorno definisane obaveze prema Banci ili će moći samo djelomično da ih ispuni. U sklopu kreditnog rizika mi razlikujemo kreditni rizik klijenta, kreditni rizik druge strane (uključujući rizik izdavaoca) i rizik zemlje. Kreditni rizik je najznačajniji rizik sa kojim se Banka suočava i kreditna izloženost klijenta čini najznačajniji dio navedenog rizika.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku:

	31.12.2020	31.12.2019
Sredstva kod Centralne banke BiH	104.143	108.677
Kreditni i potraživanja od banaka	24.612	19.905
Ulaganja u hartije od vrijednosti	5.065	43
Kreditni dati klijentima, neto	449.400	398.254
Ostala imovina (financial instruments)	316	436
Potencijalne obaveze	82.066	77.910
Total	665.602	605.225

6.1.1. Kreditni rizik klijenta

Ključni ciljevi upravljanja kreditnim rizikom su postizanje visokog kvaliteta kreditnog portfolija, niske koncentracije rizika u kreditnom portfoliju i odgovarajuća pokrivenost kreditnih rizika rezervacijama za kreditne gubitke.

Banka nudi usluge širokom spektru klijenata, od relativno malih klijenata sa sve formalnijim strukturama do većih malih i srednjih preduzeća (SME). Za kreditne usluge primjenjujemo sljedeće principe:

- Detaljna analiza dužničkog i platnog kapaciteta naših kreditnih klijenata uključujući i procjenu budućih novčanih tokova,
- Dokumentiranje analize kreditnog rizika i procesa koji se odvijaju tokom kreditiranja osiguravajući da obavljene analize mogu biti razumljive trećim stranama,
- Stalno izbjegavanje prezaduzenosti naših kreditnih klijenata,
- Izgradnja dugoročnog odnosa s klijentom. održavanje redovnog kontakta i dokumentovanje razvoja izloženosti u okviru redovnih izvještaja o praćenju,
- Strogo praćenje otplate kreditnih izloženosti,
- Primjena intenzivnog upravljanja zajmom usmjerenog na kupca u slučaju kašnjenja,
- Obezbeđenje kolateralom u slučaju insolventnosti.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Okvir Banke za upravljanje kreditnim rizikom klijenata prikazan je u relevantnim politikama i standardima. Politike navode, između ostalog, odgovornosti za upravljanje kreditnim rizikom na nivou Banke, principe organizacije kreditnog poslovanja, principe kreditnog poslovanja i okvir za vrednovanje kolaterala za kreditne izloženosti. Standardi sadrže detaljna objašnjenja o kreditnim poslovima Banke sa poslovnim klijentima i fizičkim licima i rasponu ponuđenih kredita. Oni također utvrđuju pravila koja se tiču restrukturiranja, rezervisanja za rizike i otpise. Stoga, politike i standardi definišu mjere za smanjenje rizika za fazu prije isplate (procjena kreditnog rizika) i fazu nakon isplate (npr. redovno praćenje finansijske situacije, pregled indikatora ranog upozorenja, i intenzivnije upravljanje problematičnim kreditima).

Banka dijeli svoje kreditne izloženosti u tri kategorije: kreditna izloženost malih i srednjih preduzeća i kreditne izloženosti prema fizičkim licima. U zavisnosti od kategorije klijenta kojoj je dodijeljena kreditna izloženost primjenjuju se različiti procesi procjene kreditnog rizika. Ovi procesi se razlikuju jedni od drugih u smislu sljedećih atributa: stepen podjele dužnosti, vrsta informacija koja pruža osnovu za kreditnu analizu, kriterije za kreditne odluke i zahtjeve za kolateralom. Za operacije relevantne za rizik primjenjuje se stroga podjela funkcija front i back office-a do razine upravljanja.

Iskustvo Banke je pokazalo da temeljna procjena kreditne sposobnosti predstavlja najefikasniji oblik upravljanja kreditnim rizikom. Kreditne odluke Banke se stoga zasnivaju pretežno na analizi finansijske situacije i kreditne sposobnosti klijenta. Redovne posjete na licu mjesta obavljaju se za sve klijente kako bi se osiguralo adekvatno razmatranje njihovih specifičnih karakteristika i potreba.

Sve kreditne odluke u Banci donosi kreditni komitet. Njegovi članovi imaju ograničenja odobranja koja odražavaju njihovu stručnost i iskustvo. Sve odluke o srednjim kreditnim izloženostima donose kreditni komiteti u sjedištu Banke. Ako su izloženosti posebno značajne za Banku zbog njihove veličine, odluku donosi Nadzorni odbor Banke.

Najvažnija osnova za donošenje odluka u okviru kreditnog komiteta je prijedlog za finansiranje i struktura kolaterala koji je prilagođen potrebama klijenta i ovisan o njegovom profilu rizika. U tom kontekstu primjenjuju se sljedeći opšti principi: što je manji iznos kredita, detaljnija dokumentacija koju je klijent dostavio, kraći je period trajanja kredita. Što je duža historija klijenta kod Banke i što je veći promet klijenta na računu Banke onda će biti niži zahtjevi za kolateralom.

Politike upravljanja kreditnim rizikom Banke ograničavaju mogućnost za neosigurane kreditne operacije. U zavisnosti od profila rizika i roka izloženosti, krediti se mogu izdati i bez potpunog osiguranja. Kao opšte pravilo, kreditne izloženosti sa većim profilom rizika pokrивene su solidnim kolateralom, uglavnom kroz hipoteke.

Vrednovanje nepokretnog kolaterala vrši se na osnovu mišljenja koje su pripremili vanjski, nezavisni stručnjaci koji su uključeni u listu Bančinih certificiranih procjenitelja. Provjere vjerodostojnosti vrijednosti kolaterala su fiksna komponenta procesa godišnjeg pregleda naših zajmoprimaca kako bi se osiguralo da se u ranoj fazi otkrije smanjenje vrijednosti kolaterala i da se mogu poduzeti odgovarajuće mjere. Procjene moraju biti ažurirane u redovnim intervalima, a provjere vjerodostojnosti provodi specijalizirano osoblje Banke.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Na osnovu naših zahtjeva za kolateralizacijom, osiguranje kredita sa hipotekama je jedan od najvažnijih instrumenata za ograničavanje kreditnog rizika.

Vrsta kolaterala	% ukupnog	31. decembra 2020.	% ukupnog	31. decembra 2019.
Nekretnine	78.4%	342.942	70.4%	224.749
Pokretna imovina	8.8%	38.278	11.5%	36.828
Finansijske garancije	11.8%	51.545	16.4%	52.297
Gotovinski depoziti	1.0%	4.408	1.7%	5.425
Ukupno		437.173		319.299

Vrijednost kolaterala zasnovana je na najsvježijim procjenama koje uzimaju u obzir interno definisane korektivne faktore zavisno od vrste kolaterala. Za svaki kredit vrijednost kolaterala u tabeli iznad je ograničena do nivoa neto knjigovodstvene vrijednosti kredita. Rano otkrivanje povećanja kreditnog rizika na nivou zajmoprimca inkorporirano je u sve procese koji se odnose na kreditiranje, što rezultira pravovremenom identifikacijom i pravovremenom procjenom finansijskih poteškoća sa kojima se klijenti suočavaju.

Štaviše, Banka je razvila indikatore za ranu identifikaciju rizika na osnovu kvantitativnih i kvalitativnih obilježja rizika. One uključuju, ali nisu ograničene na smanjenje ili obim prometa na račun, veliko korištenje odobrenih kreditnih linija i prekoračenja u dužem vremenskom periodu i zaostale obaveze. Redovno bilježenje i analiza ovih indikatora ranog upozorenja pomažu u upravljanju portfolijom, identifikaciji potencijalnih rizika u početnoj fazi i osigurava potrebne mjere kako bi se izbjeglo značajno povećanje kreditnog rizika. Izvještaji o predmetnom portfoliju redovno se dostavljaju rukovodiocima filijala, Upravi Banke i u agregiranom obliku ProCredit Holdingu.

Događaji koji bi mogli uticati na značajan dio kreditnog portfolija (zajednički faktori rizika) se analiziraju i razmatraju. Ovo može dovesti do nametanja ograničenja izloženosti riziku prema određenim grupama klijenata, npr. u određenim sektorima privrede ili geografskim regijama.

Pored toga, implementirani su indikatori kvalitete aktive, na osnovu kojih je kreditni portfolio podijeljen u kategorije: performing, underperforming i default. Izloženosti se pripisuju ovim kategorijama na osnovu klasifikacije rizika i drugih karakteristika rizika dužnika. Od posebnog značaja je klasifikacija rizika, dospjele ugovorne isplate (posebno one koje kasne preko 90 dana), pokretanje stečajnog postupka ili sličnih sudskih postupaka, restrukturiranja ili likvidacije kolaterala od strane drugih banaka, kao i drugi faktori koji ukazuju na značajno pogoršanje ekonomskog stanja klijenta. Indikatori omogućuju jasan pregled kvaliteta portfolija banke i pojedinačne banke te predstavljaju jedan od najvažnijih alata za proces upravljanja kreditnim rizikom.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

- *Performing* ne pokazuje znakove potencijalnog povećanja rizika. Iako neke izloženosti pokazuju znakove ranog upozorenja, one ne moraju nužno rezultirati povećanjem rizika.
- *Underperforming* obuhvata izloženosti koje pokazuju povećani kreditni rizik. Ovo može biti uzrokovano privremenim poteškoćama u plaćanju (30-90 dana), restrukturiranjem ili drugim faktorima. Ipak, Banka još uvijek procjenjuje da je moguća potpuna otplata izloženosti, npr. nakon restrukturiranja.
- *Default* obuhvata sve izloženosti u kašnjenju od kojih je većina pokazala dugotrajne teškoće u plaćanju (preko 90 dana) ili druge negativne faktore, npr. pokretanje sudskog postupka. Više detalja moguće je pronaći u nastavku.

Kada se otkrije veći rizik neispunjavanja obaveza za kreditnu izloženost on se stavlja pod pojačan nadzor. Nadzor se temelji na bliskoj komunikaciji s klijentom, identifikaciji izvora većeg rizika i pažljivom praćenju poslovnih aktivnosti. Odluke o mjerama za smanjenje kreditnog rizika preuzimaju ovlaštena tijela za donošenje odluka. Pored toga, specijalizovani službenici za oporavak mogu biti pozvani da podrže intenzivnije upravljanje kreditnom izloženošću. Jedan od prvih koraka u upravljanju takvim kreditima je određivanje ekonomske i finansijske situacije klijenta, jer je to najvažnija osnova za odluke o tome da li se izloženost može restrukturirati ili ne. Cilj je da se takve odluke donose u ranoj fazi dok su šanse za stabilizaciju visoke i prije nego što izloženost uđe u naprednu fazu kašnjenja u plaćanju. Kada se kreditna izloženost klasifikuje kao default ona se prenosi na službenike odgovorne za podršku korisnicima. Ove službenike podržavaju stručnjaci za poravnanje i likvidaciju (pravni odjel). Kolateral se prodaje putem likvidacije trećoj strani po najvisoj mogućoj cijeni, obično putem javne aukcije. Većina prodatog kolaterala sastoji se od materijalne imovine kao što su zemljište ili zgrade.

Imovina dobivena preuzimanjem kolaterala (stečene imovine)

Detalji nefinansijske imovine preuzete od strane Banke u toku godine preuzimanjem kolaterala koji su služili kao sredstvo osiguranja za kreditne izloženosti koje Banka posjeduje na kraju godine prikazani su ispod.

	31.12.2019.	31.12.2018.
Objekti namjenjeni prodaji	1.417	2.258
Zemljišta namjenjena prodaji	79	79
Stečena imovina	1.496	2.337

Politika Banke je da se ide na blagovremeno prodaju kolaterala na uobičajen način. Banka generalno ne koristi negotovinski kolateral za svoje operacije.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Pokriće za kreditne gubitke

Pokriće za kreditne gubitke se utvrđuje u skladu sa definisanim bankarskim standardima, koji se zasnivaju na MSFI 9 modelu umanjenja vrijednosti. Model očekivanog kreditnog gubitka (ECL) je centralni element pristupa za kvantifikovanje gubitaka za bilansne i vanbilansne finansijske instrumente. Model računa gubitke za umanjenje vrijednosti uzimajući u obzir kreditne gubitke očekivane pod različitim zadanim scenarijima u budućnosti. Izračunata pokrića za kreditne gubitke predstavljaju sumu ishoda ponderisanih vjerovatnosti; procjene očekivanog kreditnog gubitka su nepristrasne i uključuju dodatne informacije o događajima iz prošlosti, trenutačnim uvjetima i prognozama budućih ekonomskih uvjeta.

Model „tri faze kreditnog rizika“

Na svaki izvještajni datum, sve kreditne izloženosti klijenata su raspoređene unutar tri faze navedena u nastavku na temelju razvoja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Za svaki nivo kreditnog rizika primjenjuje se posebna metodologija rezervisanja kako bi se utvrdilo umanjenje. Tijekom životnog trajanja moguće je kretanje između nivoa.

- *Faza 1* obuhvata izloženosti za koje kreditni rizik nije značajno povećan od početnog priznavanja, kao i izloženosti koje pokazuju nizak kreditni rizik na datum izvještavanja i izloženosti za koje ne postoji indikacija za alokaciju u Fazu 2 ili Fazu 3 kreditnog rizika. Općenito, sve izloženosti alocirane su u Fazu 1 na početku priznavanja, uz iznimku finansijske imovine koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti (eng. Purchased or originated credit impaired assets - POCI). Za izloženosti u Fazi 1 očekivani kreditni gubici koji proizlaze iz mogućnosti nastanka statusa neizmirenja obaveza u periodu od 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja se priznaju kao rashodi. Za izloženosti koje dopijevaju u periodu kraćem od 12 mjeseci primjenjuje se kraće ugovorno dospijeće.
- *Faza 2* obuhvata izloženosti za koje je kreditni rizik značajno povećan od početnog priznavanja, ali za koje ne postoje objektivni pokazatelji umanjenja vrijednosti. Rezervacije za gubitke se utvrđuju u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom čitavog preostalog perioda kredita.
- *Faza 3* uključuje izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, tj. na datum izvještavanja postoji i značajno povećanje kreditnog rizika i objektivne indikacije umanjenja vrijednosti. Odgovarajuće obračunavanje gubitaka vrši se na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka, uzimajući u obzir 100% vjerovatnoću nastanka statusa neizmirenja obaveza.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Izračun očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) – prema internom modelu Banke

Sljedeći parametri se uzimaju pri izračunu očekivanih kreditnih gubitaka:

- Izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza (EAD):

EAD predstavlja očekivani iznos izloženosti u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza kredita. Proizlazi iz trenutačno nepodmirenih potraživanja od klijenata i mogućih budućih promjena pod primjenjivim ugovornim uvjetom. Stoga se EAD sastoji od bruto knjigovodstvene vrijednosti u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza. Za izloženosti s redovitim otplatom planovima modelirani EAD prilagođen je očekivanoj mogućnosti prijevremene otplate na historijskim opažanjima i scenarijima za razvoj ekonomskog okruženja i povezanih prognoza. Na temelju historijskih podataka, procjene su napravljene od mogućih izloženosti koje mogu nastati u budućnosti zbog korištenja postojećih kreditnih obaveza kao što su kreditne linije i prekoračenje po računima. Za finansijske garancije EAD odgovara zajamčenom iznosu, te je na temelju profesionalne diskrecije, faktor konverzije općenito postavljen na 100 %.

- Vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD):

Vjerovatnoća nastupanja statusa neispunjavanja obaveza po kreditu unutar određenog vremenskog perioda proizlazi iz historijskih default događaja. Podaci uključuju vrijeme, vrstu i iznos u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza, kao i informacije o karakteristikama rizika klijenata u internom sistemu klasifikacije rizika. Parametri uzimaju u obzir specifičnosti zemlje i razlikuju razine rizika izloženosti prema segmentima klijenata definisanim na nivou Banke. Banka koristi statističke modele za analizu prikupljenih podataka i predviđanja očekivanog PD-a na temelju scenarija za razvoj ekonomskih uvjeta. Osim toga, procjenjuju se PD-evi tokom preostalog vijeka trajanja izloženosti.

- Gubitak usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD):

Očekivani LGD bazira se na historijskim podacima o povratima daefaultiranih klijenata. Gubici usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza se izračunavaju na diskontovanim novčanim tokovima, uzimajući u obzir troškove povrata i veličinu kreditne izloženosti. Procijenjeni gubici modeliraju se kao predviđanja usmjerena na buduće informacije koje čine pretpostavljene scenarije o razvoju ekonomskog okruženja.

Ulazni podaci za procjenu parametara kreditnog rizika temelje se na višegodišnjoj historiji podataka za sve zajmoprimce u Banci. Regresijska analiza koristi se za procjenu utjecaja karakteristika rizika klijenata i makroekonomskih faktora za razmatrane parametre. Odabir relevantnih makroekonomskih faktora (rast BND-a, stopa inflacije, stopa nezaposlenosti) temelji se na njihovoj statističkoj značajnosti i ekonomskoj vjerodostojnosti. Za PD i LGD prosječna ponderisana vrijednost izračunava se na temelju različitih scenarija za makroekonomske faktore u prognoziranoj godini. U skladu s MSFI-jem 9. Banka koristi tri makroekonomska scenarija: osnovni, optimistični i pesimistični i to u sljedećim omjerima: 25%, 50% i 25%. Makroekonomske prognoze temelje se na makroekonomskim predviđanjima MMF-a.

Promjene pretpostavki mogu dovesti do promjena u izračunatim naknadama za gubitak tokom protoka vremena. Banka priznaje da diskrecijske odluke menadžmenta i procjene nesigurnosti mogu imati značajan utjecaj na uspostavu naknada za gubitke za kolektivno i individualno procijenjene izloženosti. Takvo diskrecijsko pravo temelji se na primijenjenoj definiciji neispunjavanja obaveza, pristupu određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika (SICR) i odabranim makroekonomskim faktorima.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak za sve performing izloženosti (Faza 1 i 2) i pojedinačno neznačajne non-performing izloženosti svrstane u Fazu 3 (ispod 50.000 EUR) određuju se kolektivnom procjenom kreditnog rizika. Očekivani kreditni gubitak za individualno značajne izloženosti u Fazi 3 određuju se na pojedinačnoj osnovi (detaljno opisano u nastavku pod *Definisanje status neizmirivanja obaveza*).

Značajno povećanje kreditnog rizika (SICR)

Kvantitativne i kvalitativne informacije koriste se za utvrđivanje postojanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Kvantitativni test (uveden 31. decembra 2019. godine) za SICR sastoji se od usporedbe očekivanog PD-a tokom preostalog životnog vijeka na datum izvještavanja i očekivanog PD-a tokom odgovarajućeg vremenskog perioda pri početnom priznavanju. Ukoliko razlika između PD-eva prelazi postavljeni limit u iznosu od 250% smatra se da je došlo da značajnog povećanja kreditnog rizika. U ovom slučaju odgovarajući finansijske instrument se prenosi iz Faze 1 u Fazu 2. Nadalje, transfer iz Nivoa 2 u Nivo 1 moguć je ukoliko se kreditni rizik značajno smanjio.

Nadalje, kvalitativni kriteriji upotrebljavaju se pri utvrđivanju postojanja značajnog povećanja kreditnog rizika. Transfer iz Faze 1 u Fazu 2 dešava se u slučaju ispunavanja jednog od navedenih kriterija:

- Ugovorena plaćanja dospjela više od 30 dana, ali ne duže od 90 dana.
- Klasifikacija klijenta kao “restrukturiran” u skladu sa internim politikama (modifikacija inicijalno ugovorenih uvjeta).
- Klijentu je dodijeljena “nedovoljna” risk klasifikacija kako je definisano internom risk klasifikacijom.

Umanjene kreditne izloženosti:

Kreditna izloženost smatra se umanjenom i prenosi se u Fazu 3 ako je na datum izvještavanja primjenjiv jedan od sljedećih kriterija:

- klijent je u kašnjenju preko 90 dana u materijalno značajnim iznosima;
- kvalitativni i kvantitativni kriteriji na osnovu kojih banka razmatra vjerovatnoću da klijent neće izvršiti otplatu u cijelosti bez realizacije kolaterala;
- klijent je raspoređen u klasifikaciju rizika 8;
- slučajevi reprogramiranja sa umanjenom vrijednošću;
- pokrenut stečajni postupak;
- banka je pokrenula sudski postupak protiv klijenta;
- slučaj kreditne prevare;
- račun klijenta je blokiran kontinuirano više od 60 dana;
- ostali znaci umanjivanja vrijednosti koji ukazuju da se od klijenta ne može očekivati otplata u cjelosti.

Definisanje statusa neizmirivanja obaveza (“default”)

Banka je prilagodila definiciju umanjivanja vrijednosti prema MSFI 9 regulatornoj definiciji statusa neizmirenja obaveza. Ovo je ujedno i definicija koja se koristi za interno upravljanje rizikom i primjenjuje se na sve izloženosti koje su dio kreditnog portfolio Banke. Banka smatra da je izloženost umanjivanje, i prebačena u Fazu 3, ako je ispunjen barem jedan od gore navedenih kriterija i ako su očekivani novčani tokovi negativno pogođeni do te mjere da se potpuna otplata potraživanja više ne može pretpostaviti.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

U slučaju određivanja rezervisanja u Fazu 3 pravi se razlika između pojedinačno značajnih i pojedinačno neznačajnih kreditnih izloženosti – prag materijalnosti jednak je 50.000 EUR. Za značajne izloženosti s naznakama umanjenja vrijednosti radi se pojedinačna procjena kako bi se utvrdio iznos rezervisanja, uzimajući u obzir očekivane prilive, uključujući likvidaciju kolaterala. Za pojedinačno neznačajne izloženosti, rezervisanja za umanjenje vrijednosti određuju se primjenom parametara za kolektivnu procjenu kreditnog rizika. Transfer izloženosti iz Faze 3 u niži nivo kreditnog rizika moguće je ukoliko je klijent u mogućnosti podmiriti nepodmirene dugove u cjelosti bez realizacije kolaterala. Za POCI izloženosti nije moguća migracija između faza.

Finansijske imovine koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti (eng. Purchased or originated credit impaired assets - POCI)

Banka ima zasebna pravila za POCI izloženosti. U našem poslovnom modelu sticanje imovine umanjene vrijednosti nije dopušteno. POCI izloženost može nastati smo kao posljedica novih pregovora ili značajne izmjene ugovorenih novčanih tokova. Za POCI izloženosti, ne priznaje se umanjenje vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja. U narednim periodima sve promjene procijenjenog cijeloživotnog očekivanog kreditnog gubitka priznaju se kao rashod u izvještaju o bilansu uspjeha i u skladu s tim iskazuju kao troškovi umanjenja vrijednosti za te izloženosti.

Promjene u ugovorenim uvjetima (modifikacije)

Moguće su promjene prvobitno ugovornih uvjeta izloženosti, posebno s ciljem poboljšanja izgleda za otplatu i ako je moguće, izbjegavanje neispunjavanja obaveza, izuzeća ili realizacije kolaterala. Banka koristi kvantitativne i kvalitativne faktore kako bi utvrdila postojanje značajne izmjene ugovorenih uvjeta. Kao kvantitativni faktor Banka preračunava sadašnju vrijednost novčanih tokova kako bi se utvrdili uvjeti promjene (test neto sadašnje vrijednosti). U slučaju značajne modifikacije prvobitni kredit se prestaje priznavati a novi kredit se priznaje po fer vrijednosti na datum modifikacije. U slučaju neznačajnih promjena, dobit ili gubitak od modifikacije priznaje se u izvještaju o dobiti i gubitku.

Otpisi

Kada je kredit nenaplativ, otpisuje se na teren pripadajućeg umanjenja vrijednosti koji je izdvojen, pod uslovom da ne postoji opravdano očekivanje za povrat.

Za izloženosti bilo koje veličine Banka provodi pojedinačnu procjenu opravdanosti za povrat. Za izloženosti ispod 10 hiljada EUR, procjena se radi najkasnije kada je plaćanje dospjelo 180 dana; za najveće izloženosti najkasnije nakon 360 dana, posebno ako ne postoji kolateral. Na temelju procjene Banka može odlučiti otpisati izloženost ili može nastaviti aktivno upravljati izloženošću kako bi omogućila daljnju otplatu kredita.

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka koja je na snazi od 1. januara 2020. Banka vrši računovodstveni otpis bilansne izloženosti dvije godine nakon što je Banka knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

COVID-19

COVID-19 pandemija negativno je utjecala na poslovanje određenog dijela pravnih osoba, te na dio fizičkih osoba s mogućom posljedicom nastanka likvidnosnih poteškoća u namirivanju njihovih finansijskih obaveza. U cilju umanjenja dugoročnih negativnih utjecaja na privredu, Banka je poduzela niz mjera u okvirima zadanim od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, EBA smjernica dobivenih preko Grupe te su slične mjere primjenjene od strane ostalih kreditnih institucija na tržištu. U skladu sa navedenim, od početka pandemije u 2020. godine Banka je omogućila ugovaranje olakšica klijentima koji su pogođeni negativnim efektima pandemije. U toku trajanja stanja „Prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine“, Banka je odobravala klijentima mjeru privremeni moratorij. U toku trajanja moratorija Banka nije vršila obračun zatezne kamate na iznos dospjelih potraživanja. Sa druge strane redovan obračun kamate se dalje vršio i isti se pripisao konačnom otplatnom planu nakon ugovaranja konačnog modaliteta.

Po isteku privremenih mjera (mjera u toku nesreće), posebne mjere koje je Banka odobravala klijentima fizičkim i pravnim licima su:

- a) moratorij, odnosno odgodu plaćanja kreditnih obaveza i to, ukupnog iznosa dospjele i nedospjele glavnice, obračunate i nenaplaćene kamate i naknade vezane za kreditno-garancijski posao
- b) uvođenje „grace“ perioda za otplatu glavnice kreditnih obaveza u slučaju kredita koji se otplaćuju anuitetno
- c) produženje krajnjeg roka za otplatu kredita koji se otplaćuju anuitetno,
- d) produženje roka dospijeca kredita sa jednokratnim dospijecem, uključujući i revolving kredite i prekoračenja po transakcijskim računima, pri čemu bi klijenti tokom tog perioda mogli koristiti i dio izloženosti koji je bio neiskorišten na dan modifikacije,
- e) odobravanje dodatnog iznosa izloženosti za potrebe prevazilaženja klijentovih trenutnih poteškoća sa likvidnošću,
- f) prilagođavanje plana otplate srazmjerno smanjenju prihoda ili nekom drugom relevantnom parametru koji odredi banka,
- g) druge mjere koje banka poduzima u cilju olakšanja servisiranja kreditnih obaveza klijenta i uspostave održivog poslovanja klijenta.

U skladu sa regulatornim okvirom mjere su odpravane zaključno sa 31. decembrom 2020. godine. Odobravanje mjere moratorij ili drugih posebnih mjera, samo po sebi nisu uzrokovali reklasifikaciju izloženosti u restrukturirane izloženosti ili reklasifikaciju klijenata u viši nivo rizika ili status neizmirenja obaveza, no za sve izloženosti Banka je redovno provodila analizu kreditnog rizika, te temeljem dostupnih podakata o izloženostima i informacijama prikupljenim od klijenata procjenjivala vjerovatnoću da klijent neće biti u mogućnosti uredno ispuniti svoje obaveze.

Banka je u početnim mjesecima pod pandemijom COVID-19, odobrila neku od mjera značajnom broju klijenata i kredita. U odnosu na stanje kreditnog portfolia na 31. decembar 2020. Banka je odobrila neku od mjera za 40% volumena odobrenih kredita. Zaključno sa 31. decembrom 2020. godine 8% kredita po iznosu je i dalje bio pod aktivnom mjerom.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

COVID-19 (nastavak)

U tabeli ispod prikazana je ukupna izloženost kredita kojima je na dan 31. decembra 2020. godine odobrena jedna od mogućih mjera.

	2020						Ukupno	
	Nivo kreditnog rizika 1		Nivo kreditnog rizika 2		Nivo kreditnog rizika 3			
	Broj kredita mjerama	Izloženost '000 KM	Broj kredita mjerama	Izloženost '000 KM	Broj kredita mjerama	Izloženost '000 KM	Broj kredita mjerama	Izloženost '000 KM
Pravna lica								
Moratorij	4	4.592	-	-	-	-	4	4.592
Grejs period	1	356	-	-	-	-	1	356
Dodatna sredstva	119	28.265	6	566	-	-	125	28.831
Produženjekratkoročnih plasmana	4	741	9	631	-	-	13	1.372
Fizička lica								
Moratorij	1	42	1	13	-	-	2	55
Dodatna sredstva	3	200	-	-	-	-	3	200
Ukupno:	132	34.196	16	1.210	-	-	148	35,406
% od ukupnog portfolia	3,6%	7,7%	0,4%	0,3%	-	-	4,1%	8,0%

Obzirom na iznenadni i značajan ekonomski pad usljed šoka izazvanog COVID-om 19, Banka je uradila kategorizaciju kreditnog portfolija kojom se obezbjeđuje okvir koji Banci omogućava da odredi prioritete kod monitoringa kreditnih izloženosti u skladu sa potencijalnim uticajem vezanim za COVID-19.

Prilikom klasifikacije kreditnog portfolija, u obzir su uzeta dva kriterija:

1. Glavni finansijski pokazatelji klijenta koji se dobijaju na osnovu posjednje klasifikacije rizika, i
2. Očekivani uticaj sektora (procijenjeni rizik za sektore zasniva se na aktuelnim događajima i uticaju intervencija vlasti, te predviđenim dugoročnim ekonomskim posljedicama).

Na osnovu očekivanog uticaja pandemije, kreditni portfolio je grupisan u sljedeće kategorije:

- **nizak uticaj COVID-a 19** – klijent nije pod uticajem posljedica pandemije COVID-19, ili je pod uticajem samo u manjoj mjeri; preduzeće može prevazići situaciju primjenom opštih mjera (moratorij, grace period, te ostala podrška). Ne očekuju se kašnjenja u pogledu obaveza. Može se očekivati potražnja sredstava za obrtni kapital kako bi se zadovoljile nove narudžbe.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

COVID-19 (nastavak)

- **srednji uticaj COVID-a 19** – klijent je pod uticajem COVID-a 19 i pored odobrenog moratorijuma; klijent bi tu situaciju mogao prevazići vlastitim sredstvima (likvidnost), ali bi mu mogla trebati sredstva za obrtni kapital, eventualno za operativne troškove, te se mogu očekivati eventualna kašnjenja; restrukturiranje nije potrebno.
- **visok uticaj COVID-a 19** – klijent je pod uticajem COVID-a 19 i pored odobrenog moratorijuma, najčešće, dužeg od 6 mjeseci; klijent bi tu situaciju mogao prevazići sredstvima iz banaka, i/ili rasprodajom stalnih sredstava; klijentu bi mogla trebati sredstva za obrtni kapital, sredstva za operativne troškove za više od 3 mjeseca, te se mogu očekivati eventualna kašnjenja; moguća je opcija restrukturiranja.
- **vrlo visok uticaj COVID-a 19** – postoji veća vjerovatnoća da će biti potrebno restrukturiranje

Sve modifikovane kreditne izloženosti preduzeća bit će kategorizirane u dvije grupe:

(1) redovni monitoring – naredni monitoring može se vršiti prema redovnom rasporedu;

(2) prioritetni monitoring – ako klijent ima neke od defenisanih karateristika koje ukazuju na veću osjetljivost klijenta na negativne posljedice pandemije.

Prioritetni monitoring znači da je sljedeći monitoring potrebno provesti ranije u odnosu na planirani.

Banka je krajem godine kroz pogoršanje risk klasifikacija, prepoznala povećan kreditni rizik kod grupe klijenata koji su bili pogođeni negativnim uticajem pandemije COVID-19, te posluju u industrijama koje su značajno pogođene negativnim uticajem, te za ove klijente računala očekivane kreditne gubitke tokom čitavog životnog vijeka ugovora.

Aktivnosti u upravljanju rizicima su osim odobravanja mjera klijentima pogođenim pandemijom COVID-19 i monitoringa klijenta s ciljem prepoznavanja povećane rizičnosti u uslovima COVID-19 pandemije bile usmjerene i na aktivnosti vezane za ažuriranje makroekonomskih scenarija u izračunu očekivanih gubitaka, kao i na aktivnostima generisanja adekvatnih iznosa očekivanih gubitaka za klijente čije je poslovanje pogođeno ili se očekuje da će biti značajno pogođeno utjecajem COVID-19 pandemije.

Prognoza rasta BDP-a za 2020. godinu izvedena je ponderisanjem stvarnih prognoza MMF-a za 2020., 2021. i 2022. (objavljeno u aprilu 2020). Ponderi za prognoze za svaku od ovih godina određuju se na osnovu ročne strukture portfolia (za izvođenje pondera koriste se udjeli u volomenu izloženosti koje dospijevaju u 2020., 2021. i 2022. i kasnije).

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Analiza kreditnog kvaliteta i koncentracija kreditnog rizika

U sljedećoj tabeli dat je pregled odgovarajućih bruto i neto iznosa kreditne izloženosti i pripadajuće rezervacija za umanjnje vrijednosti:

	Faza 1 12-mjesečni ECL	Faza 2 Cjeloživotni ECL	Faza 3 Cjeloživotni ECL	POCI	Ukupno
31. decembar 2020.					
Pravna lica					
Bruto vrijednost izloženosti	373.166	61.460	11.425	270	446.321
Umanjenje vrijednosti	(2.326)	(3.267)	(10.763)	(270)	(16.626)
Neto knjigovodstvena vrijednost	370.840	58.193	662	-	429.695
Fizička lica					
Bruto vrijednost izloženosti	18.181	1.975	822	-	20.978
Umanjenje vrijednosti	(436)	(140)	(697)	-	(1.273)
Neto knjigovodstvena vrijednost	17.745	1.835	125	-	19.705
	Faza 1 12-mjesečni ECL	Faza 2 Cjeloživotni ECL	Faza 3 Cjeloživotni ECL	POCI	Ukupno
31. decembar 2019.					
Pravna lica					
Bruto vrijednost izloženosti	340.516	37.637	14.671	270	393.094
Umanjenje vrijednosti	(987)	(337)	(10.395)	(263)	(11.982)
Neto knjigovodstvena vrijednost	339.529	37.300	4.276	7	381.112
Fizička lica					
Bruto vrijednost izloženosti	15.642	1.689	858	-	18.189
Umanjenje vrijednosti	(286)	(82)	(679)	-	(1.047)
Neto knjigovodstvena vrijednost	15.356	1.607	179	-	17.142

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Sljedeća tabela pokazuje informacije o kreditnoj kvaliteti kredita i potraživanja. Za kreditne obaveze i finansijske garancije, iznosi u tabelama predstavljaju odobrene ili garantovane iznose.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
31. decembar 2020.					
Kreditni i potraživanja dati klijentima					
Ocjena 1-5	366.418	49.353	-	-	415.771
Ocjena 6-7	45	7.289	-	-	7.334
Ocjena 8	-	-	9.851	-	9.851
Neocijenjen	24.884	6.793	2.396	270	34.343
Ukupno	391.347	63.435	12.247	270	467.299
Umanjenje vrijednosti	2.762	3.407	11.460	270	17.899
Ukupno	388.585	60.028	787	-	449.400
31. decembar 2020.					
Finansijske garancije					
Ocjena 1-5	36.633	1.700	-	-	38.333
Ocjena 6-7	-	215	-	-	215
Ocjena 8	-	-	-	-	-
Neocijenjen	1.191	421	-	-	1.612
Ukupno	37.824	2.336	-	-	40.160
Umanjenje vrijednosti	98	79	-	-	177
Ukupno	37.726	2.256	-	-	39.983
31. decembar 2020.					
Odobreni neiskorišteni krediti					
Ocjena 1-5	36.677	1.523	-	-	38.200
Ocjena 6-7	-	29	-	-	29
Ocjena 8	-	-	-	-	-
Neocijenjen	3.384	210	-	-	3.594
Ukupno	40.061	1.762	-	-	41.823
Umanjenje vrijednosti	177	57	-	-	234
Ukupno	39.884	1.705	-	-	41.589

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
31. decembar 2019.					
Kreditni i potraživanja dati klijentima					
Ocjena 1-5	337.136	36.097	-	-	373.233
Ocjena 6-7	-	1.146	-	-	1.146
Ocjena 8	-	-	13.342	-	13.342
Neocijenjen	19.022	2.083	2.187	270	23.562
Ukupno	356.158	39.326	15.529	270	411.283
Manje: Umanjenje vrijednosti	1.273	419	11.074	263	13.029
Ukupno	354.885	38.907	4.455	7	398.254

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
31. decembar 2019.					
Finansijske garancije					
Ocjena 1-5	40.547	1.557	-	-	42.104
Ocjena 6-7	39	39	-	-	78
Ocjena 8	-	-	-	-	-
Neocijenjen	280	-	-	-	280
Ukupno	40.866	1.596	-	-	42.462
Manje: umanjeње vrijednosti	42	6	-	-	48
Ukupno	40.824	1.590	-	-	42.414

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
31. decembar 2019.					
Odobreni neiskorišteni krediti					
Ocjena 1-5	31.817	1.651	-	-	33.468
Ocjena 6-7	-	-	-	-	-
Ocjena 8	-	-	-	-	-
Neocijenjen	1.529	6	-	-	1.535
Ukupno	33.346	1.657	-	-	35.003
Manje: umanjeње vrijednosti	54	2	-	-	56
Ukupno	33.292	1.655	-	-	34.947

Kreditni rizik kredita i potraživanja kreditnih linija i garancije objavljen je na osnovu interne risk klasifikacije. Kategorija 'neocijenjen' uključuje sva fizička lica i pravna lica sa izloženošću manjom od 50.000 EUR.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

U sljedećoj tablici navedene su informacije o stanju kredita i potraživanja klijentima koji su dospjeli u fazama 1, 2 i 3.

31. decembar 2020.	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Kreditni dati klijentima – bruto vrijednost				
Bez kašnjenja	382.283	57.458	208	439.949
Kašnjenje < 30 dana	9.064	5.239	-	14.303
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	-	738	67	805
Kašnjenje > 90 dana	-	-	11.972	11.972
Ukupno	391.347	63.435	12.247	467.029
31. decembar 2019.	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Kreditni dati klijentima – bruto vrijednost				
Bez kašnjenja	347.958	36.288	207	384.453
Kašnjenje < 30 dana	8.200	2.991	845	12.036
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	-	47	218	265
Kašnjenje > 90 dana	-	-	14.259	14.259
Ukupno	356.158	39.326	15.529	411.013

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje bruto i neto izloženosti, raščlanjene prema ekonomskom sektoru i nivoima.

31. decembar 2020.	Kreditni rizik datim pravim licima					Kreditni rizik datim fizičkim licima			Ukupno
	Proizvodnja	Trgovina	Transport i skladištenje	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Ostale poslovne aktivnosti	Stambeni krediti	Investicioni krediti i OVD	Ostale namjene	
u KM '000									
Faza 1									
Bruto vrijednost izloženosti	135.025	113.258	34.401	16.580	73.902	11.469	6.712	-	391.347
Umanjenje vrijednosti	(789)	(727)	(222)	(105)	(482)	(256)	(181)	-	(2.762)
Neto knjigovodstvena vrijednost	<u>134.236</u>	<u>112.531</u>	<u>34.179</u>	<u>16.475</u>	<u>73.420</u>	<u>11.213</u>	<u>6.531</u>	<u>-</u>	388.585
Faza 2									
Bruto vrijednost izloženosti	17.298	20.381	3.465	736	19.580	1.886	65	24	63.435
Umanjenje vrijednosti	(1.027)	(1.021)	(205)	(37)	(977)	(134)	(4)	(2)	(3.407)
Neto knjigovodstvena vrijednost	<u>16.271</u>	<u>19.360</u>	<u>3.260</u>	<u>699</u>	<u>18.603</u>	<u>1.752</u>	<u>61</u>	<u>22</u>	60.028
Faza 3									
Bruto vrijednost izloženosti	1.688	6.770	179	911	1.878	323	415	83	12.247
Umanjenje vrijednosti	(1.586)	(6.483)	(159)	(776)	(1.760)	(263)	(350)	(83)	(11.460)
Neto knjigovodstvena vrijednost	<u>102</u>	<u>287</u>	<u>20</u>	<u>135</u>	<u>118</u>	<u>60</u>	<u>65</u>	<u>-</u>	787
POCI									
Bruto vrijednost izloženosti	270	-	-	-	-	-	-	-	270
Umanjenje vrijednosti	(270)	-	-	-	-	-	-	-	(270)
Neto knjigovodstvena vrijednost	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	-

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

31. decembar 2019.

u KM '000	Kreditni rizik datim pravim licima					Kreditni rizik datim fizičkim licima			Ukupno
	Trgovina	Poljoprivreda i šumarstvo i ribolov	Proizvodnja	Transport i skladištenje	Ostale poslovne aktivnosti	Stambeni kreditni	Investicioni kreditni i OVD	Ostale namjene	
Faza 1									
Bruto vrijednost izloženosti	110.962	3	130.170	32.909	66.471	10.969	4.364	310	356.158
Umanjenje vrijednosti	(334)	-	(348)	(90)	(214)	(198)	(82)	(7)	(1.273)
Neto knjigovodstvena vrijednost	<u>110.628</u>	<u>3</u>	<u>129.822</u>	<u>32.819</u>	<u>66.257</u>	<u>10.771</u>	<u>4.282</u>	<u>303</u>	354.885
Faza 2									
Bruto vrijednost izloženosti	11.710	-	15.818	4.548	5.560	1.608	69	13	39.326
Umanjenje vrijednosti	(99)	-	(145)	(35)	(57)	(79)	(3)	(1)	(419)
Neto knjigovodstvena vrijednost	<u>11.611</u>	<u>-</u>	<u>15.673</u>	<u>4.513</u>	<u>5.503</u>	<u>1.529</u>	<u>66</u>	<u>12</u>	38.907
Faza 3									
Bruto vrijednost izloženosti	8.217	458	3.151	387	2.458	446	342	70	15.529
Umanjenje vrijednosti	(5.476)	(458)	(2.255)	(309)	(1.897)	(352)	(262)	(65)	(11.074)
Neto knjigovodstvena vrijednost	<u>2.741</u>	<u>-</u>	<u>896</u>	<u>78</u>	<u>561</u>	<u>94</u>	<u>80</u>	<u>5</u>	4.455
POCI									
Bruto vrijednost izloženosti	-	-	270	-	-	-	-	-	270
Umanjenje vrijednosti	-	-	(263)	-	-	-	-	-	(263)
Neto knjigovodstvena vrijednost	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>7</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	7

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Kreditni rizik na nivou portfolija se procjenjuje na mjesečnoj osnovi, a po potrebi i češće. To uključuje analizu strukture i kvaliteta portfolija, restrukturirane izloženosti, otpisa, koeficijenta pokrivenosti i koncentracionog rizika.

Koncentracijski rizik u portfoliju kredita klijentima je efektivno ograničen visokim stepenom diverzifikacije. Ova diverzifikacija je posljedica kreditiranja malih i srednjih preduzeća u različitim privrednim sektorima i fizičkih lica i raspodjele kreditnog portfolija.

Sljedeća tabela prikazuje bruto vrijednost kredita raščlanjenih prema poslovnom području, privrednim sektorima i iznosu kredita.

31. decembar 2020.	do EUR 50.000	50.000 - 250.000	Preko EUR 250.000	Ukupno
Kreditni pravni licima				
Proizvodnja	7.270	52.169	94.843	154.282
Trgovina	11.667	58.257	70.484	140.408
Transport i skladištenje	3.675	18.002	16.368	38.045
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	813	8.163	9.251	18.227
Ostale poslovne aktivnosti	7.517	38.362	49.480	95.359
Ukupno kreditni pravni licima	30.942	174.953	240.426	446.321
Kreditni fizičkim licima				
Stambeni krediti	4.794	7.488	1.396	13.678
Investicioni krediti i OVD	4.450	2.365	389	7.204
Ostale namjene	96	-	-	96
Ukupno kreditni fizičkim licima	9.340	9.853	1.785	20.978
Ukupno kreditni dati klijentima (bruto)	40.282	184.806	242.211	467.299

31. decembar 2019.	do EUR 50.000	EUR 50.000 – 250.000	preko 250.000 EUR	Ukupno
Kreditni pravni licima				
Proizvodnja	7.270	55.100	87.039	149.409
Trgovina	11.150	52.675	67.064	130.889
Transport i skladištenje	3.950	19.304	14.591	37.845
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	461	-	-	461
Ostale poslovne aktivnosti	5.696	29.346	39.448	74.490
Ukupno kreditni pravni licima	28.527	156.425	208.142	393.094
Kreditni fizičkim licima				
Stambeni krediti	5.554	6.896	573	13.023
Investicioni krediti i OVD	2.822	1.368	584	4.774
Ostale namjene	392	-	-	392
Ukupno kreditni fizičkim licima	8.768	8.264	1.157	18.189
Ukupno kreditni dati klijentima (bruto)	37.295	164.689	209.299	411.283

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Pored toga, Banka ograničava koncentracijski rizik svog portfolija sljedećim zahtjevima: Za velike kreditne izloženosti (one koje prelaze 10% kapitala banke) potrebno je odobrenje Grupacijskog odbora za upravljanje rizicima i Nadzornog odbora Banke. Nijedna velika kreditna izloženost ne može preći 25% regulatnog kapitala Banke, a zbir svih velikih kreditnih izloženosti Banke ne smije preći 150% njenog regulatornog kapitala.

Kvalitet kreditnog portfolija u svim kategorijama klijenata prati se od strane kreditnih kontrolnih jedinica na nivou Banke. Oni ocjenjuju kvalitetu kreditne analize, kao i usklađenost sa internim procedurama i identificiraju znakove prevare. Ovi timovi se sastoje od iskusnog osoblja koje ne samo da vrši posjete klijentima na licu mjesta kako bi pratilo proces kreditiranja, već i sistematski pregleda portfolijo kako ne bi bilo nepravilnosti.

Kontinuirana obuka osoblja osigurava da se kreditni rizik pravilno procjenjuje svaki put kada se kredit izda, te da se kreditna izloženost pažljivo prati tokom cijelog vijeka trajanja i, ako je potrebno, da se odgovarajuće mjere poduzmu na vrijeme.

6.1.2 Rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavaoca

Banka definiše rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavatelja kao rizik da ugovorna strana i izdavatelj ne može ispuniti svoje ugovorne obaveze u cjelosti ili na vrijeme. Rizik druge ugovorne strane u Banci uglavnom proizlazi iz zadržavanja visoko likvidnih sredstava u svrhu upravljanja likvidnošću. Postoje i strukturne izloženosti prema Centralnoj Banci u obliku obaveznih minimalnih rezervi.

Kako bi se minimizirao rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavatelja, Banka ulazi u poslovni odnos samo sa bankama koje imaju visok kreditni rejting, plasira sredstva na kratke rokove (do tri mjeseca) te koristi ograničen broj finansijskih instrumenata.

Banci je zabranjeno bavljenje spekulativnom trgovinom i ukoliko je potrebno kupuju se samo visokolikvidne hartije od vrijednosti sa maksimalnim rokom dospjeća od tri mjeseca. U toku 2020. i 2019. godine Banka nije investirala ili plasirala sredstva kod drugih banaka.

	31.12.2020.	u %	31.12.2019.	u %
Stanje računa kod centralne banke	104.342	77,9%	108.792	84,6%
<i>Umanjenje vrijednosti sredstava kod centralne banke</i>	(199)		(115)	
<i>Iznos obavezene rezerve</i>	53.297		47.047	
<i>Ostale izloženosti kod centralne banke</i>	51.045		61.745	
Kreditni i potraživanja od banaka po amortizovanom trošku	24.657	18,4%	19.905	15,5%
<i>Umanjenje vrijednosti sredstava kod depozitnih institucija</i>	(45)		(-)	
Ulaganja u hartije od vrijednosti	5.066	3,8%	43	0,0%
<i>Umanjenje vrijednosti</i>	(5)		-	
Ukupno	134.015	100.0	128.740	100.0

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Izloženostima prema ugovornim stranama i izdavaocima se upravlja na osnovu sistema limita, kao što je slučaj sa kreditnim rizikom klijenata. Banka zaključuje transakcije samo sa drugim ugovornim stranama koje su prethodno analizirane i za koje je odobren limit. Odobrenje je isto tako potrebno i prije ulaganja u vrijednosne papire, osim za centralno izdane vrijednosne papire ili papire centralnih banaka u domaćoj valuti s preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca. Banka nije vršila ulaganja niti oročavala sredstva u drugim institucijama tokom 2019. i 2018. godine.

6.1.2 Rizik zemlje

Banka definiše rizik zemlje kao rizik da Banka ne može ostvariti prava nad određenom imovinom u zemlji ili da druga ugovorna strana u toj zemlji nije u mogućnosti izvršiti obavezu zbog ograničenja ili prijenosa ili eksproprijacije njenih prekograničnih obaveza. Stoga, rizik zemlje proizlazi isključivo iz prekograničnih transakcija.

Banka je izložena riziku zemlje za vrlo ograničen obim putem nostro računa sa drugim bankama (uglavnom članice ProCredit Grupe).

6.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik se definiše kao rizik od potencijalnih gubitaka zbog promjene tržišnih cijena, kao što su devizni kursevi ili drugi parametri koji utiču na cijene. Relevantni tržišni rizici za Banku su devizni rizik i rizik kamatne stope. Banka upravlja tržišnim rizicima na takav način da njihov uticaj bude što je moguće više ograničen sa sveukupn perspektive rizika. U skladu sa strategijom ProCredit Grupe, devizni rizik i rizik kamatne stope ne mogu se koristiti u špekulativne svrhe. Devizni rizik i rizik kamatne stope isključivo se koriste u svrhu zaštite ili likvidnosti.

6.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik se definiše kao rizik gubitaka uslijed promjene kursa ili umanjenja kapitala Banke uslijed efekata valutnog prevođenja. Devizni rizik može imati negativne efekte na prihode i može dovesti do smanjenja stopa regulatornog kapitala.

Rezultati mogu biti negativno pogođeni kada se obim imovine i obaveza denominiranih u stranim valutama ne podudara, a kursevi se nepovoljno kreću. Ključni indikator rizika koji obuhvata bilansnu razliku za svaku valutu je otvorena valutna pozicija. Limiti za otvorenu valutnu poziciju su postavljeni na nivou Banke te uključuju limite propisane od strane regulatornih tijela.

Sljedeća tabela prikazuje otvorenu valutnu poziciju Banke u EUR i USD valuti. Pozicija „ostale valute” uglavnom uključuje CHF i druge valute, iako Banka ima neznatan dio imovine u drugim valutama. Banka ima značajna sredstva i obaveze u EUR valuti ali zbog fiksnog odnosa EUR i KM Banka smatra da nije izložena značajnom valutnom riziku od pozicija denominiranih u EUR valuti.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.2. Tržišni rizici (nastavak)

6.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. decembar 2020	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
Finansijska imovina					
Gotovina	5.582	1.135	20	7	6.744
Stanje računa kod Centralne banke BiH	104.091	52	-	-	104.143
Kredit i potraživanja od banaka	5.130	13.569	5.729	184	24.612
Kredit dati klijentima	96.220	353.180	-	-	449.400
<i>od čega indeksirani u EUR*</i>	-	353.180	-	-	353.180
Ulaganja u hartije od vrijednosti	5.001	64	-	-	5.065
Ostala imovina	202	113	1	-	316
	216.226	368.113	5.750	191	590.281
Finansijske obaveze					
Obaveze prema bankama	-	40.957	-	-	40.957
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	-	179.747	-	-	179.747
Obaveze prema klijentima	197.114	127.321	5.986	123	330.544
<i>od čega indeksirani u EUR*</i>	-	12.550	-	-	12.550
Subordinisarni dug	-	8.804	-	-	8.804
Rezervisanja za vanbilansne stavke	313	96	2	-	411
Ostale obaveze	1.568	267	2	-	1.837
	198.995	357.192	5.990	123	562.300
	17.231	10.922	(240)	68	27.981

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. Zbog fiksnog odnosa između EUR i KM valute, Banka nije izložena značajnom deviznim rizikom iz pozicija denominiranih u EUR valuti.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.2. Tržišni rizici (nastavak)

6.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. decembar 2019	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
Finansijska imovina					
Gotovina	5.310	1.384	11	7	6.712
Stanje računa kod Centralne banke BiH	99.781	8.895	-	-	108.676
Kredit i potraživanja od banaka	5.081	12.620	1.841	363	19.905
Kredit dati klijentima	80.891	317.363	-	-	398.254
od čega indeksirani u EUR*	-	317.363	-	-	317.363
Ulaganja u hartije od vrijednosti	-	43	-	-	43
Akontacija tekućeg poreza na dobit	236	-	-	-	236
Ostala imovina	272	161	3	-	436
	191.571	340.466	1.855	370	534.262
Finansijske obaveze					
Obaveze prema bankama	-	39.180	-	-	39.180
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	1.799	168.043	-	-	169.842
Obaveze prema klijentima	160.104	120.094	1.809	160	282.167
od čega indeksirani u EUR*		16.773			16.773
Subordinirani dug	-	8.804	-	-	8.804
Rezervisanja za vanbilansne stavke	77	26	1	-	104
Ostale obaveze	1.830	246	-	-	2.076
	163.810	336.393	1.810	160	502.173
<i>Neto valutna pozicija</i>	<i>27.761</i>	<i>4.073</i>	<i>45</i>	<i>210</i>	<i>32.089</i>

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. Zbog fiksnog odnosa između EUR i KM valute, Banka nije izložena značajnom deviznim rizikom zbog pozicija denominiranih u EUR valuti.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.2. Tržišni rizici (nastavak)

6.2.2. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi

Rizik kamatne stope je rizik nastanka gubitaka uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa i prvenstveno proizlazi iz razlika ponovnog određivanja cijena na dan dospijeća imovine i obaveza. Cilj upravljanja kamatnim rizikom ogleda se u održavanju što manjih razlika u svim valutama. Navedeno je posebno važno u kontekstu ograničenih mogućnosti upravljanja rizikom korištenjem kamatnih derivata (hedges) u domaćoj valuti.

Mjerenje, praćenje i ograničavanje rizika kamatne stope zasniva se na utjecaju ekonomske vrijednosti i profitno orijentisanim pokazateljima. Rizik se redovno mjeri, najmanje jednom kvartalno. Imovina i obaveze se raspoređuju po vremenskim intervalima prema uvjetima ugovora. Kamatonosni a vista depoziti i štedni računi se uključuju u gap analizu.

Na nivou Banke, pretpostavljamo paralelnu smjenu krivulje kamatnih stopa. Za EUR i USD kamatni šok iznosi ± 200 baznih poena, dok za domaću valutu veličina šoka dobija se na osnovu historijske analize. Postavljeni limiti su utvrđeni u odnosu na regulatorni kapital kako bi se izmjerio ekonomski utjecaj i utjecaj na bilans uspjeha.

Ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige izražava se u apsolutnom iznosu i predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke, koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka.

Valuta	Promjena ekonomske vrijednosti	
	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
KM	(867)	(587)
EUR	(3.497)	(1.504)
USD	-	-
Ostale valute	(81)	(27)
Ukupno (u KM '000)	(4.445)	(2.118)

Banka je sa računanjem promjena ekonomske vrijednosti i uticaja promjena kamatnih stopa počela u 2018. godini u skladu sa novim okvirom izvještavanja regulatora.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3. Rizik likvidnosti i finansiranja

Rizik likvidnosti i finansiranja se odnosi na kratkoročnu i dugoročnu sposobnost Banke da ispuni svoje finansijske obaveze na potpun i pravovremen način, čak i u stresnim situacijama.

Banka mjeri rizik kratkoročne likvidnosti analizom likvidonosnog jaza, između ostalih instrumenata, te prati ovaj rizik na osnovu brojnih indikatora. Oni uključuju indikator likvidnosti od 30 dana (indikator dovoljne likvidnosti – eng. Sufficient liquidity indicator “SLI”), period oporavka i minimalni koeficijent likvidnosti koji propisuje CRR (eng. Liquidity Coverage Ratio - “LCR”) i lokalni regulator. SLI mjeri da li institucije imaju dovoljnu likvidnost u odnosu na očekivane prilive i odlive sredstava u narednih 30 dana. Period oporavka je vremenski period tokom kojeg su banke u mogućnosti da izvršavaju sva plaćanja obaveza, čak i u slučajevima umanjenih likvidnih priliva i uvećanih odliva. Kalkulacija se odnosi na odlive koji su izvedeni iz historijskih analiza kretanja depozita u Banci. LCR indikator pokazuje da li Banka ima dovoljnu likvidnost za pokrivanje neto odliva koji se očekuje u narednih 30 dana, čak i u slučaju scenarija teškog ekonomskog šoka.

Pored toga, definišu se i prate indikatori ranog upozorenja, a ključni pokazatelj u tom pogledu je pokazatelj visokolikvidnih sredstava (HLA) koji osigurava da Banka u svakom trenutku ima dovoljno visokolikvidnih sredstava kako bi mogla isplatiti određeni postotak svih depozita klijenata.

Tržišni, specifični za institucije, kombinovani i dugoročni testovi otpornosti na stres provode se mjesečno i ad hoc kako bi se osiguralo da Banka zadrži dovoljno likvidnih sredstava kako bi ispunila svoje obaveze čak i u stresnim situacijama. Štaviše, Banka ima plan za nepredviđene situacije. Ako se pojave neočekivane okolnosti i ako se pokaže da Banka nema dovoljno likvidnih sredstava ProCredit Holding preuzima funkciju “zajmodavca krajnje instance”. ProCredit Holding održava adekvatnu rezervu likvidnosti koja je na raspolaganju za tu svrhu. Iznos rezerve likvidnosti utvrđuje se na osnovu grupnih stres testova i redovno se prati.

Likvidnošću Banke svakodnevno upravljaju odjeli riska i trezora, na osnovu predviđenih novčanih tokova odobrenih od strane Grupnog ALCO-a, a prati ih Odjel upravljanje rizicima i ALCO. Banka je imala dovoljno likvidnosti da izmiri svoje obaveze u svakom trenutku tokom 2020. godine.

Banka je održavala vanredne ALCO komitete u cilju praćenja efekata COVID-19 pandemije na rizik likvidnosti i ročne usklađenosti. Tokom marta banka je uradila stres test u cilju prepoznavanja potencijalnih efekata na ročnu strukturu i usklađenost te su poduzete aktivnosti radi obezbjeđenja adekvatnih izvora kojim bi se zadovoljili likvidonosni uslovi. Banka nije tokom COVID-19 pandemije imala značajnih odliva depozita klijenata niti su ugrožene likvidnosne pozicije.

Tabele u nastavku prikazuju nediskontirane novčane tokove finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke prema preostalim ugovornim rokovima dospijea. Preostali ugovorni rok dospijea definiše se kao period između datuma bilansa stanja i ugovorenog datuma dospijea sredstva ili obaveze, ili datuma dospijea djelomične isplate po ugovoru.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3 Rizik likvidnosti i finansiranja (nastavak)

31. decembar 2020.	Knjigovo dstvena vrijedno sti	Bruto nominaln i priliv/odli v	do 1 mjeseca	od 1 do 3 mjeseca	od 4 do 12 mjeseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Finansijska imovina							
Gotovina	6.744	6.744	6.744	-	-	-	-
Stanje računa kod Centralne banke BiH	104.143	104.342	51.045	-	53.293	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	24.612	24.658	24.658	-	-	-	-
Kredit i potraživanja dati klijentima	449.400	495.666	24.882	42.437	120.329	227.271	80.747
Ulaganja u hartije od vrijednosti	5.065	5.065	-	-	5.001	-	63
Ostala imovina	316	316	306	-	11	-	-
Ukupna imovina	590.280	636.791	107.635	42.437	178.634	227.271	80.810
Finansijske obaveze							
Obaveze prema bankama	40.957		-	17.745	23.267	-	-
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	179.747	182.920	666	618	42.692	123.225	15.719
Obaveza prema klijentima	330.544	332.833	218.548	8.186	44.754	59.510	1.834
Subordinisani dug	8.804	11.909	46	86	388	2.070	9.319
Ostale obaveze	1.837	1.960	541	68	304	932	116
Ukupno obaveze	561.889	529.622	219.801	26.703	111.405	185.737	26.988
Potencijalne obaveze							
Finansijske garancije	40.160	40.160	40.160	-	-	-	-
Odobreni neiskorišteni kredit i (neopozivi)	28.055	28.055	28.055	-	-	-	-
Neusklađenost ročne strukture	96.606	134.372	(43.949)	33.479	90.500	41.534	53.822

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3 Rizik likvidnosti i finansiranja (nastavak)

	Knjigovods tvena vrijednost	Bruto nominalni priliv/odli v	do 1 mjeseca	od 1 do 3 mjeseca	od 4 do 12 mjeseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
31. decembar 2019.							
Finansijska imovina							
Gotovina	6.712	6.712	6.712	-	-	-	6.712
Stanje računa kod Centralne banke BiH	108.676	108.792	61.745	-	47.047	-	108.676
Kredit i potraživanja od banaka	19.905	19.905	19.905	-	-	-	19.905
Kredit i potraživanja dati klijentima	398.254	436.199	23.509	45.006	101.185	197.805	68.694
Ulaganja u hartije od vrijednosti	43	43	-	-	-	-	43
Ostala imovina	436	436	436	-	-	-	-
Ukupna imovina	534.026	572.087	112.307	45.006	148.232	197.805	204.030
Finansijske obaveze							
Obaveze prema bankama	39.180	39.269	-	23.635	15.634	-	-
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	169.842	179.624	676	925	53.502	109.368	15.152
Obaveze prema klijentima	282.167	283.806	171.455	16.044	72.477	20.726	3.104
Subordinirani dug	8.804	12.986	-	-	527	2.100	10.359
Ostale obaveze	2.076	2.363	38	100	454	1.205	566
Ukupne obaveze	502.069	518.048	172.169	40.704	142.594	133.399	29.181
Potencijalne obaveze							
Finansijske garancije	48	42.462	42.462	-	-	-	-
Odobreni neiskorišteni krediti (neopozivi)	56	24.785	24.785	-	-	-	-
Neusklađenost ročne strukture	32.089	(13.088)	(80.140)	4.302	(41.173)	64.406	39.556

Rizik kratkoročne likvidnosti primarno se mjeri putem LCR-a. Na dan 31. decembra 2020. godine LCR je iznosio 241% (2019: 187%), što je iznad regulatornog zahtjeva od minimalnih 100%. Rizik finansiranja je opasnost da se dodatna sredstva ne mogu dobiti, ili se mogu dobiti samo uz veće troškove, te stoga pokriva dijelove nesistemskog efekta promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik je ublažen činjenicom da Bančine kreditne operacije se finansiraju prvenstveno putem depozita klijenata koji su dopunjeni dugoročnim kreditnim linijama međunarodnih finansijskih institucija (MFI). Na 31. decembar 2020. godine najveći izvor finansiranja su depoziti klijenata u iznosu od 331 miliona KM (2019.: 282 miliona KM). Finansijske institucije unutar grupe i međunarodne finansijske institucije (MFI) su drugi najveći izvor finansiranja.

Banka upravlja, mjeri i ograničava rizik finansiranja kroz poslovno planiranje, analizu neusklađenosti ročne strukture i nekoliko indikatora uključujući stress scenario na povlačenje a vista sredstava. Potrebe Banke za finansiranjem, utvrđene u procesu poslovnog planiranja, prate se i redovito preispituju u Banci i na razini grupe. ProCredit Holding također nudi finansiranje u slučaju potrebe, a trenutno Banka ima jednu stand-by liniju odobrenu od strane ProCredit Holdinga u iznosu od 5 miliona EUR. Ključni pokazatelj za ograničavanje rizika inanciranja je pokazatelj koncentracije depozita. Još dva pokazatelja dodatno ograničavaju razinu financiranja s međubankarskog tržišta.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.4 Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom u Banci je vođeno principom da Banka ni u jednom trenutku ne smije nositi veće rizike nego što može da podnese. Ovaj princip se prati koristeći različite pokazatelje za koje su uspostavljeni indikatori ranog upozorenja i ograničenja.

Indikatori uključuju pored lokalnih regulatornih standarda, izračun adekvatnosti kapitala u skladu sa zahtjevima CRR-a, koeficijent poluge u skladu sa CRR-om i procjenu adekvatnosti intemog kapitala.

Cilj upravljanja kapitalom također je održavanje kapitala na nivou koji u svakom trenutku zadovoljava uslove koji se tiču kvantiteta i kvaliteta kapitala a time i omogućavanje neometanog funkcionisanja i aktivnosti Banke.

Okvir upravljanja kapitalom Banke ima sljedece ciljeve:

- usklađenost sa regulatornim kapitalnim zahtjevima (normativna perspektiva)
- osiguranje interne adekvatnosti kapitala
- usklađenost sa interno definisanim kapitalnim zahtjevima i stvaranje dovoljnog kapitalnog zaštitnog sloja

Upravljanje kapitalom Banke uređeno je politikama i mjesečno se prati od strane ALCO komiteta.

Interna adekvatnost kapitala

ProCredit Banka se suočava sa različitim rizicima koji su rezultat njenih poslovnih aktivnosti. Tim rizicima Banka upravlja na odgovarajući način a u skladu sa značajem koji imaju za Banku. Katalog rizika je instrument koji treba da identifikuje materijalnost rizika kojima je Banka izložena kako bi se prikazao sveukupan rizični profil Banke. Katalog rizika predstavlja osnovu sistema za upravljanje rizicima Banke. Katalog rizika se sastoji od uvodnog dokumenta i posebne tabele kataloga rizika. Uvodni dokument daje pregled opšteg okvira kataloga rizika, odgovornosti i koraka koji treba da budu preduzeti kako bi došlo do procjene pojedinačnih kategorija rizika. Katalog rizika daje pregled svih potencijalnih rizika i procjenu njihovog značaja za Banku.

Katalog rizika se ažurira redovno najmanje jednom godišnje ili češće ukoliko se za tim ukaže potreba, pokretanjem procesa identifikacije rizika i procjene njihove materijalnosti. Prilikom utvrđivanja materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena a koji će biti uključeni u interni proces procjene adekvatnosti kapitala uzimaju se u obzir vrsta, obim i složenost poslovanja, kao i specifičnost tržišta na kojima Banka posluje. Također, u obzir se uzima i prethodno iskustvo u upravljanju rizicima u Banci i ProCredit grupi kao i historijski podaci o ostvarenim negativnim efektima na finansijski rezultat i kapital banke.

Identifikacija i procjena rizika se sprovodi od strane Odjela za upravljanje rizicima u saradnji sa relevantnim Odjelima/Službama prema nadležnosti i prema kriterijima za utvrđivanje materijalne značajnosti rizika iz kataloga rizika. Srodni rizici se iskazuju u okviru glavnog rizika prema pripadnosti (npr. kreditnog rizika). Katalog rizika predmet je diskusije relevantnih Odjela/Službi, uključujući Upravu banke i Nadzorni Odbor banke.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.4 Interna adekvatnost kapitala (nastavak)

U okviru postupka procjene interne adekvatnosti kapitala Banka je definisala sve zahtjeve u skladu sa načelima koje je propisala Federalna Agencija za Bankarstvo o upravljanju rizicima. Metodologija internog procesa procjene adekvatnosti kapitala i internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti i pretpostavke korištene u metodologiji usvojene su od strane Nadzornog Odbora Banke. Navedeni dokument definiše metodologiju procesa stres testiranja koji Banka koristi za potrebe ICAAP-a. Banka provodi stres testiranje za potrebe ICAAP-a minimalno jednom godišnje. Informacije o stres testiranju prikazane su u tabeli niže:

Rizik	Opis	Prepostavke
Kreditni rizik	Interni model prema odgovarajućim stopama gubitka	Nivou pouzdanosti 99.8%
Rizik druge ugovorne strane	Interni model – rejting povezan sa vjerovatnoćom migracije rejtinga i vjerovatnoćom default-a. dva scenarija. stres finansijskog tržišta i fiskalni stres	Stres finansijskog tržišta: Rejtinzi banaka se spuštaju dva nivoa Fiskalni stres: Rejtinzi države se spuštaju 2 nivoa te primjenjuju ako rejtniz banaka
Devizni rizik	VaR	Nivou pouzdanosti 99.8%
Operativni rizici	Analiza vjerovatnoće broja događaja i vjerovatnoće gubitka po događaju	Vjerovatnoća realizacije događaja i efekta događaja sa nivom pouzdanosti 99.8%
Kamatni rizik	Interni model – jednostavni pristup prilagođen za specifičnosti banke pri izračunu modifikovanog trajanja i kamatnog šoka	Kamatni šokovi zasnovani na historijskim promjenama kamatne stope sa stepenom pouzdanosti 99.8%
Rizik likvidnosti	Interni i eksterni faktori	Simulacija produženog stresa tržišta

Regulatorna adekvatnost kapitala

Metode za izračun adekvatnosti kapitala zasnivaju se na preporukama Bazelskog odbora za bankarsku superviziju. Usklađenost sa interno definisanim zahtjevima se redovno prati. Tokom izvještajnog perioda, svi regulatorni kapitalni zahtjevi su bili ispunjeni u svakom trenutku. Banka je tokom 2020. godine dobila dozvolu regulatora za korištenje zaštitnog sloja kapitala.

Omjer adekvatnosti kapitala Banke je iznad propisanog limita od 12%. Sljedeća tablica prikazuje strukturu kapitala i kapitalnih zahtjeva Banke na 31. decembar 2020 i 31. decembar 2019. godine:

-u KM '000	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Redovni osnovni kapital Banke	42.253	47.697
Dodatni osnovni kapital Banke	-	-
Dodatni kapital Banke (Tier 2)	8.801	1.888
Ukupni kapital	51.054	49.585
Rizikom ponderisana aktiva (nerevidirano)	352.907	331.493
	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stopa redovnog osnovnog kapitala	12,0%	14,4%
Stopa osnovnog kapitala (Tier) 1	12,0%	14,4%
Stopa ukupnog kapitala	14,5%	15,0%

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.4 Interna adekvatnost kapitala (nastavak)

Pokazatelji kapitala su se smanjili u 2020. godini. U toku 2020. godine, CET1 i T1 koeficijent smanjio se na 12.0% zbog rasta bilansa stanja. Stopa ukupnog kapitala pala je na 14.5% kao rezultat rasta, kao i prijevremene otplate instrumenata dopunskog kapitala. Tokom 2020. godine, Banka je dobila dozvolu regulatora za korištenje zaštitnog sloga kapitala do provođenja pokrenute dokapitalizacije. Banka je pokrenula postupak dokapitalizacije na kraju 2019. godine koji će biti završen u prvoj polovini 2021. godine.

U okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala Banka će za kreditni rizik vršiti obračun regulatornog kapitalnog zahtjeva u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke (standardizovani pristup) a pored toga Banka će internim modelom obračunavati interni kapitalni zahtjev za rizike i porediti ih sa regulatornim kapitalnim zahtjevom u cilju izbjegavanja moguće podcjenjenosti rizika uslijed primjene standardizovanog pristupa. Nadalje, Banka će raditi stres test za rizike u cilju izbjegavanja moguće podcjenjenosti rizika uslijed primjene standardizovanog pristupa u uslovima krize.

Nadalje, Banka je obavezna osigurati i održavati koeficijent poluge koji se ne bazira na riziku (omjer finansijske poluge). Koeficijent se definiše kao omjer osnovnog kapitala i ukupnih ponderisanih bilansnih i vanbilansnih izloženosti. Minimalni zahtjev za koeficijent poluge iznosio je 6%. Na kraju godine Banka je izvijestila omjer poluge od 6,5%.

Koeficijent poluge

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Osnovni kapital (Tier 1)	42.253	47.697
Imovina	649.516	574.623
Koeficijent poluge	6,5%	8,3%

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

7. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhije fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

31. decembar 2020.	Kategorija	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
Finansijska imovina						
Gotovina	AC	6.744	-	-	6.744	6.744
Stanje računa kod Centralne banke BiH	AC	-	104.143	-	104.143	104.143
Kredit i potraživanja od banaka	AC	-	24.612	-	24.612	24.612
Ulaganja u vrijednosne papire po amortiziranom trošku	AC	4.998	-	-	4.998	5.001
Kredit i potraživanja od klijenata	AC	-	-	458.498	458.498	449.400
Ostala imovina (ostali finansijski instrumenti)	AC	-	316	-	316	316
Ukupno		11.742	129.071	458.498	599.311	590.216
Finansijske obaveze						
Obaveze prema bankama	AC	-	-	40.861	40.861	40.957
Obaveze prema klijentima	AC	-	209.401	122.250	331.651	330.544
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	AC	-	-	178.260	178.260	179.747
Subordinisani dug	AC	-	-	10.437	10.437	8.804
Ostale obaveze	AC	-	-	1.837	1.837	1.837
Ukupno		-	209.401	353.645	563.046	561.889

31. decembar 2019.	Kategorija	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
Finansijska imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	AC	6.712	81.534	-	88.246	88.246
Obavezna reserve kod Centralne banke BiH	AC	-	47.047	-	47.047	47.047
Kredit i potraživanja dati klijentima	AC	-	-	400.650	400.650	398.254
Ostala imovina	AC	-	-	436	436	436
Ukupno		6.712	128.581	401.086	536.379	533.983
Finansijske obaveze						
Obaveze prema bankama	AC	-	-	38.602	38.602	39.180
Obaveze prema drugim finansijskim institucijama	AC	-	-	170.224	170.224	169.842
Obaveze prema klijentima	AC	-	168.489	114.057	282.546	282.167
Subordinirani dug	AC	-	-	10.646	10.646	8.804
Ostale obaveze	AC	-	-	2.076	2.076	2.076
Ukupno		-	168.489	335.605	504.094	502.069

7. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (nastavak)

Tabela u nastavku analizira finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja, raspoređeni prema hijerarhiji fer vrijednosti. Iznosi se zasnivaju na vrijednostima priznatim u izvještaju o finansijskom položaju.

31. decembar 2020.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata – pravnih lica	64	-	-	64
Ukupno	64	-	-	64
31. decembar 2019.				
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata – pravnih lica	43	-	43	43
Ukupno	43	-	43	43

Banka određuje fer vrijednost finansijskih instrumenata dajući prioritet kotiranim cijenama na uređenom tržištu za identične pozicije aktive i obaveza. Za kratkoročne finansijske instrumente koji se vode po amortiziranom trošku, knjigovodstvena vrijednosti predstavljaju najbolju procjenu fer vrijednosti.

Na dan sticanja, finansijski instrumenti se mjere po fer vrijednosti. Suštinski, to je cijena transakcije u trenutku sticanja. Ovisno o kategoriji, finansijski instrumenti se naknadno mjere po fer vrijednosti ili po (amortiziranom) trošku.

Fer vrijednost se definiše kao cijena koja bi bila primljena u slučaju prodaje ili plaćena za prenos obaveza u sklopu redovnih transakcija na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu između sudionika na tržištu na datum mjerenja.

Banka primjenjuje hijerarhije fer vrijednosti prema MSFI. Hijerarhiju kategoriziraju ulazni parametri korišteni u primjenjenoj tehnici vrednovanja za mjerenje fer vrijednosti na tri nivoa.

(a) Nivo 1 Inputi

Ponuđene-listane cijene (neprilagođene) na aktivnom tržištu za identična sredstva ili obaveze kojima se može pristupiti na datum mjerenja. Tržište se smatra aktivnim ukoliko se tržišne transakcije sa sredstvom ili obavezom obavljaju redovno i u dovoljnom obimu da osiguraju kontinuiranu dostupnost informacija o cijenama.

7. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (nastavak)

(b) Nivo 2 Inputi

Pored listanih tržišnih cijena iz Niova 1 koje su primjenjive za imovinu ili obavezu, ili direktno ili indirektno, primjenjene tehnike procjene su uprosječivanje trenutnih fer vrijednosti sličnih instrumenata i diskontovanih novčanih tokova korištenjem uporedivih tržišnih parametara. Banka primjenjuje individualne kamatne stope i kurseve objavljene od strane Centralne Banke Bosne i Hercegovine.

(c) Nivo 3 Inputi

Ulazni parametri koji nisu vidljivi. Ukoliko uporediva tržišna stopa nije dostupna koriste se interne stope za diskontiranje novčanih tokova. Navedene stope reflektuju troškove finansiranja uzimajući u obzir efekat valute, datuma dospjeća i risk margine, na primjer Bančine cijene izvora finansiranja. Interna stopa se upoređuje sa stopom koja se odobrava trećoj strani i koja je konzistentna sa parametrima transakcija na redovnom tržištu na datum mjerenja.

Kredit i potraživanja od klijenata

Procijenjena fer vrijednost kredita i potraživanja klijentima zasnovana je na diskontovanim očekivanim budućim novčanim tokovima otplate glavnice i kamate, uz pretpostavku da se krediti otplaćuju prema ugovorenoj dinamici. Procijenjena fer vrijednost kredita odražava promjene u kreditnom statusu od uzimanja kredita i promjene u kreditima s fiksnom stopom. Knjigovodstvena vrijednost kredita s varijabilnom kamatnom stopom približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti.

Depoziti klijenata, pozajmice i subordinirani dug

Procijenjena fer vrijednost depozita bez navedenog dospjeća, uključujući beskamatne depozite, predstavlja iznos koji se vraća na zahtjev.

Procijenjena fer vrijednost depozita sa fiksnom kamatnom stopom i drugih pozajmica koje nisu kotirane na aktivnom tržištu zasnovana je na diskontovanim novčanim tokovima korištenjem kamatnih stopa za nova zaduženja sa sličnim preostalim dospelom.

Fer vrijednost oročenih depozita sa promjenjivom kamatnom stopom približno je jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti na datum izvještavanja.

Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene lako i redovno dostupne iz trgovine, od dilera, brokera, industrijske grupe, cijene usluga regulatornih agencija i da te cijene predstavljaju stvarne i redovne transakcije na tržištu na osnovu principa van dohvata ruke.

8. PRIHODI OD KAMATA

	2020.	2019.
Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope		
Kredit i potraživanja		
od privrednih društava	16.043	14.009
od stanovništva	1.427	1.188
od banaka	6	16
Ostali prihodi od kamata ili slični prihodi*	162	87
	17.638	15.300

9. RASHODI OD KAMATA

	2020.	2019.
Finansijske institucije	2.230	2.508
Obaveza prema klijentima. stanovništvo i privreda	1.410	1.634
Banke	591	619
Subordinisani dug	526	525
Kamate po ugovorima o najmu (Bilješka 31)	54	66
Ostali rashodi od kamata ili slični rashodi	307	269
	5.118	5.621

10. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2020.	2019.
Glavne uslužne linije		
Platni promet	2.665	2.713
Održavanje računa	1.756	1.796
Kartično poslovanje	237	391
Ostale naknade i provizije	342	340
	5.000	5.240
Garancije i odobreni i neiskorišteni krediti	903	807
	5.903	6.047

11. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2020.	2019.
Rashodi od naknada i provizija		
Rashodi po osnovu platnih transakcija	844	873
Rashodi po osnovu kartičnog poslovanja	819	785
Naknada za održavanje računa	5	13
Ostale naknade i provizije	53	46
	1.721	1.717

12. NETO PRIHODI OD KURSNIH RAZLIKA

	2020.	2019.
Prihodi od transakcija u stranim valutama	1.204	881
Neto prihodi i rashodi od usklađivanja pozicija u stranim valutama	(110)	(28)
	1.094	853

13. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	2020.	2019.
Prihodi od oslobađanja formiranih rezervisnja	372	-
Prihodi od izdavanja prostora	143	85
Prihod od prodaje stečene imovine	61	380
Prihodi iz sudskih sporova	23	75
Prihod od prodaje dugotrajne imovine	3	5
Ostali prihodi	200	152
	802	697

14. ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	2020.	2019.
IT troškovi	2.758	3.385
Konsultantske usluge	1.162	1.081
Ostali porezi i doprinosi	560*	88
Troškovi edukacije i upošljavanja	404	544
Troškovi zaštite i sigurnosti	323	342
Pravne usluge i sudski troškovi	257	211
Troškovi energije, komunalnih usluga i vode	245	239
Održavanja osnovnih sredstava i opreme	241	189
Poštanske i telekomunikacijske usluge	200	188
Troškovi promocije i marketinga	190	232
Troškovi revizije	136	108
Operativni najam	123	142
Troškovi transporta i prevoza	121	267
Osiguranje	115	102
Članarine	76	82
Troškovi kancelarijskog materijala	55	43
Ostali administrativni troškovi	846	813
	7.812	8.056

*Ostali porezi i doprinosi su povećani zbog plaćene dodatne obaveze po Rješenju PU FBiH, a odnosi se na utvrđene obaveze za porez po odbitku na ino usluge. Banka je uložila žalbu na Rješenje PU koje je na razmatranju kod drugostepenog organa.

15. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2020.	2019.
Troškovi neto plate i poreza	2.657	2.720
Doprinosi	1.550	1.652
Promjena na rezervisanjima za primanja zaposlenih (Bilješka 30)	47	7
Naknade troškova	(42)	(21)
Ostale naknade radnicima	643	631
Isplaćene otpremnine	-	157
	4.855	5.146

16. OSTALI OPERATIVNI RASHODI

	2020.	2019.
Umanjenje vrijednosti stečene imovine	774	578
Plaćena premija osiguranja depozita i kredita	575	538
Rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 30)	348	167
Rashodi iz sudskih sporova	114	157
Rashodi iz ranijeg perioda	44	71
Rashodi prilikom rashodovanja stalnih sredstava	-	1
Ostali rashodi	217	76
	2.072	1.588

17. UMANJENJA VRIJEDNOSTI, NETO

Promjene u bilansu uspjeha koje se odnose na umanjena vrijednosti po vrsti imovine su prikazane kako slijedi:

	2020.	2019.
Umanjenje vrijednosti za kredite date klijentima, neto (Bilješka 21)	1.733	662
(Otpuštanje)/ umanjena vrijednosti za ostalu imovinu i potraživanja, neto (Bilješka 25)	(106)	(8)
Umanjenje vrijednosti za sredstva kod Centralne Banke BiH, neto	22	115
Umanjenje vrijednosti / (Otpuštanje) za sredstva na tekućim računima kod drugih banaka, neto	4	(17)
Umanjenje vrijednosti za hartije od vrijednosti, neto	5	-
Umanjenje vrijednosti / (Otpuštanje) rezervisanja za vanbilansne stavke, neto (Bilješka 30)	93	(60)
	1.751	692

18. POREZ NA DOBIT

Ukupan porez na dobit priznat u bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti može se prikazati kako slijedi:

	2020.	2019.
Tekući porezet na dobit	-	45
Odgođeni porez	51	29
Porez na dobit	51	74

18. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Usklađivanje oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti može se prikazati na sljedeći način:

	2020.	2019.
Dobit prije poreza	558	(1.559)
Porez na dobit po stopi od 10%	56	(156)
Poreski efekat za nepriznate pozicije		
- poresko nepriznati rashodi-trajna razlika	466	112
- korištenje prenesenog poreskog gubitka	51	29
- tekući porez u Republici Srpskoj	-	45
- iskorišteni/(neiskorišteni) preneseni poreski gubici	102	(44)
Porez na dobit	51	74

*Porez na dobit u RS-u računa se zasebno i bazira se na specifičnoj troškovnoj alokaciji troškova i prihoda ostvarenih u RS-u.

Promjene na odgođenim poreskim sredstvima mogu se prikazati na sljedeći način:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na 1. januar	80	109
Promjene na računu dobiti i gubitka	(51)	(29)
Stanje na 31. decembar	29	80

Odgođena porezna imovina priznaje se ako je vjerojatno da će buduća oporeziva dobit biti dostupna u odnosu na koju se mogu iskoristiti privremene razlike. Banka ne priznaje odgođenu poreznu imovinu za prenesene gubitke.

Poreski efekat u iznosu od 4.555 hiljada KM koji se veže za poreski gubitak u iznosu od 455 hiljada KM na 31. decembar 2020. godine kao i iz ranijih godina može se prenijeti u skladu s podnesenim poreskim prijavama kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Ističe u 2020	-	11
Ističe u 2021	293	671
Ističe u 2022	3.818	4.452
Ističe u 2023	-	-
Ističe u 2024	444	444
Ističe u 2025	-	-
Ukupno	4.555	5.578

19. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI I OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Gotovina	6.744	6.712
Sredstva kod centralne banke	104.342	108.791
<i>Umanjenje vrijednosti gotovine i sredstava kod centralne banke</i>	<i>(199)</i>	<i>(115)</i>
Gotovina i novčana sredstva kod centralne banke	110.887	115.388
Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanom trošku	24.657	19.905
<i>Umanjenje vrijednosti sredstava na tekućim računima kod ostalih banka</i>	<i>(45)</i>	-
Obavezna rezerva koja se ne kvalifikuje kao novac u izvještaju o novčanom toku	(53.297)	(47.047)
Novac i novčana sredstva za izvještaj o novčanom toku	82.202	88.246

Minimalna obavezna rezerva izračunava se kao procenat prosječnog iznosa ukupnih depozita i pozajmljenih sredstava za svaki radni dan u toku 10 kalendarskih dana nakon perioda održavanja obavezne rezerve.

Od 1. jula 2016. godine primjenjuje se jedinstvena stopa od 10% ukupnih kratkoročnih i dugoročnih depozita i pozajmljenih sredstava. Gotovina koja se drži kao obavezna rezerva na računu CBBiH nije dostupna za korištenje bez posebnog odobrenja CBBiH i FBA.

19. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI I OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE (nastavak)

Promjene umanjnja vrijednosti za očekivane gubitke za sredstva kod centralne banke prikazana su u tabeli koja slijedi. Sredstva kod centralne banke klasifikovana su u Fazu 1.

	2020.	2019.
Stanje na 31. decembar 2019.	(115)	-
Efekat primjene nove Odluke Agencije (Bilješka 5)	(61)	-
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2020.	(177)	-
Novopriznata finansijska imovina (Bilješka 17)	(33)	(115)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja (Bilješka 17)	11	-
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar	(199)	(115)

Promjenje umanjnja vrijednosti za sredstva na tekućim računima kod drugih banaka prikazana su u tabeli koja slijedi. Sva sredstva kod drugih banaka klasifikovana su u Fazu 1.

	2020.	2019.
Stanje na 31. decembar 2019.	-	-
Efekat primjene nove Odluke Agencije (Bilješka 5)	(41)	-
Umanjena vrijednost na 1. januar 2020.	(41)	(17)
Novopriznata finansijska imovina (Bilješka 17)	(4)	-
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	-	17
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2020.	(45)	-

19. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI I OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE (nastavak)

Kreditni rejtinzi Banaka kod kojih Banka ima otvorene tekuće račune prikazani su kako slijedi:

	31. decembar 2020.	Kreditni rejting banke
ProCredit Bank AG. Frankfurt am Main, Njemačka	11.122	BBB
DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank, Frankfurt am Main, Njemačka	8.309	AA-
Raiffeisen Bank International d.d. Sarajevo, Bosna i Hercegovina	5.017	B*
UniCredit Bank d.d. Mostar, Bosna i Hercegovina	140	B*
Raiffeisen Bank International AG. Beč, Austrija	25	A-
ProCredit Bank Sh.a. Kosovo	14	BB
Zagrebačka Banka d.d. Zagreb, Hrvatska	30	BB+
Bruto vrijednosti na 31. decembar	24.657	
<i>Manje: umanjenje vrijednosti za kreditne gubitke</i>	<i>(45)</i>	
Neto knjigovodstvena vrijednost	24.612	

* Kreditni rejting zemlje

	31. decembar 2019.	Kreditni rejting banke
DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank, Frankfurt, Njemačka	3.313	AA-
ProCredit Bank AG. Frankfurt, Njemačka	9.449	BBB
ProCredit Bank a.d. Beograd, Srbija	240	BBB-
ProCredit Bank (Bugarska)	90	BBB-
ProCredit Bank Sh.a. Kosovo	38	BB
Raiffeisen Bank International AG. Beč, Austrija	1.634	BBB+
Zagrebačka Banka d.d. Zagreb, Hrvatska	60	BBB-
Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, Bosnia and Herzegovina	5.004	B
UniCredit Bank d.d. Mostar, Bosnia and Herzegovina	77	B
Bruto vrijednost	19.905	
<i>Manje: umanjenje vrijednosti za kreditne gubitke</i>	<i>-</i>	
Neto knjigovodstvena vrijednost	19.905	

U toku 2020. godine nije bilo promjena u kreditnim rejtinzima navedenih banaka.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. ULAGANJE U HARIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

Banka je tokom 2020. godine izvršila ulaganje u trezorske zapise u cilju držanja do dospjeća.

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Trezorski zapisi Vlada FBiH	5.006	-
<i>Manje: umanjenje vrijednosti za kreditne gubitke</i>	(5)	
Neto knjigovodstvena vrijednost	5.001	-

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na 31. decembar 2019.	-	-
Novopriznata finansijska imovina	5.006	-
Prestanak priznavanja	-	-
Bruto vrijednost na 31. decembar 2020.	5.006	-

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Umanjena vrijednost na 31. decembar 2019.	-	-
Novopriznata finansijska imovina (<i>Bilješka 17</i>)	(5)	-
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	-	-
Povećanje/Smanjenje kreditnog rizika	-	-
Umanjena vrijednost na 31. decembar 2020.	(5)	-

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA

Analiza kredita i potraživanja prema izvornom dospijeću je kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31.. decembar 2019.
Kratkoročni krediti:		
Kratkoročni krediti u domaćoj valuti	86.640	70.294
Kratkoročni krediti u stranoj valuti (uključujući indeksirane u EUR)	1.516	1.531
	88.156	71.825
Dugoročni krediti:		
Dugoročni krediti u domaćoj valuti	12.461	15.596
Dugoročni krediti u stranoj valuti (uključujući indeksirane u EUR)	366.682	323.862
	379.143	339.458
<i>Ukupno krediti prije umanjenja vrijednosti</i>	467.299	411.283
Manje: umanjenje vrijednosti	(17.899)	(13.029)
	449.400	398.254

Kamatne stope po kreditima na dan 31. decembar 2020 i 31. decembra 2019. mogu biti kako slijedi:

	31.decembar 2020.		31.decembar 2019.	
	000 KM	Godišnja kamatna stopa	000 KM	Godišnja kamatna stopa
<i>Domaća valuta</i>				
Privredna društva	98.322	2.50% - 12.50%	84.780	2.00% - 12.50%
Stanovništvo	779	4.50% - 15.00%	1.110	3.50% - 15.00%
<i>Strana valuta</i>				
Privredna društva	347.999	2.00% - 13.00%	308.314	3.00% - 12.00%
Stanovništvo	20.199	2.50% - 14.00%	17.079	1.90% - 14.00%
	467.299		411.283	

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

Svi krediti i potraživanja data klijentima se mjere po amortizacionom trošku. Slijedeća tabela pokazuje uskladu od početnog do završnog stanja za bruto vrijednost kredite i potraživanja datih klijentima i pripadajuće umanjnje vrijednosti.

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Bruto vrijednost na 31. decembar 2019	356.158	39.326	15.529	270	411.283
Efekat primjene nove Odluke Agencije (Bilješka 5)	-	-	(1.632)	-	(1.632)
Prelazak iz Faze 2 u fazu 3	-	(58)	58	-	-
Bruto vrijednost na 01. januar 2020	356.158	39.268	13.955	270	409.651
Novi krediti i potraživanja	219.120	1.085	49	-	220.254
Modifikacija novčanog toka	(76)	207	-	-	131
Prestanak priznavanja (uključujući i otpis)	(85.426)	(6.846)	(1.614)	-	(93.886)
Promjene u obračunatoj kamati i glavnici	(58.086)	(9.956)	(809)	-	(68.851)
Kretanje iz Faze 1 u Fazu 2	(52.917)	52.917	-	-	-
Kretanje iz Faze 1 u Fazu 3	(74)	-	74	-	-
Kretanje iz Faze 2 u Fazu 1	12.642	(12.642)	-	-	-
Kretanje iz Faze 2 u Fazu 3	-	(680)	680	-	-
Kretanje iz Faze 3 u Fazu 2	-	82	(82)	-	-
Kretanje iz Faze 3 u Fazu 1	6	-	(6)	-	-
Ostala kretanja	-	-	-	-	-
Bruto vrijednost na 31. decembar 2020.	391.347	63.435	12.247	270	467.299

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2019.	(1.273)	(419)	(11.074)	(263)	(13.029)
Efekat primjene nove Odluke Agencije (Bilješka 5)	(913)	(1.616)	(2.970)	-	(5.499)
Efekat primjene nove Odluke Agencije (Bilješka 5)	-	-	1.632	-	1.632
Umanjenje vrijednosti na 01. januar 2020.	(2.186)	(2.035)	(12.412)	(263)	(16.896)
Novopriznati krediti i potraživanja	(1.613)	-	-	-	(1.613)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	458	343	359	-	1.160
Transfer u Fazu 1	(672)	667	5	-	-
Transfer u Fazu 2	424	(455)	31	-	-
Transfer u Fazu 3	3	68	(71)	-	-
Promjena u nivou kreditnog rizika	824	(1.995)	(300)	(7)	(1.478)
Korištenje ispravke vrijednosti	-	-	928	-	928
Ostala kretanja	-	-	-	-	-
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2020.	(2.762)	(3.407)	(11.460)	(270)	(17.899)

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

Tabela u prilogu prikazuje uskladu iznosa neto troška rezervisanja prikazanih u prethodnim tabelama sa neto troškovima rezervisanja prikazanim u poziciji umanjenje vrijednosti, neto u izvještaju o dobiti ili gubitku.

	2020.	2019.
Efekti neto troškova rezervisanja priznati kroz kretanje umanjena vrijednosti	1.931	1.038
Efekat modifikacije, neto	(113)	-
Naplaćena otpisana potraživanja	(209)	(398)
Direktni otpisi	124	22
Umanjenje vrijednosti, neto	1.733	662

Modifikacija finansijske imovine

Tabela u nastavku prikazuje informacije o finansijskoj imovini za koju su ugovoreni novčani tokovi izmijenjeni tokom izvještajnog perioda

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Faza 1		
Amortizirani trošak prije modifikacija	113.547	-
Efekat modifikacije, neto trošak	(96)	-
Faza 2		
Amortizirani trošak prije modifikacija	40.551	-
Efekat modifikacije, neto prihod	209	-

Efekti modifikacije finansijske imovine odnose se na kredite čiji su ugovoreni uslovi modifikovani usljed pojave COVID-19 i primjenom relevantnih odluka Agencije za bankarstvo kako je detaljnije objašnjeno u Bilješci 6.1.1. u dijelu "COVID-19". Prema usvojenim računovodstvenim politikama efekat neznačajne modifikacije priznat je u okviru neto troška od umanjenja vrijednosti.

22. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

	31. decembar 2020.
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januar 2019.	-
Nabavke	-
Transferi	1.987
Stanje na dan 31. decembar 2019.	1.987
Nabavke	-
Transferi	665
Stanje na dan 31. decembar 2020.	2.652
Akumulirana amortizacija	
Stanje na dan 1. januar 2019.	-
Amortizacija	12
Transferi	294
Stanje na dan 31. decembar 2019.	306
Amortizacija	53
Transferi	119
Stanje na dan 31. decembar 2020.	478
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	
Stanje na dan 31. decembar 2019.	1.681
Stanje na dan 31. decembar 2020.	2.174

Tokom 2019. i 2020. godine Banka je izdala dio zgrade trećoj strani koja je potom priznata kao ulaganja u investicijske nekretnine. Knjigovodstvena vrijednost odražava stvarnu i nadoknadivu vrijednosti. Preračun fer vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine urađen je u 2019. godini od strane eksternog procjenitelja (na listi odobrenih procjenitelja Banke). Naknadno potvrđeno od strane internog procjenitelja – zaposlenika Banke koji ima dovoljno znanje i iskustvo u procjenjivanju imovine po fer vrijednosti. Uprava banke smatra da knjigovodstvena vrijednost odražava stvarnu, nadoknadivu vrijednosti i usklađivanje imovine nije potrebno.

Investiciona imovina po fer vrijednosti utvrđena je metodom tržišne vrijednosti koja odražava sadašnju vrijednost na tržištu. Uzimajući u obzir građevinsku vrijednost objekta i druge faktore (lokacija, upotrebljivost, kvalitet i drugi faktori). Fer vrijednost investicione imovine iznosi 2.4 miliona KM.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. NEKRETNINE I OPREMA

	Zgrade i zemljište	Oprema	Imovina sa pravom korištenja-nekretnine	Imovina sa pravom korištenja-ostalo	Ukupno nekretnine i oprema
Nabavna vrijednost					
Na 1. januar 2019.	14.236	7.357	1.981	326	23.900
Nabavke	3	158	-	-	161
Smanjenje i otpis	(65)	(350)	(324)	-	(739)
Transfer (Bilješka 22)	(1.987)	-	-	-	(1.987)
Stanje na 31. decembar 2019.	12.187	7.165	1.657	326	21.335
Akumulirana amortizacija na 1. januar 2019.	(2.158)	(5.760)	-	-	(7.918)
Trošak za godinu	(340)	(461)	(269)	(117)	(1.187)
Smanjenje i otpis	65	342	36		443
Transferi (Bilješka 22)	294	-			294
Akumulirana amortizacija na 31. decembar 2019.	(2.139)	(5.879)	(233)	(117)	(8.368)
Nabavna vrijednost					
Na 1. januar 2020.	12.187	7.165	1.657	326	21.335
Nabavke	41	396	-	242	679
Smanjenje i otpis	-	(538)	(307)	(90)	(935)
Transferi (Bilješka 22)	(665)	-	-	-	(665)
Stanje na 31. decembar 2020.	11.563	7.023	1.350	478	20.414
Akumulirana amortizacija na 1. januar 2020.	(2.137)	(5.880)	(234)	(117)	(8.368)
Trošak za godinu	(298)	(512)	(253)	(122)	(1.185)
Smanjenje i otpis	-	528	88	90	706
Transferi (Bilješka 22)	119	-	-	-	119
Akumulirana amortizacija na 31. decembar 2020.	(2.316)	(5.864)	(399)	(149)	(8.728)
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2019.	10.048	1.286	1.424	209	12.967
Neto knjigovodstvena vrijednost 31. decembar 2020.	9.247	1.159	951	329	11.686

24. NEMATERIJALNA IMOVINA

Softver i licence	Softver		Licence	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Nabavna vrijednost na 01. januar.	1.856	1.856	5.076	5.076
Povećanje	-	-	58	-
Smanjenje i otpis	-	-	-	-
Stanje na 31. decembar.	1.856	1.856	5.134	5.076
Akumulirana amortizacija na 01. januar.	(1.298)	(1.154)	(4.649)	(4.430)
Trošak perioda	(143)	(144)	(169)	(219)
Smanjenje i otpis	-	-	-	-
Akumulirana amortizacija na 31. decembar.	(1.441)	(1.298)	(4.818)	(4.649)
Neto knjigovodstvena vrijednost	415	558	316	427

25. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stečena imovina	1.496	2.337
Kratkoročna finansijska imovina	386	599
Dati avansi	65	58
Sitan inventar	5	2
Ostala imovina - razgraničenja	815	610
	2.767	3.606
<i>Manje: umanjenje vrijednosti</i>	<i>(70)</i>	<i>(162)</i>
Ostala imovina	2.697	3.444

Stečena imovina je nefinansijska imovina stečena u procesu naplate kreditnih potraživanja s ciljem da se ta imovina proda čim se za to steknu uvjeti. Imovina se priznaje po fer vrijednosti umanjenoj za trošak prodaje ili neto knjigovodstvenu vrijednost potraživanja u zavisnosti šta je manje. Amortizacija se ne obračunava na stečenu imovinu. Svako naknadno umanjenje ili povećanje vrijednosti evidentira se pod ostalim operativnim prihodima/rashodima.

25. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA (nastavak)

Promjene umanjena ostale imovine i potraživanja mogu se prikazati na sljedeći način:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2019.	(1)	(21)	(140)	-	(162)
Efekat primjene nove Odluke Agencije (Bilješka 5)	(2)	(6)	(6)	-	(14)
Umanjenje vrijednosti na 01. januar 2020.	(3)	(27)	(146)	-	(176)
Nova sredstva	(9)	-	-	-	(9)
Oslobađanje zbog prestanak priznavanja	11	55	132	-	198
Promjena kreditnog rizika	-	(29)	(54)	-	(83)
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2019.	(1)	(1)	(68)	-	(70)

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2019.	(2)	(6)	(162)	-	(170)
Nova sredstva	-	(15)	-	-	(15)
Oslobađanje zbog prestanak priznavanja	-	-	26	-	26
Promjena kreditnog rizika	1	-	(4)	-	(3)
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2019.	(1)	(21)	(140)	-	(162)

26. OBAVEZE PREMA BANKAMA

Analiza obaveza prema bankama prema originalno ugovorenom dospijeću prikazano je kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Dugoročni krediti:		
Dugoročni krediti od stranih banaka i finansijskih institucija	-	-
Manje: Tekuće dospijeće dugoročnih obaveza po kreditima	-	-
Kratkoročni krediti:		
Više: Tekuće dospijeće dugoročnih kredita	-	-
Kratkoročni depoziti:		
Kratkoročni depoziti banaka s rokom dospijeća do 3 mjeseca	17.602	23.470
Kratkoročni depoziti banaka s rokom dospijeća do jedne godine	23.355	15.710
	40.957	39.180

27. OBAVEZE PREMA DRUGIM FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA

31. decembar 2020.	Preostala ročnost					Ukupno
	do 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Bez dospijeća	
Obaveze sa fiksnom kamatnom stopom	1.422	51.749	118.028	8.548	-	179.747
Obaveze sa varijabilnom kamatnom stopom	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.422	51.749	118.028	8.548	-	179.747

31. decembar 2019.	Preostala ročnost					Ukupno
	do 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Bez dospijeća	
Obaveze sa fiksnom kamatnom stopom	2.411	28.870	122.701	15.152	-	169.134
Obaveze sa varijabilnom kamatnom stopom	107	243	358	-	-	708
Ukupno	2.518	29.113	123.059	15.152	-	169.842

28. OBAVEZE PREMA KLIJENTIMA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Tekući računi	174.376	133.111
-Fizičko lice	34.762	25.948
-Pravno lice	139.614	107.163
Štedni računi	35.025	35.378
-Fizičko lice	27.431	24.461
-Pravno lice	7.594	10.917
Oročeni depoziti	121.143	113.678
-Fizičko lice	36.261	43.894
-Pravno lice	84.882	69.784
Depoziti klijenata	330.544	282.167

29. SUBORDINIRANI DUG

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
ProCredit Holding AG	8.804	8.804
	8.804	8.804

Aktivna je jedna kreditna linija od povezanog lica ProCredit Holding AG odobrena 31. augusta 2005. godine, u ukupnom iznosu od 8.804 hiljade KM i uključuje samo obavezu po glavnici. Aneks ugovora potpisan je 16. decembra 2017. godine. Na glavicu će biti obračunavana kamata po stopi od 6M EURIBOR + 5.88% godišnje. Rok dospijeća ovog kredita je 30. decembar 2027. godine. Banka nije bila u kašnjenju glavnice ili kamata po navedenoj kreditnoj liniji niti je prekršila druge odredbe ugovora o subordiniranom dugu. Sredstva subordiniranog duga raspoloživa su za pokriće gubitaka samo u slučaju stečaja ili likvidacije Banke. te nisu raspoloživa za pokriće gubitka redovnog poslovanja Banke. U slučaju likvidacije ili stečaja Banke, obaveze iz subordiniranog duga podređene su ostalim obavezama Banke.

Subordinirani dug se može iskoristiti kao dodatno povećanje kapitala za regulatorne svrhe, uz odobrenje regulatora. Kako je navedeno Bilješci 2.5, Banka je tokom 2019. godine pokrenula postupak prebacivanja subordiniranog duga u kapital, a očekuje se da će navedeni proces biti finaliziran u 2021. godini.

30. REZERVISANJA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Rezervisanja za sudske sporove	683	425
Rezervisanja za zaposlene	251	204
Rezervisanja za vanbilansne stavke	411	104
Ostalo	242	85
	1.587	818

Garancije i kreditne obaveze

U okviru redovnog poslovanja. Banka ulazi u kreditne obaveze koje se evidentiraju na vanbilansnim računima i prvenstveno uključuju garancije, akreditive i neiskorištene kredite.

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
<i>Odobreni neiskorišteni krediti</i>		
Odobreni krediti (opozivi)	13.768	10.218
Odobreni krediti (neopozivi)	28.055	24.785
	41.823	35.003
<i>Finansijske garancije</i>		
Činidbene garancije	26.265	27.803
Plative garancije	13.895	14.659
Akreditivi	85	458
	40.245	42.920
Ukupno garancije i odobreni neiskorišteni krediti	82.068	77.923

30. REZERVISANJA (nastavak)

Kretanje rezervisanja za obaveze i troškove prikazano je kako slijedi:

Formirane rezerve za:	1. januar 2020.	Prva primjena Odluke Agencije (Bilješka 5)	Dodatna rezervisanja	Otpuštanje rezervisanja	Iskorišteno	31. decembar 2020.
Dugoročna primanja zaposlenih (Bilješka 15)	204	-	47	-	-	251
Rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 15)	425	-	356	(8)	(90)	683
Rezervisanja za vanbilansne stavke (Bilješka 17)	104	214	319	(226)	-	411
Ostala rezervisanja*	85	-	219	-	(62)	242
Ukupno	818	214	941	(234)	(152)	1.587

*Povećanje ostalih rezervisanja najvećim dijelom odnosi se na rezervisanje za zateznu kamatu po Rješenju poreske uprave, na koju je Banka podnijela žalbu drugostepenom organu na odlučivanje.

Formirane rezerve za:	1. januar 2019.	Dodatna rezervisanja	Otpuštanje rezervisanja	Iskorišteno	31. decembar 2019.
Dugoročna primanja zaposlenih (Bilješka 15)	197	7	-	-	204
Rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 15)	258	239	(72)	-	425
Rezervisanja za vanbilansne stavke (Bilješka 17)	164	8	(68)	-	104
Ostala rezervisanja	-	85	-	-	85
Ukupno	619	339	(140)	-	818

Ukupan iznos sudskih sporova iznosi 1.399 hiljada KM (2019: 1.152 hiljade KM) koji se većinski odnose na sudske postupke pokrenute od strane bivših zaposlenika Banke. Banka pravi rezervisanja zajedno sa internim i eksternim pravnim savjetnicima te prilagođava rezervisanja na temelju okolnosti koje postoje na svaki datum izvještavanja.

Ukoliko postoji određen broj sličnih obaveza, vjerovatnoća odliva koji je potreban da bi se obaveza izmirila određena je pretpostavkom da se radi o istim obavezama.

Za izračun efekata rezervisanja prema zahtjevima MRS-a 19 korištene su sljedeće aktuarske pretpostavke za 2020. godinu:

a. Demografske pretpostavke:

- i. Prosječna stopa mortaliteta – 0.79%
- ii. Prosječna stopa fluktuacije – 2.95%

b. Finansijske pretpostavke:

- iii. Diskontna stopa – 2.0% i
- iv. Očekivani rast plata – 2.0%

31. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obaveza po osnovu najma	1.330	1.669
Obračunati razgraničeni troškovi	305	817
Obaveze prema pravnim licima	194	100
Odloženi prihodi	203	202
Obaveze prema dobavljačima	42	160
Obaveze prema vladama	21	77
Obaveze za ostale poreze	2	26
Ostalo	-	16
Ostale obaveze	2.097	3.067

i. Obaveze po osnovu najmova

Ugovori o najmu odnose se na poslovne prostore u kojim Banka obavlja svoju djelatnost i opremu.

	Valuta	Nominalna kamatna stopa	Ugovoreno /očekivano dospijeće	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2020.
Obaveze po osnovu najmova – poslovni prostori	BAM	3.65%	2020-2027	983
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	3.95%	2020-2022	115
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	1.13%	2024	200
Obaveze po osnovu najmova – bankarska oprema	BAM	1.13%	2023	32
				1.330

	Valuta	Nominalna kamatna stopa	Ugovoreno /očekivano dospijeće	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2019.
Obaveze po osnovu najmova – poslovni prostori	BAM	3,65%	2020-2027	1.456
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	3,95%	2020-2022	213
				1.669

Iznosi prikazani u bilansu uspjeha

	2020.	2019.
Kamate po ugovorima o najmu (Bilješka 9)	54	66
Amortizacija sredstava sa pravom korištenja (Bilješka 23)	375	386
Trošak zakupa za ugovore male vrijednosti i kratkoročne ugovore (Bilješka 14)	123	142

31. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Iznosi prikazani u izvještaju o novčanim tokovima

	2020.	2019.
Ukupni odlivi po osnovu najmova	416	480

32. DIONIČKI KAPITAL

Kapital se sastoji od 7.112.649 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10 KM. Vlasničkim instrumentima Banke se ne trguje na javnom tržištu ali su izlistane na Sarajevskoj berzi.

Vlasnička struktura Banke je kako slijedi:

Dioničari	Broj dionica	'000 KM	%
ProCredit Holding AG&CO. KGaA. Frankfurt. Njemačka	7.112.649	10	100.00
Ukupno	7.112.649	71.126.490	100.00

Kao što je navedeno u Bilješci 2.5, Banka je u toku 2019. godine pokrenula dodatnu dokapitalizacija u iznosu od 3.900 hiljada KM koja nije provedena zbog privremenog prestanka rada Komisije za vrijednosne papire. Banka očekuje da će postupak dokapitalizacije biti okončan u toku 2021. godine.

	2020.	2019.
Stanje na dan 1. januar	71.126	71.126
Ponderisani prosjek broja običnih dionica	-	-
Stanje na dan 31. decembar	71.126	71.126

33. OSNOVNA ZARADA PO DIONICI

Osnovna zarada po dionici izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja se može pripisati redovnim dioničarima ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u toku godine.

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Dobit / (Gubitak) na raspolaganju dioničarima ('000 KM)	507	(1.559)
Ponderisani prosječni broj običnih dionica tokom godine	7.112.649	7.112.649
	0.07	(0.22)

Razrijeđena zarada po dionici nije prikazana jer Banka nije izdala instrumente razrijeđivih dionica.

34. POSLOVANJE PO SEGMENTIMA

Banka posluje kao jedan operativni segment.

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Stanja sa povezanim stranama mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Imovina		
ProCredit bank Njemačka	11.122	9.449
ProCredit Akademija Njemačka	100	-
ProCredit bank Srbija	-	240
ProCredit bank Bugarska	-	90
ProCredit bank Kosovo	15	57
ProCredit Holding Njemačka	-	-
	11.237	9.836
Uprava	1	2
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	24	98
	25	100
Ukupno	11.262	9.936
Obaveze		
ProCredit Holding Njemačka	133.735	137.830
ProCredit bank Njemačka	40.957	39.180
ProCredit bank Kosovo	40	63
Quipu Njemačka	19	51
ProCredit bank Srbija	-	-
	174.751	177.124
Uprava	44	23
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	82	92
	126	115
Ukupno	174.877	177.239
	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prihodi		
ProCredit bank Njemačka	2	16
	2	16
Uprava	-	1
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	3	8
	3	9
Ukupno	5	25

35. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Troškovi		
ProCredit Holding Njemačka	(3.097)	(3.167)
Quipu Njemačka	(2.005)	(2.285)
ProCredit bank Njemačka	(878)	(921)
ProCredit Akademija Njemačka	(303)	(340)
ProCredit bank Srbija	(44)	(96)
ProCredit bank Kosovo	-	(24)
Quipu Kosovo	(11)	(13)
ProCredit Akademija Makedonija	-	(6)
ProCredit bank Bugarska	-	-
	(6.338)	(6.852)
Uprava	(324)	(647)
Nadzorni odbor	(5)	(4)
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	(802)	(840)
	(1.131)	(1.491)
Ukupno	(7.469)	(8.343)

Naknade Upravi i drugim članovima menadžmenta:

Članovima Uprave tokom navedenih perioda isplaćene su sljedeće naknade:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Neto plate	178	357
Porezi i doprinosi	137	276
Ostale naknade	9	13
	324	646

36. UTJECAJ COVID-19 NA POSLOVANJE BANKE

Uprkos izbijanju pandemije COVID-19 u 2020. godini, Banka je uspjela postići rast kreditnog portfolia sa relativno manjim udjelom kredita sa odobrenom privremenom mjerom, kako je propisao regulator, a kao odgovor na efekte COVID-19 (7,7% od ukupnog portfolia na dan 31. decembar 2020.). Kako bi održala stabilnu poziciju likvidnosti, Banka je uspjela povećati depozite kao izvore finansiranja i kontinuirano je bila u skladu sa propisanim limitima likvidnosti.

Na samom početku razvoja pandemije Uprava je razmotrila potencijalni očekivani utjecaj na Banku i ekonomsko okruženje u kojem Banka posluje, uključujući mjere koje je poduzela vlada Federacije Bosne i Hercegovine. Dodatno, Uprava Banke, na osnovu Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja COVID-19 („Odluka“), izdatoj od strane Agencije detaljno je razmatrala predviđene privremene mjere koje bi se mogle ponuditi klijentima i utjecaj istih na kvalitet portfolia.

U cilju zaštite neprekinutog poslovanja i likvidnosne pozicije Banke, Uprava je provela niz mjera koje, među ostalim uključuju:

- redovnu komunikaciju za Grupom, praćenje situacije i redovno izvještavanje o statusu kvalitete portfolia, likvidnosne i kapitalne pozicije.
- aktivni pristup klijentima pravnim licima koji su pod negativnim utjecajem izbijanja epidemije, a kojima je možda potrebno ili će zatražiti refinansiranje izloženosti;
- klijentima fizičkim osobama pogođenim izbijanjem epidemije nude se rješenja s ciljem ublažavanja njihovih obaveza plaćanja;
- uspostava rada u smjenskim rotacijama i rad od kuće za značajnu skupinu administrativnih i pozadinskih poslova;
- pridržavanje vrlo strogih standarda predostrožnosti, uključujući socijalnu distancu u poslovanju sa klijentima;
- aktivna suradnja i komunikacija sa Agencijom kako bi se implementirali zahtjevi Odluke,
- redovno praćenje svih pozicija koje su relevantne za likvidnost i njihova usklađenost sa regulatornim zahtjevima;
- redovno praćenje i procjena potencijalnih efekata na ostvareni rezultat, rizikom ponderisanu aktivu i kapital Banke koristeći različite stres scenarije.

U skladu sa Odlukom o o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja COVID-19 izdatom od strane Agencije, Banka je pripremila Program za primjenu posebnih mjera za klijente pogođene COVID-19 čime je definisan set mjera koje je Banka nudila svojim klijentima koji su pogođeni nepovoljnim posljedicama izbijanja ove pandemije. S ciljem odabira najpovoljnijih i odgovarajućih mjera za klijenta i Banku, Banka se vodi definisanim nivoom rizičnosti klijenta koja se uglavnom ogleda kroz industriju u kojoj klijent posluje te u slučaju fizičkih lica gubitak posla i nivo smanjenja prihoda.

Iako je Banka koristila opću procjenu za ekonomiju da simulira opći šok za kreditni portfolio, Uprava smatra da su određeni sektori stradali u većoj mjeri, poput transporta, turizma i proizvodnje, o čemu svjedoči i broj podnesenih zahtjeva za odobrenje privremenih mjera u Banci. U ukupnom portfolio, trenutno nema značajne koncentracije nijedne od ovih industrija.

Broj ukupno aktivnih zahtjeva sa privremene mjere, na dan 31. decembra 2020. godine, iznosi 0.2% ukupnog portfolia fizičkih lica i 8% privrednih subjekata, što čini 7.7% ukupnog portfolia.

Inicijalna procjene Banke je bila da će širenje zaraze virusom COVID 19 tokom 2020. godine negativno utjecati na prihode iz redovnog poslovanja, te da će povećati gubitke od umanjenja vrijednosti za istu godinu. Međutim, tokom godine u kategoriji prihoda Banka je ostvarila povećanje prihoda od kamata u odnosu na prethodni period (bazirano na povećanju kreditnog portfolia uz veće kamatne stope). Prihod od naknada zabilježio je blaži pad i to u mjesecima kada su mjere suzbijanja pandemije podrazumijevale potpunu zabranu kretanja. U mjesecima druge polovine 2020. godine zabilježen je oporavak jer došlo do ublažavanja restriktivnih mjera. Pored toga, Banka je nastavila sa praćenjem svog kreditnog portfolia, fokusirajući se na klijente sa odobrenim mjerama i klijente koji posluju u rizičnim industrijama, što je rezultiralo povećanim nivoom ispravke vrijednosti.

36. UTJECAJ COVID-19 NA POSLOVANJE BANKE (nastavak)

Kao što je navedeno u Bilješci 6.4 adekvatnost kapitala Banke iznosi 14.5% na dan 31. decembar 2020. godine što je u okviru zaštitnog sloja kapitala koji je odobrio regulator (minimalna adekvatnost kapitala iznosi 12% i zaštitni sloj 2.5%). U augustu 2020. godini Agencija je Banci izdala formalno odobrenje za upotrebu rezerve kapitala, što je zatraženo zbog nemogućnosti provođenja procesa dokapitalizacije koji je pokrenut u decembru 2019. a zbog situacije sa komisijom za vrijednosne papire (kao što je objašnjeno u Bilješci 2.5). Banka kontinuirano na mjesečno nivou prati adekvatnost svog kapitala i njegovu usklađenost sa regulatornim zahtjevima.

Banka ima stabilnu likvidnost i sa krajem 2020. godine je zabilježila visoku stopu rasta depozita stanovništva, a tokom godine nisu zabilježena povlačenja depozita uzrokovana pandemijom. Banka redovno prati usklađenost pokazatelja likvidnosti sa zahtjevima regulatora i ne očekuje značajan negativni utjecaj na likvidnost. Prema godišnjem planu likvidnosti, Banka je predvidjela da u maju 2021. povuče kreditnu liniju u iznosu od 15miliona EUR, za koju je ugovor već potpisan (odnosi se na dodatna sredstva EIB-a). U slučaju poremećaja likvidnosti, Banka ima na raspolaganju stand-by liniju od ProCredit Holdinga u iznosu od 5 miliona EUR.

Po mišljenju Uprave, gore navedeni faktori podržavaju činjenicu da će Banka imati dovoljno resursa da nastavi poslovanje najmanje 12 mjeseci od datuma izvještavanja. Uprava je zaključila da raspon mogućih ishoda razmotrenih donošenjem ove procjene ne stvara materijalnu nesigurnost u vezi sa događajima ili stanjima koje mogu izazvati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem. Uprava, međutim, ne može isključiti mogućnost da bi produžavanjem negativnog razdoblja zaustavljanja ekonomske aktivnosti, eskalacijom i jačanjem mjera ili posljedičnim negativnim utjecajima takvih mjera na ekonomsko okruženje, došlo do štetnih utjecaja na Banku, njen finansijski položaj i poslovne rezultate u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Uprava pomno porati situaciju i po potrebi će odgovoriti mjerama za ublažavanje štetnih efekata bilo kojih događaja ili različitih okolnosti.